FLORENTIN SMARANDACHE

Totul este posibil, chiar şi imposibilul!

(interviuri, scurte eseuri, traduceri, versuri)

= Ediția a doua, adăugită =

Editura Carpathia
Bucureşti

2008

FLORENTIN SMARANDACHE

Totul este posibil, chiar şi imposibilul!

(interviuri, scurte eseuri, traduceri, versuri)

Ediția a doua, adăugită

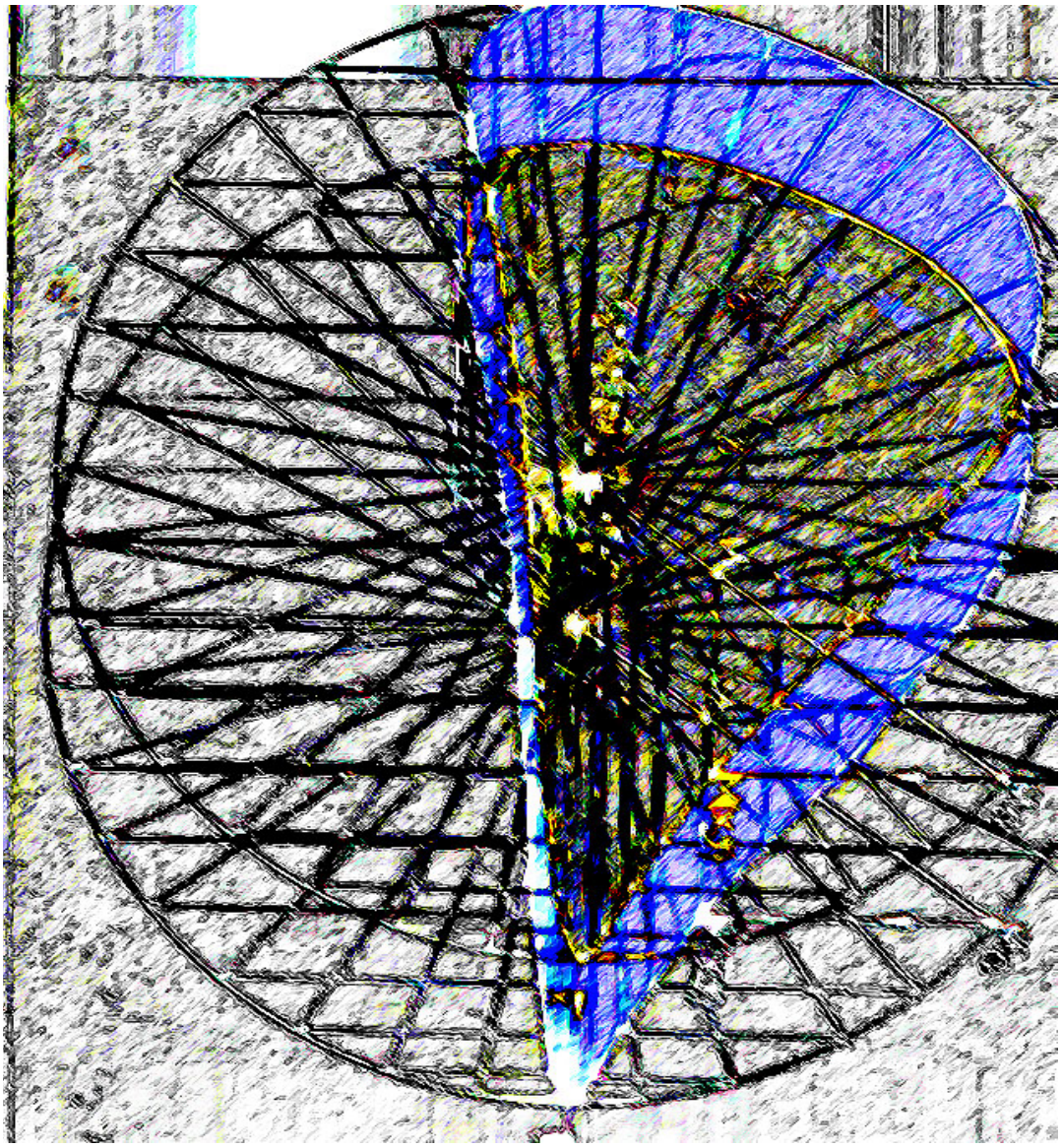

Carpathia
Bucureşti
2008

Cartea poate fi ordonată şi în format retipărit (Carte la comandă) de la adresa:

Books on Demand
ProQuest Information & Learning
(University of Microfilm International)
300 N. Zeeb Road
P.O. Box 1346, Ann Arbor
MI 48106-1346, USA
Tel.: 1-800-521-0600 (Customer Service)
http://wwwlib.umi.com/bod/basic

Imaginile artistice: de către Autor
Copyright 2008: Carpathia şi Autorul

Multe cărți pot fi descărcate din
Biblioteca Digitală de Literatură şi Artă:
http://www.gallup.unm.edu/~smarandache/eBooksLiterature.htm

Recenzenți:
Poet Victor Păun, Vâlcea, România.
Linguist Ion Cârstoiu, Vâlcea, România.

Tiparul :
CARPATHIA PRESS & PRODUCTION
Str. Şcoala Herăstrău 62
BUCUREŞTI, ROMÂNIA
Tel. 0040/21/317.01.10
Fax. 0040/21/317.01.14

(ISBN-13): 9781599730585

Cuprins

Prefață: Creația este un risc: 5

INTERVIURI: 6
Legătura dintre paradoxism şi Teoria Dezert-Smarandache (Interviu cu Flavia Teoc): 7
Exil sau diasporă? (Interviu cu Silvia Constantinescu): 11
God does play dice! (Interview with Ovidiu Bufnilă): 21
“Totul este posibil, chiar şi imposibilul!” (Interviu cu Tudor Negoescu): 22
Literatura şi ştiința experimentală (Interviu cu Adrian Lesenciuc): 28
Gândirea pozitivistă (Interviu cu Gabriel Stănescu): 33
"Rămân emigranții fideli valorilor culturii de origine?” (Chestionar de Gabriel Stănescu): 36
O luptă permanentă cu viața (Interviu cu Crenguța Țolea): 38
A fi sau a nu fi paradoxist (Taifas electronic cu Mircea Monu): 47
Nichita versus Florentin (Dialog cu M. N. Rusu): 55
Paradoxism şi (Aut-)Artă: o nouă (dez)ordine culturală? (Interviu cu Mugur Grosu şi Mircea Țuglea): 56

SCURTE ESEURI: 86
Aut-Artă: 87
Ab ovo: 89
Un Om şi-o Operă (Aurel M. Buricea la 65 de ani): 91
Pasiunea de Dascăl şi Creator: 92
Prolificitatea Profesorului Bencze: 94
Aniversare Alpha: 95
Nuvele serioase în neseriozitatea lor: 96
La frontiera onirismului: 99
Un nou gen literar: 100
Vorbe de duh: 101
Gűtenberg versus Gates: 102
Ştiința şi tehnica influențând arta: 103
Ce facem pentru promovarea literaturii române în Arizona (SUA): 104
Arta Tehnică a Funcțiilor SuperMatematice Şelariu: 106
Lupta grupărilor literare: 107
Mai bine înjurat decât ignorat în artă: 112
Cenzura contemporană şi creația inversă : 114
Paradoxist Distiches in Our Everyday Life: 118
Un om „periculos”: 119

TRADUCERI: 126
Gerald England: 127
Inima unui râu: 127
Cel care întreabă: 127
Experimentul “Pisica lui Schrödinger: 128
Adevărul?: 129
Ultima dată: 129
Trilogia timpului: 130

Edmund Miller: 132
Parăsind România: 132

VERSURI: 133
Macaronaru: 134
Astro-poeme într-un vers: 135
Tristețe: 135
Pustnicie: 135
Stea căzătoare: 135

Creația este un risc

Prefață

Cei care construiesc şi cei care se căsătoresc nu sunt niciodată în siguranță, sună un proverb suedez.
Deci creația, care este o c-o-n-s-t-r-u-c-ț-i-e, presupune un risc, atrăgând prieteni dar şi duşmani, şi lăsând o a treia categorie de oameni indiferenți (ca-n logica neutrosofică).

În a doua jumătate a vieții producția-mi literară s-a redus în cantitate, eu fiind absorbit în (şi sponsorizat pentru) creația ştiințifică aplicată (matematică folosită în inginerie, robotică, medicină, aeronautică, sau încercări sporadice de fizică teoretică).

În afara unor autotraduceri, şi-acelea înaintând greu din lipsă de timp, iar în domeniul plastic al 'artei electronice' (pe computer), mai scriu ca "literatură" doar memoriile despre diversele conferințe ştiințifice internaționale la care sunt invitat să prezint lucrări de cercetare ori seminarii.
Memorii care, de fapt, sunt nişte reportaje, îmbinate cu expunerea de idei şi teorii ştiințifice, documentarii istorice, geografice, filozofice, antropologice, religioase, artistice, etc. de la diversele muzee, galerii de artă, monumente şi locuri culturale vizitate.

Aceste scrieri literare târzii, adunate în volumul de față, au fost ocazionale, fie solicitări de interviuri ("o întrebare prudentă este o jumătate de înțelepciune", afirmase F. Bacon), de scurte eseuri şi omagieri prozaice, ori de traduceri, precum şi creări de versuri pe-o temă anumită cerută de editori.

15 martie 2008

Autorul

INTERVIURI

Legătura dintre paradoxism şi Teoria Dezert-Smarandache

(Interviu cu Flavia Teoc)

Flavia Teoc:
Puteți încadra momentul „naşterii" teoriei care vă poartă numele în destinul dumneavoastră personal? Ar fi deplasat să-i găsim paradoxismului rădăcini autobiografice?

Florentin Smarandache:
Desigur, sunt legături foarte strânse. Paradoxismul a pornit din viața cotidiană a anilor '80, din frustrările avute la tot pasul, şi din duplicitatea oamenilor într-o societate închisă, totalitară: una se vorbea la radio şi televiziune ori în presă, ăi alta era realitatea, deci paradoxism de zi cu zi. A fost o reacție antitotalitară.
Paradoxismul se bazează pe folosirea excesivă de antiteze, antinomii, contradicții, paradoxuri în creația, nu numai literară sau artistică, dar şi in filozofie, şi chiar în ştiință.

FT: Pentru ca ați amintit şi de ştiință, ce legatură există între paradoxism şi *Teoria Dezert-Smarandache privind Raționamenult Plauzibil şi Paradoxist* [DSmT în engleză], pe care ați prezentat-o la multe conferințe internaționale, ultimele în Australia şi Suedia?

FS: Acum 4-5 ani mă contacta prin e-mail un inginer de la Oficiul Național de Cercetări Spațiale din Paris, Dr. Jean Dezert, pentru care paradoxismul era "năstruşnic" (îl găsise pe Internet promulgat de scriitorii francezi Pierre Lamarque şi J. M. Charrier). El lucra în fuziunea informației, care se folosea în robotică, medicină, şi în cercetări militare. Am purtat o lungă corespondență electronică, ajungând ca de prin anul 2002 să dezvoltăm o teorie ce prelucrează informațiile care au un grad înalt de conflict. Paradoxismul a devenit, astfel, singura avangardă literară folosită în ştiință! [Alte aplicații ştiințifice paradoxiste se găsesc în Fizica Cuantică, unde lumina este atât undă cât şi particulă (vezi de Broglie), adică două atribute opuse în acelaşi timp - o dualitate paradoxistă.]
Această teorie, plauzibilă şi paradoxistă, a devenit cunoscută în cercetările de fuziune a informatiei, încât am fost invitați, eu şi Jean, de catre Dr. Wu Li, s-o prezentam la NASA Langley Research Center, în Hampton, Virginia, SUA, pe 5 noiembrie 2004.

FT: Aşadar paradoxismul a ajuns şi la NASA, unde ați fost sponsorizat să prezentați cercetările dvs... O performanță internațională remarcabilă.

FS: Roboții trimişi pe planeta Marte trebuie să prelucreze şi informații conflictuale, paradoxiste furnizate de sensorii lor pentru a lua o decizie ei insişi. DSmT şi alte teorii dezvoltate de către Dempster-Shafer, Dubois-Prade, Yager, Smets, etc. se ocupă de aceste combinații. DSmT folosit la prelucrarea imaginilor de teren furnizate din satelit a format un capitol special al tezei de doctorat a lui Samuel Corgne de la Université de Rennes, Franța, sub conducerea profesoarei Laurence Hubert-Moy.

FT: Dar cum a intrat în filozofie? Este conectat cu neutrosofia şi logica neutreosofică?

FS: Chiar aşa. Paradoxismul s-a ramificat. De pildă, citind despre o şcoală filozofică, un curent, sau un filozof X, am observat că unii cercetatori veneau cu argumente solide, viabile, logice **pro** X, alții în sens contrar veneau cu acelaşi fel de argumente palpabile să demonstreze **contra** X. Şi toti aveau dreptate în mod simultan! În special adevărurile în domeniul umanistic sunt mai elastice, subiective, parțiale.
O explicație simplistă a neutrosofiei: în vreme ce dialectica pedalează pe contradicții, <A> şi <Anti-A> (adică o idee şi contrara ei care, cum ştiți, se balansează/contrabalansează una pe alta), neutrosofia ia în considerare şi ideile neutre față de <A> şi față de <Anti-A> deoarece şi ele influentează evoluția ideii <A> în confruntarea ei cu <Anti-A>, de aici şi numele de "neutro-sofie = ştiință a cunoaşterii neutre". Deci neutrosofia studiază conecția dintre <A>, <Anti-A>, şi <Neut-A>, unde <Neut-A> nu este nici <A>, nici <Anti-A>.
Logica neutrosofică este o generalizare a logicii fuzzy (în special a logicii fuzzy intuționistice a lui K. Atanassov). Pe lângă procentul de adevăr şi de fals într-o propoziție, se include şi procentul de neutralitate, necunoscut (nici adevărat, nici fals), al posibilității unor parametri ascunşi. Extinderea logicii fuzzy am făcut-o din dorința de a putea caracteriza propozițiile paradoxiste care sunt şi adevărate şi false în acelaşi timp. Logica fuzzy impunea ca suma componentelor logice ale unei propoziții să fie 1, rectricție eliminată în logica neutrosofică. În prezent logica neutrosofică are aplicații financiare (vezi teza de doctorat a lui Sukanto Bhattacharya de la Bond University din Australia), şi inginereşti (cercetările lui Haibin Wang sub conducerea profesorilor Yanqing Zhang şi Rajshekhar Sunderraman de la Georgia State University din Atlanta).

FT: Sute de scriitori străini au colaborat la cele patru antologii paradoxiste internaționale tipărite până în prezent. Cum ați reuşit să intrați în relații literare cu ei ?

FS: Nici eu nu-mi dau seama exact, dar primesc periodic creații paradoxiste de prin toate colțurile lumii.

FT: Ați publicat 70 de cărti (şapte zeci!)... în literatură, matematică, fizică, artă, filozofie, ba chiar şi rebus. Ba v-a apărut o carte şi în limba... chineză !! Când aveți timp pentru toate ?

FS: Pot să vă spun că scriu în condiții: de stres, de boală, când călătoresc fie la bordul maşinii ce o conduc îmi notez idei, fie în avion.

FT: De ce, şi în ce context ați părăsit Romania? A fost o despărțire definitivă?

FS: Am părăsit țara pentru că nu puteam să mai rezist, nu puteam să mă desfăşor, mă simțeam încorsetat. Securitatea întocmise patru dosare la adresa mea, erau zile când mă urmărea continuu. Am reuşit să recuperez cópii, după cele aproximativ 880 pagini întocmite la adresa mea, prin CNSAS. Astfel, am văzut că îmi confiscau scrisorile, manuscrisele, mă fotografiau ori mă urmăreau pas cu pas fără ca eu sa-mi fi dat seama.
Deşi am apelat din nou la CNSAS să-mi returneze manuscrisele confiscate, menționate în rapoartele Securității, acestea nu mi-au fost restituite.
Am descoperit prieteni care scriau note informative despre mine, de pildă fostul meu profesor de franceză din liceu, Traian Nica, în vreme ce eu îi meditasem o fiică la metamatică gratuit!
Dar am găsit şi asertiuni false despre mine în rapoartele lor: că aş fi avut maşină Dacia 1300, că aş fi posedat 3000$ în bancă, etc., deci nu toți informatorii îşi faceau "datoria" corect.
Nu a fost o despărțire definitivă, deşi în 1988, când am fugit în Turcia, unde am aşteptat aproape doi ani de zile viza americană de emigrare în lagărele de refugiați politici desfăşurând munci necalificate pentru a supraviețui, nu prevedeam o revoluție în țară. La doi-trei ani eu revin în România să-mi văd rudele şi prietenii, lansez cărți scrise în limba română.

FT: Dacă adevărul şi falsul se sprijină pe terenuri nisipoase atunci când vorbim despre validitatea lor, credeți că ne mai putem aştepta în istoria umanității la un salt atât de puternic, precum a fost saltul de la scrierea pictografică la cea fonetică?

FS: Salturi vor fi întotdeauna în orice domeniu. Odată cu logicile moderne: fuzzy, neutrosofică, paraconsistentaă, intuiționistică, dialetheistă s-au spart tiparele logicii Boolene, şi vorbim acum de procente ori grade de adevăr ori grade de fals ori grade de nedeterminat. Logica aristoteliană şi principiul terțului exclus au fost încălcate.

FT: Credeți că într-o operă, nu numai literară, într-un act de creație artistică, a pune în discuție transcendența, rămâne o atitudine deşuetă?

FS: Nu rămâne o acțiune perimată, însă probabil discuția transcendentă va fi privită din alt unghi, din altă perspectivă.

FT: Cum credeți că va surprinde istoria umanității acest moment prezent în care cu toții ne aflăm, dincolo de barierele spațiale, ideologice, religioase?

Sunt voci care compară acest moment, cu criza alexandrina care măcina Europa şi Orientul apropiat la începutul mileniului I. Care este locul României, văzut cu un ochi liber şi detaşat?

FS: Este o perioadă de tranziție. Dar, dacă ne gândim mai bine, în *largo sensu*, toate perioadele sunt 'de tranziție' din moment ce transformarea este continuă. România a pendulat întotdeauna între est şi vest fiind în această zonă geopolitică.

FT: Sunteți familiarizat cu literatura română contemporană? Puteți să ne vorbiți despre neajunsurile şi frumusețea ei? E prematur să sperăm la o nominalizare Nobel pentru literatură după ce, intrată în Uniunea Europeană, țara noastră va încerca să se dovedească în ochii Europei?

FS: Mențin corespondența cu mulți scriitori români contemporani, unii au colaborat la antologiile internaționale paradoxiste pe care le-am editat: Mircea Monu, Ion Soare, Doru Moțoc, Marian Barbu, Jeanet Nică, G. Niculescu, C. Dincă, C. M. Popa, M. Preoteasa, Virgil Titarenco, Gh. Truță, Dragoş Teodorescu, Dumitru Cioacă-Genuneanu, Eugen Evu, Liviu Jianu, T. Negoescu, Marian Mirescu, Victor Martin, Adrian Lesenciuc, George Achim, Duşan Baiski, Ovidiu Bufnilă, Şerban Codrin, etc. cât şi români din străinătate : Ioan Baba, Vasile M. Barbu, Ionel Stoiț, Titu Popescu, Emilian Mirea, Svetlana Garabaji, Costel Baboş, etc.
Nominalizări pentru Nobel din literatura română au mai fost făcute şi cred că vor mai fi.

FT: Există un sfat pe care l-ați da unui tânăr literat român? Cum vă imaginați destinul dumneavoastră dacă ați avea 20 de ani în România postdecembristă?

FS: Nu am pretenția de a da sfaturi, deoarece fiecare tânăr are individualitatea şi aspirațiile sale.

21 noiembrie 2004

Exil sau diasporă?

(Interviu cu Silvia Constantinescu)

Silvia Constantinescu:
Este deja tradiție ca acei cu care fac un interviu pentru CURIERUL ROMÂNESC să se prezinte ei inşişi cititorilor şi vă rog ăi pe dvs. să urmați această tradiție: Cine sunteți d-le Smarandache? (Povestiți cât doriți de mult despre dvs., despre familie, despre studii, despre viața îin România, înainte de exil, etc.).

Florentin Smarandache:
Sunt un emigrant român în America. Am stat aproape doi ani de zile, 1988-1990, în lagărele de refugiați politici din Istambul şi Ankara (Turcia), unde am desfăşurat munci din cele mai diverse pentru a supraviețui (zugrav, vopsitor, muncitor necalificat în construcții, la curățenie, ghid pentru turiştii francezi), până s-ajung pe acest continent la Alma Mater. Am doi fii, Mihai - student la Ştiințe Medicale la University of Arizona, şi Silviu - elev la liceu. În prezent sunt conferențiar dr. la Universitatea New Mexico unde predau matematicile. Dar am scris şi literatură (poezie, teatru, roman, proză scurtă, traduceri, eseuri), am publicat două volume de artă ("outer-art" numite!), rebus, filozofie, în afara cercetării matematice. Recent am pregătit, împreună cu Dr. Jean Dezert de la Office National d'Etudes et Recherche Aeronautique din Paris, o conferință internațională asupra fuziunii informației cu aplicații în cibernetică, ce-a avut loc la Cairns, în Australia, între 8-11 iulie 2003. Urmând ca anul următor o conferință similară să se desfasoare chiar în orasul dv. Stockholm, unde sper să cunosc comunitatea românească.
Privind mai în detaliu activitatea sau problemele politice care m-au marcat:
În anul 1986 nu am putut obține viza de ieşire din țară pentru a participa la Congresul International al Matematicienilor de la Universitatea din Berkeley (California) şi am făcut greva foamei; am publicat o scrisoare de protest în “Notices of the American Mathematical Society” (Providence, RI) în care solicitam libertatea de circulație a oamenilor de ştiință - la fel procedase un alt matematician român, Radu Roşu; s-a interesat de soarta mea Dr. Olof G. Tandberg, secretar la Academia de Ştiințe din Suedia, care mi-a telefonat din Bucureşti. În perioada anilor 1986-1988 Inspectoratul Şcolar Judetean Dolj nu mi-a acordat post în învățământ, din motive politice, fiind obligat să supraviețuiesc din meditații. În toamna anului 1988 am obținut cu greutate un paşaport de turist pentru Bulgaria. De aici am trecut în Turcia, unde am cerut azil politic. Am fost deținut în lăgarele de refugiați din Istambul şi Ankara (1988-1990). Am emigrat în Statele Unite ale Americii în martie 1990, unde am lucrat ca inginer de software la corporația Honeywell, din Phoenix (Arizona), specializată în calculatoare (1990-1995); pe urmă profesor adjunct de matematică la Pima Community College din Tucson (1995-1997); din 1997 predau la University of

New Mexico (Campusul din Gallup) unde am fost promovat conferențiar universitar (*associate professor*) de matematică.

În 1997 la Universitatea din Craiova s-a organizat de către Dr. C. Dumitrescu şi Dr. V. Seleacu, foştii mei profesori de la universitate, "Prima Conferință Internațională asupra Noțiunilor de tip Smarandache în Teoria Numerelor", cu participarea unor cercetători din țară dar şi din Suedia, Franța, Rusia, şi Spania.
Pal Grønas, din Norvegia, şi-a susținut teza de Masterat în Matematică, la Universitatea din Oslo, cu un subiect inspirat din Funcția Smarandache, sub conducerea profesorului Oyvind Solberg.

Referitor la activitatea publicistică:
Din 1970 am început colaborarea la revista şcolii, "Nazuințe", apoi la alte periodice româneşti şi străine (vreo 50 ştiințifice şi peste 100 literare). Mi-am tradus o parte din lucrări în franceză şi engleză, altele mi-au fost traduse în spaniolă, portugheză, italiană, esperanto, rusă, sârbă, japoneză, şi arabă. Am colaborat cu poeme şi piese de teatru la 42 de antologii româneşti, franceze, italiene, americane, indiene, şi coreene.
Ca autor, coauthor, si editor am publicat 62 de cărți şi circa 85 de articole şi note în matematică (teoria numerelor, geometrie neeuclidiană, logică, aplicații în cibernetică), fizică, filozofie (generalizare a dialecticii), literatură (poeme, nuvele, povestiri, un roman, piese de teatru, eseuri, traduceri, interviuri), rebus (careuri, enigmistică) şi artă (experimente în desene, picturi, colaje, fotografii, design, artă pe computer) în română, franceză şi engleză, dintre care: *Formule pentru spirit* (debut editorial, 1981, sub pseudonimul Ovidiu Florentin); *Le sens du non-sens*, *Problèmes avec et sans ... problèmes!*, Fès, Maroc (1983); *Antichambres/Antipoésies/Bizarreries*, Caen, Franța (1989); *NonPoems* (poeme de avangardă), Phoenix (1990); *Only problems, not solutions!*, Chicago (1991); *LE PARADOXISME: un nouveau mouvement littéraire*, Bergerac, Franța (1992); *Dark Snow*, Phoenix (1992); *NonRoman*, Craiova (1993); *MetaIstorie* (trilogie teatralaă), Bucureşti (1993); *Întâmplări cu Păcală* (piese de teatru pentru copii), *Fugit.../jurnal de lagăr*, Bucureşti (1994); *Collected Papers*, Vol. I, II, III, Bucureşti, Chişinău, Oradea (1996, 1997, 2000); *Scrieri defecte* (proza scurtă), Craiova (1997); *Distihuri Paradoxiste*, *Afinități* (traduceri), Nørresundby, Danemarca (1998); *Întreabă-mă, să te-ntreb!* (interviuri), Târgovişte (1999); *Outer-Art* (album de artă), *Cântece de mahala*, *In seven languages* (poeme), Oradea, 2000; *A Unifying Field In Logics. / Neutrosophy. Neutrosophic Probability, Neutrosophic Set, and Neutrosophic Logic*, SUA (2000). Am editat, printre altele: *Second International Anthology on Paradoxism* (cuprinzând 100 scriitori de pe glob), şi *Third International Anthology on Paradoxism* (distihuri paradoxiste de la 40 poeți de pe glob), Oradea (2000); în prezent editez volumul iv al acestei antologii internaționale - şi oricine este invitat să contribuie, precum şi un Dicționar al Scriitorilor Paradoxişti.

În matematică am generalizat logicile fuzzy, intuitivă, paraconsistentă, multi-valentă şi logica dialetheistă la "logica neutrosofică" (numită şi Logica

Smarandache în “Dictionary of Computing” de Denis Howe); în mod similar am generalizat mulțimea fuzzy la “mulțimea neutrosofică”. Am propus extinderea probabilităților clasice şi imprecise la “probabilitatea neutrosofică”, ca un vector tridimensional ale cărui componente sunt submulțimi ale intervalului ne-standard]-0, 1+[.
În fizica am emis ipoteza că nu există nici o barieră a vitezei în univers, adică viteza poate fi infinită (ipoteza Smarandache în “Dictionary of Physics” de Eric Weisstein), ipoteză foarte controversată.
În filozofie am introdus conceptul de “neutrosofie”, ca o generalizare a dialecticii lui Hegel, care stă la baza cercetărilor mele în matematică şi economie, precum “logica neutrosofică”, “mulțimea neutrosofică”, “probabilitatea neutrosofică”, “statistica neutrosofică”.

În literatură şi artă am fondat în 1980 curentul de avangardă numit paradoxism, ca un protest împotriva totalitarismului, care are mulți adepți în lume. Constă în folosirea excesivă în creații a contradicțiilor, antitezelor, antinomiilor, oximoronelor, paradoxurilor. Am introdus “distihul paradoxist”, “distihul tautologic”, “distihul dual”. Experimente literare am realizat şi în drama “Patria de animale”, unde nu există nici un dialog, iar în “O lume întoarsă pe dos” scenele sunt permutate dând naştere la un miliard de miliarde de piese de teatru distincte! Piesele s-au jucat în România (Teatrul “I. D. Sârbu” din Petroşani, Teatrul “Thespis” din Timişoara), Germania (la Karlsruhe), şi Maroc (la Casablanca, unde “Patria de animale” a obținut Premiul Special al Juriului Internațional).
La bibliotecile de la Arizona State University (Tempe) şi University of Texas (Austin) sunt depozitate manuscrise, reviste, carți, fotografii, casete, videocasete, privind activitatea mea creativă, în două colecții speciale, numite “The Florentin Smarandache papers”.
Sunt membru al mai multor societăți ştiințifice şi literare din România şi străinătate, şi am primit premii pentru activitatea desfăşurată.
8 cărți au fost dedicate activității-mi literare (dintre care “Estetica paradoxismului”, de Titu Popescu, şi “Un scriitor al paradoxurilor”, de Ion Soare), şi 21 de cărți matematice despre funcții, secvențe, paradoxuri, şi - în ultimul timp - structuri algebrice Smarandache (de pildă seria de zece cărți ale profesoarei W. B. Vasantha Kandasamy de la Indian Institute of Technology din Madras).

2. SC: Sunteti un exilat sau un român în diaspora? (Va rog să definiți noțiunile ”exilat” şi ”în diaspora”).

FS: “Exilat”, conform Dicționarului Explicativ al Limbii Române, înseamnă “pedepsit cu exilul, izgonit sau plecat din țara sa, aflat în exil; surghiunit” dar şi “retras, izolat” în sensul figurativ.
“Diaspora”, negăsit în DEX, înseamna în Larousse, “dispersiunea unui popor, a unor elemente ale sale, a unei comunități”, iar după dicționarul american Webster, “împrăştierea unor oameni de origine comună, credință comună, etc.”. Etimologic provine din greacă, şi se referea la dispersarea evreilor după exilul babilonian.

La început am fost un exilat, plecat de nevoie; mi s-a dat un paşaport de la Inspectoratul de Miliție Dolj ca să scape de mine, devenisem un disident; vezi cele patru dosare ale Securității la adresa mea, însumând circa 880 de pagini: manuscrise şi scrisori confiscate, telefoane ascultate, zile când mă urmăreau pas cu pas făcându-mi poze în anumite ipostaze (eu nici nu mi-am dat seama!... lucrau fin…), rapoarte seci despre activitatea mea şi a celor care intraseră în contact cu mine; am descoperit, de pildă, un aşa-zis prieten, căruia în vara lui '88 îi meditasem fiica gratuit la matematică, iar el, probabil drept mulțumire!, scria rapoarte despre mine la Securitate (Traian Nica); analog, un penticostal ce predica, vorba 'ceia, 'cuvantul lui Dumnezeu' în fața adunării, iar în spate predica informații securiştilor. Dar a fost şi un profesor amabil de matematică, Nicolae Ivăşchescu, ce a avut curajul să mă avertizeze chiar în acea perioadă: "vezi că eşti urmărit de Securitate", fiindcă venise la el un colonel care i-a propus să mă invite la un restaurant anumit în Craiova, la o masă pregatită dinainte unde ar fi instalat un microfon, şi să mă fi provocat la discuții dăcă doresc să părăsesc țara şi ce opinii aveam despre societate.
Desigur, am citit şi date false la adresa mea în acele dosare, de pildă că posedam maşina Dacia 1300 (nici eu, nici părinții mei, ori socri, ori soția n-am avut nici un fel de maşină când trăiam în România), că în contul de la Romconsult Bucureşti dețineam 3000 (trei mii) de dolari proveniți din salariul meu de fost profesor cooperant în Maroc (în realitate aveam de zece ori mai puțin în contul valutar de la Romconcult!) - vreau să spun date care se pot verifica, ori că m-a vizitat la Craiova traducătoarea mea Chantal Signoret în vara lui 1984 (însă noi niciodată nu ne-am întâlnit, am ținut doar o corespondență prin poştă), etc.; deci şi acolo existau lucrători/informatori care-şi făceau "lucrul" de mântuială.
Am recuperat copii ale acestor dosare prin Consiliul Național de Studiere a Arhivelor Securității din Bucureşti, dar nu şi manuscrisele pomenite în ele care ar fi fost compromițătoare la adresa regimului. Deşi am insistat asupra acestora, nu mi s-a mai dat vreun raspuns...
În prezent mă consider în diaspora, am devenit cetățean american, dar păstrez şi cetățenia română, m-am integrat noii țări, dar țin legături şi cu românii de pretutindeni.

3. SC: Când a început exilul dvs. şi de ce?

FS: Când am comis eroarea să mă întorc în țară din Maroc, unde lucrasem ca profesor cooperant, predând matematica în franceză la un colegiu din Sefrou (1982-4). Mă obişnuisem cu libertatea de acolo, cu stilul de viață occidental prin diversele contacte stabilite mai ales cu francofoni.
A fost, initial, un exil în propria țară, exil interior. Nu mă puteam reacomoda la restricțiile şi mizeriile morale din România ceauşistă.

4. SC: Cum a fost începutul în țara în care v-ați exilat / v-ati aflat în diaspora? Ați fost primit cu brațele deschise, vi s-a pus totul la dispoziție sau a trebuit să lucrați din greu, să vă refaceți studii, sau să dați diferențe, etc. ca să puteți să vă exersați meseria?

FS: Acomodarea a fost dificilă, America un şoc. Problema limbii, pe care nu o stăpâneam, carnetul de conducere – fără automobil în vestul Statelor Unite esti mort -, n-aveam nici o cunoştinţă la care să stau ori apelez. Stilul de căutare a unui loc de munca diferit, asigurările (medicale, de circulaţie), însăşi închirierea unui apartament, sistemul pensiilor… toate fiind neobişnuite pentru mine.
Dar m-a ajutat fundaţia de emigranţi "Tolstoy", de la numele celebrului scriitor rus, şi în special un român ardelean care lucra acolo, Ioan Nicoara, cu care m-am împrietenit ulterior, plus colegii mei de muncă de la Honeywell, dintre care un inginer mormon Chuck Clifton a organizat o festivitate "Welcome to America" la el acasă când mi-a sosit familia (soţia şi doi copii) din ţară, iar colegii din departament ne-au donat îmbrăcăminte şi mobilier.
Am citit că, într-un mic orăşel american, pentru o familie de noi sosiţi, comunitatea obştească a organizat chiar o... paradă!

5. SC: Considerati ca exilul a avut o semnificaţie aparte?

FS: Pentru mine da. Am învăţat enorm despre felul de viaţă vestic, am căutat să m-adaptez cât mai bine (darwinismul social!), dar am menţinut legături cu românimea. Mi-am putut desfăşura activităţile de colaborare cu cercetători şi scriitori de prin întreaga lume. America ne oferea un alt orizont, foarte larg, deschis.

6. SC: V-a fost vreodată ruşine că sunteţi român? Poate un preşedinte, un şef de stat să vă redea mândria de a fi român? (Mă refer la afirmaţia d-ului Emil Constantinescu, care într-un interviu pe care mi l-a acordat în 1998 spunea că prin venirea domniei sale ca preşedinte al României, ne-a redat "mândria de a fi români").

FS: Nu. "Ruşinea de a fi român" a fost o propagandă anti-românească făcută metodic de cercuri revizioniste care căutau subminarea conştiinţei naţionale, destrămarea ţării prin mijloace morale, psihologice, dezicerea de origini. Dacă unii ţigani din România mâncau lebede prin parcurile din Viena, nu înseamnă că toţi românii fac acelaşi lucru, aşa precum dacă o femeie americană şi-a omorât proprii ei copii nu înseamnă că toate americancele procedează identic, ori dacă huliganii englezi au bătut şi omorât spectatori italieni pe stadionul de fotbal din Bruxelles nu rezultă că toti englezii sunt criminali.
A fost (şi mai este oare?) o politică anti-romanească, dibaci orchestrată în stigmatizarea unui întreg popor prin faptele câtorva indivizi.
Cum să ne fi redat Emil Constantinescu mândria de a fi român: prin semnarea în 1997 a umilitorului tratat cu Ucraina în care renunţă de bună voie la teritorii româneşti precum Bucovina de Nord şi Basarabia, legitimând nedreptul Pact Ribbentrop-Molotov, ba renunţând şi la Ţinutul Herţa şi Insula Şerpilor neprevşzute în acel tratat?! Iar, paradoxal, D-l Constantinescu se născuse chiar în Basarabia (la Tighina)!

7. SC: De un exil în masă al românilor se poate vorbi dupa 1947, când foarte mulți români au parasit țara. Au apărut o serie de organizații ale românilor în exil, atât în diferite țări europene cât şi în SUA, care au încercat într-o oarecare măsură să arate Occidentului situația gravă în care se află poporul român. Considerați că se poate vorbi de o politică a exilului românesc?

FS: Da. Publicațiile exilului au arătat în mod susținut acest lucru, în primul rând ziarul "Cuvântul românesc" din Canada, care ocupa un loc principal în presa din străinătate înainte de 1989, dar şi celelalte: Micro-Magazin, Lumea Liberă, Universul, Luceafărul românesc, Dialog, Clipa, Meridianul românesc, etc.
De un pronuntat exil românesc se poate vorbi şi după 1989... când, în numai un deceniu de la Revoluția din decembrie, au părăsit țara circa 800 000 persoane, în special tineri. Ca urmare, statisticile arată că populația Romaniei scade (asta şi din cauza diminuării drastice a natalității datorită nivelului redus de trai) şi îmbătrâneşte, iar raportul dintre numărul salariaților (circa 4,6 milioane) şi al pensionarilor (circa 6,2 milioane) este de 0,75, spre deosebire de 2,57 cât era înainte de '89.

8. SC: A avut exilul românesc vreun rol în ameliorarea situațtiei din țară înainte de ´89?

FS: Cred ca da. Eu am emigrat la începutul lui septembrie 1988 şi, cât am stat în lagărele de refugiați politici din Istambul şi Ankara primeam gratuit diverse publicații româneşti, unde am citit despre luările de poziție ale multor oameni politici din exil: Traian Golea din Florida, pictorul Ioan Nicoară din Arizona, George Duma din California, Ion Solacolu din Germania, etc.

9. SC: Ce rol a avut biserica în exil şi ce rol ar trebui să aibă astăzi?

FS: Să ajute pe noii veniți, să unească frații întru credință. La biserica ne adunam duminicile ori în zile de sărbători religioase, ne mai consolam între noi. Bisericile constituie şi un mijloc de păstrare a tradițiilor, culturii.

10. SC: În Suedia există şi astăzi biserici în paralel, adică o biserică cu reprezentanți ai Patriarhiei de la Bucureşti şi alta cu reprezentanți ai Patriarhiei de la Constantinopol, de exemplu. Cum vedeti această situație? Considerați că parohiile care nu țin de Bucureşti ar trebuie sş se uneascş cu Patriarhia? Dacă da, de ce? Dacă nu, de ce nu?

FS: Această problemă este discutata de zeci de ani, fără sa se fi ajuns la vreo soluție, şi probabil că se va mai discuta încă zeci de ani. Aceasta este părerea şi a Rev. Pr. Theodor Damian din New York. Ştiu cazuri când, înființându-se o biserică, dacă o Patriarhie nu vroia s-o accepte din oarecare motive, enoriaşii apelau sş fie luați sub tutela altei Patriarhii. O situație recentă s-a întâmplat în Sydney, Australia, oraş prin care am trecut vara aceasta şi-am întâlnit români de la Societatea Culturală "Mihai Eminescu", unde o nouă biserică ortodoxă,

înființată de D-l G. M. Vărieşescu, a fost acceptată de o Patriarhie Macedoneană! Şi, uite-n acest fel, s-a ajuns la mai multe Patriarhii.
Când locuiam în Tucson, Arizona, deoarece nu aveam o biserică ortodoxă românească, mergeam la cea grecească. Iar în Phoenix, Arizona, exista o biserică ortodoxă siriană, la ale carei slujbe participau şi ruşi, români, etc. cu slujba în limba engleză. Dar în Phoenix există şi biserica "Sfântul Ioan Botezătorul" cu slujba în limba română.

11. SC: M.S. Regele Mihai şi familia regală s-au angajat în a sprijini România pentru intrarea în structurile NATO (s-a realizat deja) şi UE. Cum vedeti aceasta?

FS: Desigur, un lucru pozitiv. Recent a avut loc ratificarea de către Senatul SUA a Protocoalelor de aderare a României la NATO.
Iar, la summit-ul Uniunii Europene din 19-21 iunie, la Porto Carras din Salonic, Grecia, s-a decis că România şi Bulgaria vor fi acceptate în UE în 2007, dar până atunci, în 2004, Romania trebuie să încheie tratatele de aderare. Una din cauzele întârzierii țării noastre a fost cea economică: neprivatizarea tuturor întreprinderilor, inflația, corupția. De aceea am ratat şi primul val al intrării, din care au facut parte: Letonia, Estonia, Lituania, Cipru, Malta, Ungaria, Polonia, Slovacia, Cehia, şi Slovenia.

12. SC: Este posibilă o reinstaurare a monarhiei în România?

FS: Nu cred, omenirea converge spre republici, iar monarhiile - ce încâ mai rezistă - sunt fie decorative (de pildă în Anglia, unde primul ministru şi parlamentul conduc), fie totalitare (precum în unele țări din lumea a treia).

13. SC: Cum apreciați situația politică-socială-economică din România astăzi la aporape 14 ani de la căderea regimului Ceauşescu?

FS: Perioada de tranziție nu s-a încheiat, vechi concepții mai persistă. Tineretul a emigrat cu sutele de mii în Occident, iar cei plecați la studii în străinătate nu se mai întorc (decât în rare cazuri). Un exod de creiere s-a produs. România a fost transformată dintr-un producător într-un consumator. Corupția la nivel înalt îşi pune amprenta pe situația generală. Locurile de muncă s-au îimpuținat enorm prin închiderea atâtor întreprinderi, combinate, instituții.
Circulă, pe vremea lui Ceauşescu, un banc (iată paradoxismul în folclor) referitor la situația precară de atunci din țară:
Pesimistul zicea:
- Mai rău de-aşa nu se poate!
Iar optimistul răspundea:
- Ba se poate!
[Şi, într-adevăr, din păcate se poate: situația actuală din România...]

14. SC: M. S. R. Mihai vorbea într-un interviu pe care mi-l acorda în 1994 despre greutatea "schimbării comuniste" în România. Considerați că autoritățile şi

populația în general şi-au schimbat mentalitatea comunistă?

FS: Nu toți, consider că trebuie să treacă cel puțin o generație pentru adaptare la condițiile de piață liberă, de concurență (adesea acerbă). Persoanele în vârstă se obişnuiesc mai greu la schimbări. Dar s-a format şi o categorie de cameleoni, oportunişti ce se dau după cum bate vântul ori de unde vin banul!

15. SC: În timpul regimului Ceauşescu populația din România a fost instigată împotriva românilor care erau în exil. Şi după căderea lui Ceauşescu s-a continuat o instigare împotriva românilor din afara granițelor. Considerați că s-a schimbat atitudinea autorităților şi a populației în general, față de românii care trăiesc în afara granițelor?

FS: Parțial s-a schimbat. Dar sunt destui români în țară care manifestă antipatie pentru noi, cei din exil, fie din cauza nivelului de viață mai ridicat în Occident, fie din motive politice, ideologice. S-au format găşti literare, artistice - susținute financiar de oculte ostile neamului nostru – care se laudă ei între ei, se premiază între ei - à la Caragiale!, şi boicotează pe alții.
Un diletant plin de ifose, Paul Cernat, ponegreşte scriitori din exil prin reviste literare pe care nu le mai cumpără nimeni - se gasesc de vânzare doar la Muzeul Literaturii din Bucureşti, în vreme ce acest ins fără realizari prea-mareşte indivizii din gaşca lui; se conturează în România o cultură de clan. Sunt ei plătiti să-l înjure şi pe Eminescu, deci ce să mai vorbim! Este semidoct acest Cernat (afirmă despre mine că sunt în Arizona la Universitatea New Mexico; dăcă ar învăța niscai geografie elementară ar vedea ca Univ. New Mexico este evident în Statul New Mexico nu în Statul Arizona!)… Cică reviste obscure şi mai puțin obscure mă ridică în slăvi (asta-i e lui ciudă!): păi, Observatorul Cultural la care publica el recenzii leşuite este la fel de obscură; în 16 ani de exil n-am văzut-o nici măcar citată prin presa de exil pentru că nu interesează pe nimeni. Mă intreb ce fel de revistă de trei lulele poate fi Observatorul Cultural care publică informatii nedocumentate, false, roase de invidie ale unui veleitar de teapa lui Cernat?! Minte ca as fi membru al Academiei Dacoromane (eu n-am depus niciodată vreo cerere de aderare), iar in privinta Securității exista 4 (patru!) dosare la adresa mea, se pot verifica prin CNSAS, eu am şi obtinut cópii dupa ele, dar câte dosare are el? Fiindcă, dupa Revoluție se dau toți democrați de… mucava!
Cum să se îndrepte situația când printre senatori sunt fosti securişti, sau chiar hoți de drept comun, precum de pildă George Pruteanu... Păi, în țările dezvoltate, persoanele cu cazier juridic sunt îndepărtate din posturi politice - mass media căşună asupra lor... Fiindcă a desemna un hoț drept senator, este echivalent cu a pune un lup paznic la stână!

16. SC: Considerați că românii din afara granițelor au anumite obligații față de țara de origine? Dacă da, de ce şi care sunt aceste obligații?

FS: Românii de pretutindeni trebuie să susțină prin toate mijloacele cauzele țării, iar prin activitatea lor (la locul de muncă, sau în creația artistică, ştiințifică) ei

trebuie să creeze o imagine favorabilă României în străinătate.

17. SC: Care considerati câ este rolul celor aflați în afara granițelor la dezvoltarea României pe toate planurile: politic, cultural şi economic?

FS: Să investească în România, să colaboreze şi ajute românii de pretutindeni. Trebuie, totuşi, o unificare a exilului, prea este divizat din motive politice, ideologice, religioase.

18. SC: Ar trebui ca statul român să folosească cunoştințele şi practica românilor care trăiesc în afara granițelor?

FS: Desigur. Românii din diaspora ar putea constitui o punte, sau trambulinâ chiar, spre conecțiile României cu celelalte țări în toate planurile, deoarece gaseşti compatrioți de-ai noştri lucrând prin toate sectoarele de activitate ale țărilor de adopție.

19. SC: Considerați că actuala conducere a României are, la rândul ei, obligații față de originarii români care se află în afara granițelor României? Dacă da, ce obligații? Dacă nu, de ce nu? (Mă refer la cei care au plecat de pe teritoriul României între 1947-1990.)

FS: Dupa cum transmite Agenția Rompres, Titus Corlatean, noul secretar de stat, a declarat la Palatul Victoria că autoritățile de la Bucureşti vor elabora o strategie de susținere a comunităților româneşti de peste hotare - indiferent de perioada când au emigrat. Există şi un Departament de Stat pentru Românii de Pretutindeni, care acționează pentru sprijinirea minorităților româneşti din Balcani, dar preocupându-se şi de diaspora românească, având ca director pe Eugen Popescu.
La fel procedează şi alte țări, de pildă Ungaria are un ministru al emigranților.
Aflăm, de pildă, dintr-un comunicat al D-lui Mugurel Stănescu, ataşat al Ambasadei Române din Washington D. C., că în data de 2 septembrie 2003, în Aula Magna a Universității "Babeş-Bolyai" din Cluj-Napoca, va avea loc deschiderea festivă a Concursului de limbă şi literatură română “Mihai Eminescu” - etapa internațională, la care sunt invitați să participe elevi ai comunităților româneşti din 19 tari: Albania, Macedonia, Bulgaria, Uniunea Serbia-Muntenegru, Republica Moldova, Ucraina, Ungaria, Austria, Australia, Argentina, Canada, Franța, Germania, Grecia, Israel, Italia, Turcia, Spania, S. U. A. Acțiune lăudabilă pentru menținerea limbii şi spiritualității româneşti în lume.

20. SC: Ajutorarea României de către originarii români, astăzi cetățeni ai altor state, prin diverse acțiuni în favoarea României ar putea fi interpretată ca o manifestare de dublă loialitate?

FS: Indiferent cum ar fi considerată, nu văd ce ar fi rău în asta? Fiecare comunitate procedează similar, adică întreținând legături şi ajutând cetățenii

din/sau țara nativă.

21. SC: Românii aflați în afara granițelor Românei ar trebui să lucreze voluntar pentru România, sau ar trebui să fie retribuiți pentru activitatea depusă, aşa cum sunt şi ambasadorii şi trimişii speciali ai României în alte țări?

FS: Depinde, se intelege, de functțiile îndeplinite. Cei care ar lucra pe la misiunile româneşti din străinatate ar trebui plătiți. Guvernul ar putea sponsoriza şi unele publicații, posturi de radio sau televiziune româneşti din diaspora. Desigur, există Radio România Internațional, care transmite de la Bucureşti şi este interceptat în străinătate, cu personal înzestrat: Maria Minciu, Marilena Gheciu, Ioana Nițescu, etc. Am avut ocazia să colaborez cu dumnealor.
Țin minte ce mă bucuram în Phoenix când A. Buhoiu prezenta la televiziune un program de-o ora în limba română, duminica dupa-amiază! Ne strângeam mai multi români la D-l Nicoară, ba invitam şi alte naționalități din oraş, colegi de muncă sau prieteni, să ne admire cântecele şi costumele populare. Aşa l-am revăzut odată pe Dem Radulescu într-un sketch despre noua societate formată în România din tot felul de investitori. Sau în Chicago am vizionat un canal TV ce transmitea în româneşte, iar în Toronto un post de radio, etc.

22. SC: Ce funcții credeti că li s-ar putea acorda originarilor români, cetățeni ai altor state astăzi?

FS: Consider că funcțiile pe la ambasadele, consulatele, centrele culturale româneşti din străinătate, precum şi reprezentanți sau parteneri în afară ai unor firme româneşti.

23. SC: Ce mai doriti să adăugați.

FS: Despre “oximoronul genetic” la români - cele doua euri ale romanului, obsesie a lui Laurențiu Ulici în cartea-i postumă “Mitică şi Hyperion”, şi despre, citând pe Vasile Andru: “viciile de fond ale firii româneşti, impasul creativității româneşti şi a politicii româneşti, incapacitatea de a valoriza elanurile minții şi energiile naționale, incapacitatea de ‘a produce relații’ ” (eseul “Mutat la Domnul”, în Luceafărul, p. 12, Nr. 17, 7 mai 2003). Ca să nu mai amintim şi de ura sau disprețul românului față de român întâlnită şi în exil...

15 august 2003

GOD DOES PLAY DICE!

Ovidiu Bufnilă:
How do you define your mission of writer?

Florentin Smarandache:
I have no mission, for me writing is a hobby.

OB: What do you think about the idea of science of the fiction?

FS: The *probable world* from today's literary fiction could become the *real world* of tomorrow.

OB: How do you feel in the role of webmaster of the international avant-garde called paradoxism?

FS: Of course, I cannot feel other than very… paradoxist!

OB: Is the mathematical science a multiplier of the poetry?

FS: Yes and no. Yes, when taking in consideration the algorithmic impact that mathematics have in creation of cyber-poems using fixed rules, charts, combinatorics, and computer programs – see, for example, my paradoxist / tautological / dualistic distichs. No, when poetry comes from soul and feelings. Yes is for the hardware part of a poem, no is for the software one.

OB: Is the poet Florentin Smarandache a constructor of worlds? In what fashion?

FS: I am a constructor of impossible worlds, as impossible as possible!

OB: As a mathematician and poet in the same time what does Florentin Smarandache believe about being? Is it in functioning or in setting?

FS: Both.

OB: Is God a good mathematician? If so, why do you believe that?

FS: God was a good mathematician within classical sciences, where anything could be determined, when Einstein said "God doesn't play dice". But now, with modern logics, with quantum physics and chaos theory, with indeterminism, God modernized too, and one can paraphrase that God does play dice!

“TOTUL ESTE POSIBIL, CHIAR ŞI IMPOSIBILUL!”[1]

(Interviu cu Florentin Smarandache, întemeietorul Paradoxismului)

Florentin Smarandache s-a născut la 10 decembrie 1954, la Bălceşti, Vâlcea. Este de profesie informatician. Între anii 1982-1984 activează ca profesor de matematică în Maroc.
Persecutat pe motive politice, este dat afară din învăţământ. Fuge din ţară în anul 1988, ajungând în Turcia. După 2 ani de lagăr, emigrează în S. U. A., unde trăieşte şi în prezent. Este profesor de matematică la Universitatea din New Mexico. Este celebru înTeoria Analitică a Numerelor prin noţiunile care-i poartă numele, Funcţii şi secvenţe Smarandache. Îşi leagă destinul de o nouă mişcare avangardisă, Paradoxismul.

Tudor Negoescu:
– Stimate d-le Florentin Smarandache, sunteţi recunoscut drept întemeietorul, sufletul Mişcării Literare Paradoxiste.
Cum a apărut această mişcare cu caracter neoavangardist?

Florentin Smarandache:
– La începutul anilor `80, supărat pe lume, m-am retras în studiul matematicii. Dar mi-am dat seama că nu puteam protesta împotriva totalitarismului prin intermediul cifrelor, ecuaţiilor şi figurilor geomerice. Aveam nevoie de o defulare; şi am găsit-o în scris.
Paradoxismul a pornit ca un protest anti-totalitar împotriva unei societăţi închise, România anilor 1980, unde întreaga culturã era manipulată de un singur grup. Numai ideile lor contau. Noi, ceilalţi, nu puteam publica aproape nimic. Eram trataţi ca nişte marionete. Era o situaţie umilitoare.
Ermetismul acestei societăţi mă adusese la disperare! Şi-atunci am zis: hai să facem literaturã… fără a face

[1] Acesta este denumit “Paradoxul Smarandache” în Enciclopedia Matematică, de E. W. Weisstein, CRC Press, Boca Raton, FL, SUA, 1998; http://mathworld.wolfram.com/SmarandacheParadox.html .

literaturã! Sã scriem… farã sa scriem nimic.

Tudor Negoescu:
- Cum e posibil aşa ceva? Vreţi sã
detaliaţi ?

Florentin Smarandache:
- Cum? Simplu:
literatura-obiect. “Zborul unei pãsãri”, de pildã, reprezenta un “poem natural”, care nu mai era nevoie sã-l scrii, fiind mai palpabil si perceptibil decât nişte semne aşternute pe hârtie, care, in fond, ar fi constituit un “poem artificial”: deformat, rezultat printr-o traducere de cãtre observant a observatului, iar orice traducere falsificã într-o anumitã mãsurã. “Maşinile uruind pe strãzi” era un “poem citadin”, “ţãranii cosind” un “poem semãnãtorist”, “visul cu ochii deschişi” un “poem suprarealist”, “vorbirea in dodii” un “poem dadaist”, “conversaţia în chinezã pentru un necunoscãtor al acestei limbi” un “poem lettrist”, “discuţiile alternante ale cãlatorilor, într-o garã, pe diverse teme” un “poem postmodernist” (inter-textualism).
O clasificare pe verticalã? “Poem vizual”, “poem sonor”, “poem olfactiv”, “poem gustativ”, “poem tactil”.
Altã clasificare în diagonalã: “poem fenomen (al naturii)”, “poem stare sufleteascã”, “poem obiect/lucru”. În picturã, sculpturã analog – toate existau in naturã, de-a gata.
Deci, un protest mut am facut!
Mai tarziu, m-am bazat pe contradicţii. De ce? Pentru cã trãiam în acea societate o viaţã dublã: una oficialã – propagatã de sistemul politic, şi alta realã. În mass-media se promulga cã “viaţa noastrã era minunatã”, dar în realitate “viaţa noastrã era mizerabilã”. Paradoxul in floare! Şi atunci am luat creaţia în deriziune, în sens invers, sincretic.
Astfel s-a nãscut paradoxismul. Bancurile populare, la mare vogã în “Epoca” Ceauşescu, ca o respiraţie intelectualã, au fost surse de inspiraþie superbe. “Non”-ul si “Anti”-ul din manifestele-mi paradoxiste au avut un caracter creativ, nicidecum nihilistic (C. M. Popa). Trecerea de la paradoxuri la paradoxism a descris-o foarte documentat Titu Popescu într-o carte clasicã asupra mişcarii: “Estetica paradoxismului”

(1994). Pe când I. Soare, I. Rotaru, M. Barbu, Gh. Niculescu au studiat paradoxismul în opera mea literară. N. Manolescu se exprima despre un volum de versuri al meu cã este "în rãspãr".

Tudor Negoescu:
–Cu ce alte înfãptuiri se mai poate mîndri Mişcarea Paradoxistã?

Florentin Smarandache:
– În 1993 am efectuat un turneu paradoxist în Brazilia pe la universitãţi si asociaţii literare, cu multe conferinţe.
În decursul a 20 de ani de existenþã a paradoxismului, s-au publicat 25 de carţi şi peste 200 comentarii (articole, recenzii, note), plus 3 antologii internaţionale cuprinzând circa 300 scriitori de pe glob, cu texte în diverse limbi. Anul acesta, în decembrie, voi edita cea de-a patra antologie internaţionalã de literaturã paradoxistã. În paginile ei îşi vor gãsi locul şi câţiva autori din România, care au îmbrãþişat ideile Paradoxismului, trei dintre ei fiind chiar craioveni de-ai nostri!.
În SUA editez revista “The Paradoxist Literary Movement Journal”(multilingvã).

Tudor Negoescu:
– Ce mentori, ce modele artistice aţi avut, d-le Smarandache?

Florentin Smarandache:
- Unii comentatori mã vãd ca pe un continuator al unor Tristan Tzara, Urmuz, Adrian Maniu, Jacques Prevert, Eugen Ionesco, cã aş practica o artã a absurdului, cã aş fi un exorcist al ideii de literaturã! Eu declar cã nu am avut un premergãtor care sã mã fi influenţat, ci m-am inspirat din situaţia pe dos care exista în ţarã. Am pornit din politic, social, si treptat am ajuns la literaturã, artã, filozofie, chiar stiinţã.
Prin experimente bazate pe contradicţii s-au adus termeni noi în literaturã, artã, filozofie, ştiinţã, chiar şi noi proceduri, metode, algoritmi de creaţie. Într-unul dintre manifeste propusesem deturnarea sensului, de la figurat la propriu, interpretari în contra-sens ale expresiilor si clişeelor lingvistice,

etc.

Tudor Negoescu:
– Un critic avansa ideea cã dvs. aţi propune, mai degrabã” o nouã dezordine” în lumea artelor. Cum comentaţi?

Florentin Smarandache: - Câinii latrã, caravana trece. Adevãrul e cã toţi care propuneau un stil nou provocau o aparentã nouã dezordine. Vezi cubiştii, futuriştii, minimaliştii, suprematiştii (Malevich), constructiviştii (Kupka, Gabo, Rodchenko), deconstructiviştii (în arhitecturã), barochiştii, orphiştii, populiştii, Arta Op(ticã) (Vasarely), Pop Art şi asambliştii (Andy Warhol, Wayne Thiebaud, Roy Lichtenstein), conceptualiştii, abstracţioniştii. Chiar şi incercãri mai puţin cunoscute precum, de pildã, rayonismul (Larionov, Goncharova), bazat numai pe raze liniare de luminã în picturã, a trezit interesul unui Kandinski.
Îmi plac experimentele, sînt înnebunit dupã ele; iar, de aici, se ajunge la debalansare, şi iar la un echilibru în dezechilibru. Nimic nu poate rãmâne static. Am admirat mişcãrile de creaþie, şi le-am citit regulile nu pentru a le urma, ci a le încãlca. Precum Chaim Soutine, peintre maudit, între cele douã rãzboaie, de la Ecole de Paris, care îşi distrugea periodic pânzele, aşa îmi pãstrez eu nepicturile. Pictura involuntarã mã preocupã, fiindcã arta voitã (cu tendinþã sau fãrã) e artificialã, nesincerã, nespontanã.

Tudor Negoescu:
– Care este destinul unui scriitor de limba românã în strãinãtate?

Florentin Smarandache:
- Vorbind despre destin l-aş aminti pe P. Pandrea care, în eseul “Sociologia şi metafizica Olteniei” fãcea remarca: “Noi suntem olteni, peste acest destin nu se trece!” Ca scriitor de limba românã, în strãinãtate nu prea ai destin, te poţi rata foarte uşor. Nu prea ai şanse. Doar sã scrii pentru o mãruntã gazetã a diasporei româneşti.şi, cu mici excepþii, nu se poate trãi din literaturã. Dar eu sunt optimist. Mã bazez pe voiciunea inteligenţei

olteneşti, pe ambiţia specificã oltenilor şi pe şansa de a trãi în lumea liberã!
Încerc sã-mi traduc operele în englezã, sã iau contact cu scriitori de prin diverse ţãri, sã am cãrţi în cât mai multe biblioteci mari. Îmi construiesc sigur destinul.

Tudor Negoescu:
- Deci, cum vã simțiți în America?

Florentin Smarandache:
– Parafrazîndu-l pe Petre Roman aş zice cã mã simt ca dracu. Adicã, serios acum, mã simt foarte izolat. Fierb în suc propriu! În orãşelul actual, Gallup, n-am nici-o comunitate românească, în afarã de familia mea. Mã mai salveazã activitatea universitarã, cât de cât. În timpul liber stau cãlare pe telefon şi pe calculator. Trimit de zor mesaje prietenilor şi rudelor din ţarã. Aş vrea sã am confortul american, dar sã trãiesc printre prietenii mei din România. Le duc dorul.

Tudor Negoescu:
– Ca matematician, ce definiţie daţi Paradoxismului?

Florentin Smarandache:
– Rezumând, aş spune: Totul este posibil, chiar şi imposibilul!

Tudor Negoescu:
– Când trãiaţi în ţarã, eraţi un fan recunoscut al echipei de fotbal Universitatea Craiova. Ce mai ştiţi despre ea?

Florentin Smarandache:
– Mã îngrijorează, chiar sunt mâhnit când aflu de la prieteni cã echipa fanion a Olteniei a ajuns ciuca bãtãilor într-un campionat, nici el prea serios. Leii din Bãnie au ajuns nişte mâţe jigãrite.
Am auzit cã ne bat acum pânã şi blajinele echipe moldovene, altãdatã victime sigure în meciurile cu noi. Pãcat!

Tudor Negoescu:

– Vã mulțumesc pentru amabilitatea
dvs, şi vã doresc succes în lupta cu îngerul
paradoxist!

Florentin Smarandache:
– Şi eu vã mulțumesc!

A consemnat Tudor NEGOESCU

Literatura şi ştiința experimentală

(Interviu cu Adrian Lesenciuc)

Adrian Lesenciuc:
Domnule Smarandache, ce **nu** este paradoxismul?

Florentin Smarandache:
Paradoxismul **nu** este creația care nu se bazează în mod predominant pe contradicții, antiteze, antinomii, oximoroni, paradoxuri în literatură, artă, sau ştiință -
asta pentru a raspunde, în sensul întrebării Dvs., prin definiția negativă a curentului.

AL:
În contextul dezintegrării postmoderne, care e raportul paradoxismului cu marginalul şi frangmentarul?

FS:
Nu ştiu în ce procent se vorbeşte despre 'dezintegrarea postmodernismului', dar experimentul, care-i componentă postmodernistă, va rezista întotdeauna. Ştiința, de pildă, verifică rezultatele teoretice numai prin experiment.
Şi experimentele literare vor continua, într-o măsură mai mare sau mai mică. Desigur nu toate vor fi reuşite, dar fără ele nu se concepe dezvoltarea domeniului respectiv.
Experiment înseamnă cercetare practică.

Paradoxismul se manifestă în destule sectoare ale sferelor sociale, politice, economice, literare şi stiintifice. Contradicția este în firea omului.
Marginalul şi fragmentarul, în anumite situații când concordă cu definiția paradoxismului, fac casă bună cu acesta.

AL:
În interiorul Mişcării Paradoxiste se manifestă deja doua intenții (critice) diferite. Una dintre ele vizează exploatarea fecundă a paradoxului, cealaltă o neagă pe prima şi se raportează la pastişă şi oximoron. Încotro se va îndrepta literatura paradoxistă?

FS:
Eu nu am observat doua intentii critice diferite în paradoxism, cum spuneți. La ce şi cine anume vă referiți?
Pastişa nu este procedeu paradoxist, ci o imitare sterilă. Desigur, pot fi unele cazuri când nuanța pe care o prezintă să fie antinomică [de pildă pastişare pentru a contrazice ori ironiza], dar în general nu.

AL:
Mă refeream la următoarele direcții:
a) pentru exploatarea paradoxului - domnii Titu Popescu şi Florin Vasiliu (nu necesită explicații suplimentare);

b) pentru negarea paradoxului: domnul Ion Soare (negarea este exprimată deschis în "Paradoxism şi postmodernism", în partea introductivă), respectiv D-l Janet Nică (în "Făt Frumox din lacrimă de paradox... ", în care uzează de pastişă, de multe ori depăşind acel prag al contrazicerii interne, generatoare de paradox).

Cred că întreaga intenție în critica paradoxistă se coagulează pe cele două nuclee despre care am amintit. Cei din interiorul miscării aleg, de regulă, "calea regală" a exploatării fecunde a paradoxului; din exterior mişcarea se vede uşor deformat. În mod normal, ar trebuit să fie invers. Dar, paradoxal, vedem o imagine răsturnată a paradoxismului.

Eu sunt crescut în spiritul paradoxului. Conviețuiesc cu el. De aceea lupt pentru o exploatarea lui fecundă, şi nu pentru abuzul prin oximoron (întâlnit şi la d. Soare, şi la d. Nică, de exemplu). Mai există o tendință, aceea de a copia modelul dvs. de poezie paradoxistă (distihul paradoxist, îndeobşte) şi de a crea, pe marginea ei, tot felul de împleticiri de limbă.

FS:
Ca în orice mişcare literară, există creații bune şi creații mai puțin bune – totul depinde de creator.
De exemplu, câte creații suprarealiste slabe nu sunt?! Dar asta nu înseamnă că întreg curentul suprarealist al lui Breton este neimportant doar fiindcă unii sau alții n-au creat adecvat.

Distihul paradoxist este o nouă specie de poezie formată, evident, din doua versuri care se se contrazic reciproc dar împreuna au un sens unitar.
Deci, a scrie distihuri paradoxiste nu înseamnă a imita pe cineva, la fel cum a scrie sonete sau balade. Au apărut, pe lângă volumul meu “Distihuri paradoxiste” din 1998, şi un volum al lui Doru Moțoc bilingv (română-engleză), iar în prezent un poet din India, B. Venkateswara Rao, are sub tipar un astfel de volum şi mi-a cerut sş-i fac o scurtă prefață.
La Antologia Paradoxistă, Vol. III, dedicată distihului paradoxist, au participat 40 de poeți din 15 țări cu texte în mai multe limbi. Dovada ca stilul a atras.

Criticile la adresa paradoxismului, care la-nceput mă enervaseră, au sfârşit prin a face bine: promovându-l. {În Occident multe idei se lansează prin scandal provocat public.}
Uitasem de literatură, ocupat mai degrabă cu cercetări ştiințifice datorită activității profesionale, şi-a trebuit să răspund detractorilor, reînviindu-mi apetitul pentru paradoxism şi publicând până la urmă patru antologii internaționale de care nu prea-mi faceam vreme înainte. Antologiile se pot descărca din situl: www.gallup.unm.edu/~smarandache/a/Paradoxism.htm.

Desigur, aceste atacuri se fac şi din motive ideologice, politice, şi mai ales de găşti literare. Corupția din România s-a extins şi în literatură mai rău ca niciodată!

Iar, conform neutrosofiei, care-i o generalizare a dialecticii, când o noua idee (sau mişcare literară, daca vreți) se iveşte, există trei categorii de persoane: unii care o acceptă, alții care o resping, şi a treia categorie care-i indiferentă (nici n-o acceptă, nici n-o respinge, ci nu-i interesează). Aceste categorii sunt însă dinamice, şi persoanele se mută de la o categorie la alta în timp conform noilor convingeri şi ale evoluției ideii respective.
Cazuri cand toata lumea acceptă o idee se întâmplă numai în totalitarism, unde "acceptarea" se face cu forța, de frică, ori din oportunism.

Paradoxismul se manifesta şi în ştiință, vezi de pildă Teoria Dezert-Smarandache (DSmT) din fuziunea informației, relevată la nivel internațional (www.gallup.unm.edu/~smarandache/DSmT.htm).

Paradoxismul se întâmplă în mod natural, nu este o
forțare, o falsificare. Nici o altă avangardă literară nu s-a întâmplat să fie folosită în ştiință.
Să dau un exemplu din cibernetică, robotică, privind fuziunea
informației de pildă. Roboții dispun de sensori care transmit
informații ce trebuiesc prelucrate, însă de multe ori aceste
informații sunt contradictorii, conflictuale, paradoxiste deci într-un grad mai mare sau mai mic; fuzionarea acestor informații contradictorii (care este de fapt paradoxismul în ştiință)
era o problemă pentru vechile teorii Dempsetr-Shafer, Dubois-Prade,
Smets, Yager, Zadeh (multimile fuzzy), etc. Robotul trebuie să
fuzioneze/prelucreze/interpreteze aceste informații conflictuale si
să ia singur o decizie. Aici se utilizează şi paradoxismul.
Aplicațiile militare includ tragerea şi directionarea unui proiectil
la țintă (care este dirijat datorită sensorilor săi), ori prelucrarea
imaginilor din satelit, etc.
[Pentru necredincioşi, ori denigratori ai paradoxismului, pot pune la
dispozitie şi articolele matematice de folosire a paradoxismului (vezi situl DSmT

de mai sus) pe
care s-a întâmplat să le prezint eu şi alții la conferințe internaționale în Australia (2003), Suedia (2004), la NASA (2004), la NATO (2005), în SUA (2005), Italia (2006) asupra Fuziunii Informației, unde am organizat sesiuni speciale asupra fuziunii informatiilor paradoxiste împreună cu cercetătorul francez Dr. Jean Dezert de la Office Nationale d'Etudes et Recherches Aéronautiques (ONERA) din Paris.]

Fără să mai vorbesc despre comentarea şi definirea paradoxismului în reviste internaționale ştiințifice, precum "Sciences et Avenir" din Paris (No. 135, Juin-Juillet 2003, p. 54), unde există şi o notă de 1/2 pagină intitulată "La figure du paradoxisme" de Noemi Pizarosso. De altfel întregul număr este dedicat paradoxurilor în ştiință (matematică, fizică, economie, filozofie), care nu pot fi negate. Ele EXISTĂ.

> Analog în revista internațională americană “Multiple Valued Logic”, unde s-a publicat un articol de C. Le privind originea şi trasaturile paradoxismului, June 2002, Vol. 8, No. 3, “Preambule to neutrosophy and neutrosophic logic”.

Apelez la ştiință, pentru că literatura este privită derizoriu în multe cercuri, iar în Occident ce să mai vorbim! Un scriitor nu poate trăi din scris aici (doar 2-3% dintre ei), iar universitatea mea nu m-ar sponsoriza să merg la o conferință de literatură, dar la cele ştiințifice m-a sponsorizat de nenumărate ori (chiar şi-n China, de pildă, în 2002).

AL:
Daca ar fi sa-l credem pe Zenon, o **mişcare** (fie ea şi literară), poate sta pe loc?

FS:
O mişcare literară poate sta şi pe loc, poate şi regresa. Curba evoluției şi-a involuției are multe flexiuni şi inflexiuni. Pentru a cita din poetul latin Virgiliu aş exclama: *viresque acquirit eundo* [se consolidează mergând]. E bine să fie în atenția contemporană, pozitiv sau negativ.
Conform lui Zenon, mişcarea săgeții îin zbor este formată dintr-o infinitate de şederi pe loc! Deci, starea pe loc, acumulată, poate duce la salturi calitative.

AL:
În literatura română Ahile cel iute de picior poate întrece țestosul?

FS:
Depinde cum priviți acest paradox antic.

Dacă mergem pe diviziunea la nesfârşit a unui interval, răspunsul e nu.
Dacă însă privim infinitul ca parte de finit (pare neverosimil, dar o infinitate de puncte este cuprinsă într-un subinterval limitat la ambele capete), atunci răspunsul este da.

AL:
Filosoful Aurel Ion Brumaru afirma, undeva, că "*diavolul se ascunde în paradox*". Îl putem crede, ținând cont de incertitudinea heisenbergiana, de gradul de acoperire al contururilor lui Mandelbrot, de monştrii lui Peano etc. Putem vorbi despre o dimensiune faustică a matematicianului?

FS:
“Diavolul se ascunde în paradox” – frumos a spus D-l Brumaru, metaforic. Diavolul se ascunde şi-n alte idei ori noțiuni, iar când dispare, idea işi pierde farmecul.

Privind fractalii lui Mandelbrot sau axiomele lui Peano, acum prâfuite, aş zice să tragem cu chioarda ochiului la logicile actuale, începând cu logica fuzzy - unde nu mai avem de-a face cu adevăruri sută la sută, ci fracțiuni de adevăr – până la logica neutrosofică unde avem grade de adevăr, de fals, şi de neutralitate (nici adevărat nici fals, ori amândouă în acelaşi timp).

Este pactul cu diavolul creației al cercetătorului în general, nu doar al matematicianului.

AL:
O ultima întrebare, paradoxală: Braşovul se vede de peste ocean?

FS:
Din păcate nu prea se vede. De fapt nici România nu-i în atenţtia internațională, iar când este focalizată apare negativ – probabil că sunt cercuri străine interesate să ne formeze o imagine necorespunzătoare… prezentând de pildă copii orfani români, Bucureştiul plin de câini vagabonzi, corupția politicienilor, prostituția tinerelor prin Turcia sau prin Occident, ori infracțiunile unor emigranți români în străinătate…

Gândirea pozitivistă[2]

(Interviu cu Gabriel Stănescu)

Gabriel Stănescu: Epoca Luminilor a stabilit paradigma de gândire a epocii noastre bazată pe atotputernicia ştiinţei şi caducitatea religiei. Odată cu revoluţia ştiinţifică şi cu apariţia pozitivismului comtian credeţi că e necesară, ca alternativă, statuarea unei gândiri religioase în sensul întoarcerii omului contemporan la valorile morale şi spirituale primordiale?

Florentin Smarandache: Luminismul, ca gândire raţională, a inclus protagonişti atât ateişti cât şi deisti, atât materialişti cât şi idealişti. Epoca Luminilor s-a debarasat de obscurantismul religios, dezvoltând ştiinţa şi răspândind cultura (făcând „lumină"), dând reprezentanţi de renume mondial: Voltaire, Montesquieu, J. J. Rousseau, Diderot (enciclopedist), Lessing, Herder, Schiller, Goethe, etc. Pozitivismul se limitează la faptele pozitive, confirmate de experienţă.

Cunoaşterea este restricţionată la senzaţii şi trăiri. Neopozitivismul, înrudit cu pragmatismul şi operaţionismul, cuprinde ca variante : filozofia analitică, empirismul logic, şi pozitivismul logic. Eu aş pleda pentru logicile moderne, în expansiune actuală: intuitivă, paraconsistentă, modală, fuzzy, neutrosofică.
Auguste Comte (1798-1857), fondator al pozitivismului dar şi unul din întemeietorii sociologiei ca ştiinţă separată, a cerut inlocuirea creştinismului printr-o religie a umanităţii. El prefera ordinea, ierarhia. Gândirea lui converge de la studiul teologic, trecând prin cel metafizic, spre raţionamentul ştiinţific („Legea celor trei stadii ale dezvoltării progresiste a gândirii umane"). Apropo, din curiozitate, există un current, numit "luminism" şi-n artă, referitor la efectele de lumină (de clar-obscur) în pictură, vezi de pildă Caravagio, pictor italian (1571-1610), care foloseşte în mod paradoxist contraste puternice de umbră şi lumină, de exemplu în scena „Cele şapte opere de binefacere" din 1607.

Privind religía, politicienii uzează de puterea şi influenţa ei în scopuri politice (de exemplu pentru câştigarea alegerilor). Sunt şi în ziua de astăzi reverenzi care

[2] În fotografie F. Smarandache la un muzeu în Indonezia (2006).

folosesc religía pentru manipularea conştiinţelor, sau au transformat-o într-un profit personal. Citez din memorie un fragment din jurnalul lui G. Stănescu: „*...religía este un biznis, clericii reuşesc să stoarcă de la evlavioşi odată cu lacrimile şi banii necesari"*. Pentru a atrage tineretul la credință se folosesc diverse tertipuri: de pildă muzică rock cu texte despre… Dumnezeu! Sau documentare TV privind case bântuite de moroi, strigoi care însă dispar, bineînțeles!, după ce preotul le sfiinţeşte!

Deoarece am citit recent despre o religie, numită ciudat „scientologie" (!),înființată de scriitorul de *science-fiction*, L. Ron Hubbard (1911-1986), în care spiritul (thetan), mintea, şi corpul conviețuiesc în armonie, dar meditând şi asupra seriei de cărți pragmatice americane *„How to do…"* (Cum sa faci…) consider c-ar trebui statuarea unei gândiri religioase practice, precum psihologia practică şi filozofia practică.

Gabriel Stănescu: Cum se explică faptul că, cu toate progresele incontestabile înregistrate de ştiință în secolul XX, omul a devenit mai nefericit decât strămoşul său din societățile arhaice.

Florentin Smarandache: În ziua de azi omul este mai pretențios, mai răsfățat, mai nemulțumit. Concurența este mai aprinsă. Acum vreo zece ani scrisesem câteva distihuri paradoxiste pe această temă, iată-le:

nefericire (1)
fiecare tinde
spre ceea ce nu poate

nefericire (2)
fiecare crede că este mai bine
acolo unde nu este

nefericire (3)
fiecare consideră că ceea ce n-are
este mai bun decât ce are

Gabriel Stănescu: Care sunt deosebirile dintre experiența religioasă şi cea stiințifică şi care sunt consecințele acestor deosebiri în existența noastră cotidiană?

Florentin Smarandache: Dac-ar fi să-l citez doar pe filozoful şi poetul Lucretius (c. 98-55 i.C.) privind experiența religioasă: *„tantum religio potuit suadere malorum"* (din lucrarea sa De natura rerum), religía a putut conduce omul să comită atâta rău – referitor la crimele/războaiele produse în numele credințelor, care, din păcate, continuă… Titus Lucretius Carus opune morala epicuriană, bazată pe plăceri naturale şi necesare, credinței în zei. Dar şi aserțiunea lui G. Ripley (1471) că ştiința este *aqua vitae* (apa vieții). Confortul material îl avem

datorită ştiinţei, liniştea sufletească o putem obţine prin meditaţie religioasă – aceasta-i deosebirea în existenţa noastră cotidiană: între trup şi spirit.

Deşi contradictorii, noţiuni chiar disjuncte, experienţa religioasă şi cea stiinţifică se intersectează: *„Orice om, în teroare sau consolare, simte un sens al religiei”*, afirma James Harrington. Aşadar, paradoxalmente, şi… ateii! Iar Wernher von Braun : „*Voi libera omul din lanţurile rămase, lanţurile gravitaţiei care-l ţin legat de această planetă. Îi voi deschide porţile raiului.”*(!)

Gabriel Stănescu: Cum interpretaţi aserţiunea lui Malraux potrivit căruia omul secolului XXI va fi religios sau nu va fi deloc?

Florentin Smarandache: Se-nţelege că omul secolului XXI va fi salvat prin religie. Dar nu trebuie să luăm butada scriitorului şi omului politic francez André Malraux, autorul criticelor „Vocile liniştii” (Les voix du silence, 1951), care-a trăit în sec. XX, ca pe-o dogmă [Malraux nu este Oracolul din Delphi!], şi-mi permit să judec printr-o prismă a logicilor aplicate, contemporane. De exemplu, conform logicii neutrosofice, care-i o generalizare a logicii *fuzzy* a lui Zadeh (în mod special a logicii *fuzzy* intuiţionistice dezvoltată de Atanassov), o idee (mai ales din domeniul umanist) are un procent de adevăr, unul de fals, şi altul nedeterminat (nici adevărat nici fals, ci cumva neutru sau necunoscut). Aserţiunea lui Marlaux are un sâmbure de adevăr, dar şi un mare procent de falsitate (vezi, de pildă, mărirea dezinteresului comtemporan al europenilor occidentali faţă de credinţă – bisericile, catedralele, templele au devenit mai degrabă muzee pentru turişti!). Insă, aceste trei componente (adevăr, fals, neutru/nedeterminat) sunt într-o dinamică permanentă, crescând sau descrescând şi menţinându-se ca într-o balanţă.

15 martie 2007

"RĂMÂN EMIGRANȚII FIDELI VALORILOR CULTURII LOR DE ORIGINE?"

(Chestionar de Gabriel Stănescu)

Gabriel Stănescu: Nu e un secret pentru nimeni că într-o țară prin excelență a emigrației şi într-o societate multiculturală, precum cea americană, se acordă extrem de puțină atenție întelegerii adecvate şi nuanțate a procesului complex, plin de sacrificii personale şi riscuri, prin care noii veniți încearcă să se adapteze noilor standarduri sociale, în pofida faptului că rămân, mulți dintre ei, fideli valorilor de origine.
Cum vedeti Dvs acest aparent paradox/paralelism cultural pornind de la datele oferite de propria experiență?

Florentin Smarandache: O cultură încearcă să înghită alte culturi, din păcate. Mahatma Ghandi afirmase că nici o cultură nu poate supraviețui dacă vrea să fie exclusivistă. Deci, câte ceva din culturile mici se impregnează în cultura mare care le asimilează (formându-se o *multi-cultură*).
Parțialmente, emigranții rămân fideli culturii de origine, depinde însă de vârsta la care au plecat din țară. Cu cât au părăsit mai în vârstă, cu atât rămân mai ataşați țării native şi se adaptează mai greu, în timp ce copiii uită în procent ridicat (sau renunță la) valorile patriei strămbunilor.

GS: Ce rol joacă în procesul de integrare în noua cultură factorii individuali (educația, temperamentul, experiența, vârsta), în raport cu modelul /modelele pe care le oferă societatea americană? Mă refer la natura raporturilor interpersonale a noilor veniți cu americanii nativi şi cu alte categorii etnice de emigranți, dar şi la raporturile acestora cu diverse instituții tipice sistemului administrativ şi politic american ?

FS: Din punct de vedere al creației în limba română <u>am pierdut</u> - deoarece nu mai trăiesc în atmosfera țării. Totuşi, scriu jurnalul intim şi memoriile de călătorie pe la diverse conferințe în româneşte, deşi mai mulți m-au întrebat de ce nu scriu în engleză? Fiindcă aş compune ceva plat, mecanic.

Dar, privind articolele şi cărțile ştiințifice, <u>am câştigat</u>, deoarece mânuiesc mai bine engleza, care-i limba internațională a cercetării, şi-n plus mi-am înmulțit relațiile cu oameni de ştiință de prin întreaga lume.

GS: Cum interacționează începuturile istoriei Dvs personale, locurile natale, limba maternă, istoria şi cultura de origine cu noile realități ale culturii de adopție?

FS: La început pentru mine America a fost un şoc, mi se părea totul atât diferit de parcă eram pe altă planetă! Neavând pe nimeni aici, a trebuit să mă descurc singur, şi mi-a fost destul de greu…
Nu ştiam să conduc maşina (iar când a trebuit să intru pe autostradă mi-a fost frică!), despre engleză aveam cunoştințe vagi (în şcoală studiasem franceza şi latina).
A trebuit să-nvăț lucruri elementare: cum să fac aplicații pentru "job" [serviciu], ce-nseamnă asigurare medicală şi cum s-o foloseşti, analog asigurare de maşină, chiar ce acte şi cum să închiriez un apartament!

Acum îmi pare totul firesc, m-am adaptat treptat-treptat, mi-au trebuit însă ani…

Cicero a exclamat că *vivere est cogitare* [a trăi înseamnă a gândi].
De fapt, cât trăim învățăm, ne povățuieşte un proverb. Ne adaptăm, aş completa eu.

GS: Ce învățăminte ați tras din propria experiență de emigrant pe care ați dori să le împărtăşiți conaționalilor aflați în aceeaşi ipostază ?

FS: Din odiseea lagărului şi-a exilului am observat că emigranții meseriaşi se acomodează şi integrează mai uşor în societatea mercantilă occidentală, deoarece găsesc mai uşor de lucru corespunzător calificării lor.

În vreme ce poeții, scriitorii, artiştii trebuie să desfăşoare o muncă din care să sentrețină material, şi abia în timpul liber să se dedice creațiilor. Statisticile arată că în Statele Unite numai 2-3% dintre aceşti creatori pot trăi din literatură sau din artă…
Însă cei cu studii superioare învață mai uşor limba țării de adopție decât cei fără studii.
Cercetătorii ştiințifici, ale căror rezultate pot fi aplicate în practică, au şanse mai mari de reuşită profesională decât cei cu rezultate doar teoretice. Ca exemplu, vă pot spune că eu însuşi m-am reprofilat de pe 'matematica pură' pe 'ştiința aplicată' în inginerie, medicină, militărie, robotică [vezi *Teoria Dezert-Smarandache* din Fuziunea Informației, sau *logica neutrosofică* – o generalizare a logicii fuzzy, şi-n prezent chiar *fizica nucleară*] - atras de grupuri de cercetători francezi, indieni, canadieni, australieni, bulgari, indonezieni, egipteni, chinezi, americani, ruşi, argentinieni, cehi, croați, etc. -, fiind astfel sponsorizat de NASA, NATO, Compania de cercetări în apărarea militară Marcus Evans, şi universitatea mea pentru a prezenta lucrări la zeci de conferințe internaționale.

O luptă permanentă cu viața

(Interviu cu Crenguța Țolea)

Crenguța Țolea: Care sunt experiențele şi înțelesurile fundamentale, esențiale pe care vi le-au revelat lagărul şi exilul?

Florentin Smarandache: O luptă permanentă cu viața, cu toată lumea şi… cu mine însumi! Pentru a rezista mizeriei psihice din lagăr scriam mereu un jurnal intim, fără a mă fi gândit să-l public vreodată [până la urmă s-a tipărit: "Fugit / jurnal de lagăr", Vol. I-II, 1994, 1998], ca o descărcare terapeutică, iar pentru mizeria fizică (dormeam şi 70 de inşi într-o baracă în lagărul din Istambul) munceam la negru pentru 5$ pe zi ca: zugrav, şlefuitor de marmură, vopsitor, la încărcat de bălegar, muncitor necalificat pe şantier, şi rareori ghid pe la turiştii francezi.
Unii au înebunit în lagăr, altii fugeau din Turcia în Grecia… Prin lagărul din Italia au fost cazuri de refugiați care s-au sinucis…
Era o atmosferă kafkiană… nu ştiai unde sau când vei emigra, nu stiai nici macăr dacă vei emigra… Ori à la Ionesco, ca-n teatrul său absurd. Scriau, săracii emigranți, disperati, pe la toate ambasadele, organismele ONU… toți se prefăceau că ne-ajută…
Şi în lagăr şi în exil nesiguranța te ține în tensiune continuă… Este o rupere din matcă… Şi un sentiment de neapartenență nici țării de origine şi nici celei adoptive, conform butadei: cu fundul în două luntre… până aluneci şi cazi între amandouă…!

CT: Toate demersurile dumneavoastră în poezie, matematică, proză, teatru, artă sunt caracterizate de originalitate, nonconformist, un spirit revoluționar. Demolați prejudecăți învechite, rigide. Propuneți lucruri absolut noi. Uneori mi se pare ca lumeă se poate schimba, pornind de la descoperirile dumneavoastră. Care este scopul tuturor acestor căutări?

FS: *Audaces fortuna juvat* (Virgiuliu in "Eneida"), soarta îi favorizează pe cei indrăzneți – eu as spune: pe cei neconformisti, cei care gândesc altfel (adică în afara normelor oficiale) şi crează diferit. Iar un proverb francez sună asa: *tous les goûts sont dans la nature* (toate gusturile sunt în natură), adică şi cele bizare, singulare.
Desigur, lumea se schimbă cate un pic de la descoperirile fiecăruia.
Mi-a plăcut intotdeauna să fiu în contratimp, să încalc normele impuse (începând

de la cele politice, mai ales acestea!... patru dosare au fost întocmite de fosta Securitate despre mine, însumând circa 880 pagini… până la cele estetice şi chiar ştiintifice).
Nn am avut un scop anume, prin aceste creații aparent disparate, ci pur şi simple aşa am simțit.

CT: Ce înseamnă paradoxismul?

FS: Paradoxismul este o mişcare internațională de avangardă în literatură, artă, filozofie, chiar şi ştiință, bazată pe folosirea excesivă de antiteze, antinomii, contradicții, oximorone, parabole, paradoxuri în creație.
L-am înființat în anii 1980 în Romania, dorind lărgirea sferei artistice prin elemente neartistice şi prin experimente contradictorii; în special creație în contra-timp, contra-sens.
Paradoxismul a pornit ca un protest anti-totalitar împotriva unei societăți închise, România anilor 1980, unde întreaga cultură era manipulată de un singur grup. Numai ideile lor contau. Noi, ceilalti, nu puteam publica aproape nimic.
Şi-atunci am zis: hai să facem literatură… fara a face literatură! Să scriem… fără să scriem nimic. Cum? Simplu: literatura-obiect. 'Zborul unei păsări', de pildă, reprezenta un "poem natural", pe care nu mai era nevoie să-l scrii, fiind mai palpabil şi perceptibil decat nişte semne asternute pe hartie, care, în fond, ar fi constituit un "poem artificial": deformat, rezultat printr-o traducere de către observant a observatului, iar orice traducere falsifică într-o anumită măsură. 'Masinile uruind pe străzi' era un "poem citadin", 'țăranii cosand' un "poem semănătorist", 'visul cu ochii deschişi' un "poem suprarealist", 'vorbirea in dodii' un "poem dadaist", 'conversația în chineză pentru un necunoscător al acestei limbi' un "poem lettrist", 'discuțiile alternante ale călătorilor, într-o gară, pe diverse teme' un "poem postmodernist" (inter-textualism).

Vreti o clasificare pe verticală? "Poem vizual", "poem sonor", "poem olfactiv", "poem gustativ", "poem tactil".

Altă clasificare, în diagonală: "poem fenomen (al naturii)", "poem stare sufletească", "poem obiect/lucru". În pictură, sculptură: analog – toate existau în natură, de-a gata. Deci, un protest mut am făcut!

Mai târziu, m-am bazat pe contradicții. De ce? Pentru că trăiam în acea societate o viată dublă: una oficială – propagată de sistemul politic, şi alta reală. În mass-media se promulga că 'viața noastră era minunată', dar în realitate 'viata noastră era mizerabilă'. Paradoxul în floare! Şi atunci am luat creația în deriziune, în sens invers, sincretic. Astfel s-a născut paradoxismul. Bancurile populare, la mare vogă în 'Epoca' Ceauşescu, ca o respirație intelectuală, au fost surse de inspirație superbă.

"Non"-ul si "Anti"-ul din manifestele-mi paradoxiste au avut un caracter creativ, nicidecum nihilist (C. M. Popa). Trecerea de la paradoxuri la paradoxism a descris-o foarte documentat Titu Popescu într-o carte clasică asupra mişcării: "Estetica paradoxismului" (1994). Pe cand I. Soare, I. Rotaru, M. Barbu, G.

Niculescu au studiat paradoxismul în opera mea literară.

N. Manolescu se exprima despre un volum de versuri al meu ca este "în răspăr".

Nu am avut un premergător care să mă fi influențat, ci m-am inspirat din situația pe dos care exista în tară. Am pornit din politic, social, şi treptat am ajuns la literatură, artă, filozofie, chiar ştiintă.

Prin experimente bazate pe contradicții s-au adus termeni noi în literatură, artă, filozofie, ştiință, chiar şi noi proceduri, metode, algoritmi de creație. Într-unul dintre manifeste propusesem deturnarea sensului, de la figurat la propriu, interpretări în contra-sens ale expresiilor şi clişeelor lingvistice, etc. Iar în 1993 am efectuat un turneu paradoxist în Brazilia pe la universități şi asociații literare.

În decursul a peste 25 de ani de manifestare a paradoxismului, s-au publicat 30 de cărti şi peste 200 comentarii (articole, recenzii, note), plus 5 antologii internaționale cuprinzand circa 400 scriitori de pe glob, cu texte în zeci de limbi.

CT: Există o legatură între matematicile superioare şi poezie?

FS: Putem conchide că există legaturi şi între noțiunile disjuncte (într-un procent dependent de fiecare noțiune în parte), în general între <A> si <nonA>, adică ce se află în afara lui <A>. Precum în logica neutrosofică.
Întalnim matematici abstracte … poezie abstractă … artă abstractă …
Dezvoltarea uneia influențează evoluția alteia, precum un *Gradus ad Parnassus* (un pas către Parnassus – muntele unde locuiesc muzele).
Am încercat algoritmi matematici care să creeze poeme în contrasens, bazându-se pe răstălmăcirea clişeelor de limbă şi utilizarea calamburului, de pildă în limba franceză volumul “Anti-chambres et antipoésies, ou bizarreries” scris pe când eram profesor cooperant în Maroc (1982-4), care volum cuprinde şi artă mecanică inserată printre locuțiunile lingvistice deviate de la semantica normală. Desigur, asemenea compoziții lirico-matematice nu se pot traduce, ci adapta la structura altei limbi.

CT: Despre ce vorbesc poeziile dumneavoastră?

FS: Am început prin poeme metaforice (volumul “Formule pentru spirit”, 1981), apoi colaje lirice (poemul “Suferință şi politică”), versuri citadine, înaintând prin “Legi de compoziție internă” (unde începe să se simtă contradicția) şi ajungând la genuri noi precum “Distihuri paradoxiste” (traduse în sarbă de poetul Ioan Baba şi publicate la Novi Sad, apoi traduse în engleză) şi distihuri tautologice ori duale. Pe urmă, creații în argou şi țigăneşti (“Cantece de mahala”). În franceză am scris, pe cand predam în Maroc, două volume, cel de anti-poezii sau bizarerii şi altul intitulat “Le sens du non-sens” (Sensul nonsensului), bazate pe interpretarea la propriu a expresiilor lingvistice figurative.
“Nonpoemele”, concepute în lagărul de refugiați politici (1988-90), au pus capac

încercărilor mele lirice ajungând la granița poeziei cu nepoezia! Mai degraba, poezia obiect.
Analog “E-n-c-y-c-l-o-p-o-e-t-r-i-a” (2006), rezultată din creații spontane şi involuntare de la computere, versuri găsite, grafii şi antigrafii – la granița dintre artă şi poezie.
În toată creația mea am încercat să abordez stiluri diferite, să fac experimente cât mai nastrusnice, chiar ciudate… mergând până la limitele poeziei şi chiar dincolo.
Mă feream de manierism, care se manifesta la majoritatea scriitorilor cu operă intinsă, şi de aceea mi-am încercat ‘pana’ (electronică!) în felurite domenii, de la literatură la artă, ştiință, rebus.
Colaborez cu oricine, am de învățat de la oricine; eu şi partenerii mei ne influențăm reciproc.
Am şi vizitat multe țări (peste 25), fie invitat pe la diverse conferințe şi seminarii internaționale, ori documentandu-mă asupra culturii, istoriei, artei străine – tocmai pentru a-mi îmbogăți cunoştințele şi-a găsi noi surse de inspirație, cât mai exotice.

CT: Ce fel de roman este "NonRoman-ul" dumneavoastra? Ce tip de discurs şi de literatură propune?

FS: Antitotalitar. Alegoric. Pluri-stilistic (fiecare secțiune este un mic experiment literar). Ca un cerc vicios, textul se-nvârte-n loc asupra aceluiaşi subiect: sistemul dictatorial.
L-am vrut drept o scriere totală, de avangardă.
Roman în roman. Baroc.

CT: Care este mesajul trilogiei MetaIstorie?

FS: Piesele din MetaIstorie (“Formarea Omului Nou”, “O Lume Întoarsă pe Dos”, “Patria de Animale”; 1993) relatează tot dictatura, care mă obseda, şi tot în mod extravagant. Mi-a luat vreo zece ani traducerea în engleză (fiindcă nu aveam timp, ocupat cu serviciul şi supraviețuirea/problemele din exil), şi s-a publicat în America sub titlul “A Trilogy in pAradOXisM / Avant-Garde Political Dramas” la ZayuPress in 2004. Deşi se referea la regimul totalitar din România (bineînțeles, numele personajelor şi locul acțiunii erau codificate şi simbolizante – fusese scrisă cartea între 1986-1988), curios că editorii A. Johnson & Žakalin Nežić au făcut analogía cu… Administrația Bush!...
“O lume întoarsă pe dos” este compusă din 16 tablouri, relativ independente, grupate în 4 module. Prin schimbarea ordinii tablourilor în cadrul unui modul, ori suprimarea unora, precum şi prin comutarea modulelor, se obțin alte variante dramatice – în total peste un miliar de miliarde de piese de teatru, depăşind astfel vechiul record, care aparținea lui Raymond Queneau, scriitor francez tot de

formație matematică, prin ale sale “Cent Mille Milliards de poèmes”, volum despre care G. Carbonnier concludea că ‘este prima carte pe care nici om nu va avea timp să o citească în timpul vieții sale’! Subscriu şi eu cu acest teatru combinatorial.
“Patria de animale” constituie o dramă fără cuvinte! Un alt record. Puținele replici ale personajelor sunt afişate pe tăblițe (ca într-un film mut). Această piesă a fost montată de trei ori la Festivalul Internațional al Teatrelor Studențeşti din Casablanca (Maroc), în perioada 1-21 septembrie 1995, de către formația Thespis, din Timişoara, sub regia lui Diogene V. Bihoi, şi a obținut Premium Special al Juriului, iar pe 29 septembrie în acelasi an, jucată la Karlsruhe (Germania).
Ca şi NonRoman-ul, s-a vrut un teatru total, înglobând metode dramatice diverse, multiple.
Procedee folosite:
Aneantizarea… Îndobitocirea poporului. Prostituarea intelectului. Violența pe scenă (vezi Jean Genet). Teatru în teatru (Luigi Pirandello). Relații actor-personaj-autor. Caraghios (precum Alfred Jarry cu “Ubu roi”). Revoltător (Albert Camus in “Caligula”). Bertold Brecht (teatrul epic şi de sunet şi lumini). Crima persoanei împotriva colectivității (invers față de Friedrich Dürrenmatt). Semiabsurd (Fernando Arabal, Georges Schéhad, Jean Tardieu). Forța simbolului (Jean Giraudoux). Teatru metafizic. Film în teatru.

CT: Care sunt contribuțiile dumneavoastră în neutrosofie?

FS: Păi… eu am introdus-o! Neutrosofia a pornit ca o extindere a dialecticii lui Hegel. Ea se bazează nu doar pe analiza ideilor / conceptelor *opuse* - precum dialectica - ci şi a neutralităților dintre ele.
Etimologic, neutro-sofia [*neutre* în franceză < *neuter* în latină, neutru, şi în greacă *sophia*, întelepciune] înseamnă cunoaştere a gandirii neutre.
Neutrosophia este o nouă ramură a filozofiei care studiază originea, natura, şi scopul neutralităților, precum şi interacțiunile cu diferite spectre ideaționale.
Orice propoziție / teorie / idee / eveniment / concept / entitate <A> tinde să fie neutralizat(ă), diminuat(ă), balansat(ă) de idei sau concepte <nonA> (nu doar de idei sau concepte <antiA> precum în dialectică) – ca o stare de echilibru;
unde <antiA> înseamnă opusul lui <A>;
iar <neutA>, neutralitățile (nici <A>, nici <antiA>, ci intre ele);
pe când <nonA> este format prin uniunea lui <neutA> cu <antiA>.
Neutrosofia stă la baza *logicii neutrosofice*, o logică multivalentă care generalizează logica fuzzy a lui Zadeh (sau mai exact logica fuzzy intuiționistică a lui Atanassov), a *multimii neutrosofice*, care generalizează multimea fuzzy, a *probabilitatii neutrosofice*, care generalizează probabilitățile clasică şi imprecisă, si a *statisticii neutrosofice*.
{Acestea-s definite in “The Free Online Dictionary of Computing”, editat de Denis Howe în Anglia.}

În logica neutrosofică, orice propoziție (sau idee, concept) <A> este T% adevărată, I% nedeterminată, si F% falsă, unde T, I, F sunt submulțimi standard ori non-standard incluse în intervalul $]^{-}0, 1^{+}[$.

Ca motto am folosit paradoxul semantic "Totul e posibil, chiar şi imposibilul!", iar un derivat al lui "Nimic un e perfect, nici chiar perfectul".

Logică neutrosoficã este o logică neclasică, şi am propus-o ca o alernativă a logicilor existente, datorită potentialului ei aplicativ. Ea reprezintă un model matematic al incertitudinii, vaguității, redundanței, contradicției.

Cartea mea, "A Unifying Field in Logics: Neutrosophic Logic. Neutrosophy, Neutrosophic Set, Neutrosophic Probability" (1998, 2003), a fost tradusă în chineză (dialectal mandarin) de prefesorul Feng Liu de la Universitatea din Xi'an, China, şi în arabă de profesorul Salah Osman de la Universitatea Menofia din Egipt. În ea sunt prezentate delimitarile neutrosofiei de alte concepte şi teorii filozofice, precum dialectica, epistemología, monismul neutral, hermeneutica, philosophia perennis, fallibilismul.

CT: Ce ne destăinuiți despre numărul Smarandache-Wellin?

FS: M-a atras de mic joaca numerică, la fel cum Arghezi a jonglat cu materialul vagabond al limbii ("Cuvinte potrivite"). În şcoala primară şi gimnazială matematica era pentru mine ca educatia fízică, nu trebuia să invăț nimic, înțelegeam din clasă (am avut un profesor foarte bun pedagog: Ion Bălaşa), iar rezolvarea exercițiilor matematice precum un rebus, îmi ațâțau nerăbdarea să descopăr rezultatul ascuns în enunțul problemei (ca un roman polițist în care vrei să descoperi făptaşul!).

Uite-aşa am început să colaborez, elev fiind, la "Gazeta matematică", "Octogon", RMT şi alte reviste şcolare romaneşti şi apoi străine.

Am compus sute de secvențe de numere, funcții aritmetice, ecuații diofantice, conjecturi (căutam întrebări simple şi scurte, dar la care să un pot răspunde!).

Una dintre aceste secvențe era concatenarea numerelor prime 2, 3, 5, 7, 11, 13, … , chestiune simplă dar frumoasă, şi găsirea celor care la rândul lor sunt de asemena prime. Astfel se forma secvența (un fel de şir elementar): 2, 23, 235, 2357, 235711, 23571113, … . Matematicienii americani R. Crandall si C. Pomerance, în cartea lor "Prime Numbers: A Computational Perspective" (editia a doua, Springer-Verlag, 2005), le-au botezat: numere Smarandache-Wellin, iar cele care la rândul lor erau prime au fost numite: prime Smarandache-Wellin (şi anume termenii: 1, 2, 4, 128, 174, 342, 435, 1429, ... conform acestor doi cercetatori, precum şi a lui E. Weisstein în "Encyclopedia of Mathematics", şi a lui N. J. A. Sloane în "The On-Line Encyclopedia of Integer Sequences"). Eu un ştiu cine este (de unde vine) Wellin?

Factorizarea numerelor mari (de mii sau chiar milioane de cifre), sau testarea daca acestea sunt prime sau nu, face obiectul criptografiei, folosită în securitatea sistemelor.

CT: Ce a însemnat în istoria ştiinței descoperirea Teoriei Dezert-Smarandache?

FS: Surprinzator, spre deosebire de toate celelalte curente literare şi chiar artistice, paradoxismul şi-a găsit folosința şi în ştiință! Chiar la NASA şi NATO.
Să luam un exemplu din cibernetică, folosind fuziunea informației.
Roboții dispun de multi-sensori (bazati pe radar, raze X, video-camere, sunete, etc.) care primesc informații ce trebuiesc procesate, dar adesea aceste informații sunt contradictorii într-un grad mai mic sau mai mare. Fuziunea acestor informații conflictuale, paradoxiste in ştiință este o problemă veche nerezolvată în întregime de teoriile existente Dempster-Shaffer, Dubois-Prade, TBM a lui Smets, ori regula de combinare a lui Yager, sau mulțimile fuzzy ale lui Zadeh, etc. Robotul trebuie s-o prelucreze în mod automat aceste *informatii paradoxiste* şi să ia singur o decizie, aici se manifestă paradoxismul.
În mod similar privind aplicațiile militare (pentru tragerea la țintă, ori identificarea țintelor), dar şi în aeronautică, precum şi în medicină prelucrarea imaginilor conflictuale pentru a pune un diagnostic, sau în agricultură prelucrarea imaginilor luate prin satelit.

În a doua jumătate a secolului XX câteva noi şi interesante teorii şi modele matematice au apărut în paralel cu dezvoltarea informaticii pentru combinarea mai multor tipuri de informații (fuzzy, neutrosofice, nesigure, imprecise, paradoxiste, incomplete, paraconsistente, paradoxuri Sorites, elemente continue, etc.) furnizate de surse discrepante (experți umani, măsurători efectuate de sensori, sisteme de Inteligență Artificială, rețele neurale, teorii cuantice, predicții economice). O astfel de teorie, care permite combinarea informației paradoxiste, a fost denumită "Teoria Dezert-Smarandache de Raționament Plauzibil şi Paradoxist pentru Fuziunea Informațiilor" (2001), prescurtată in engleză DSmT (Dezert-Smarandache Theory). Dr. Jean Dezert este cercetător ştiințific la ONERA (Office Nationale d'Etudes et Reserches Aéronautiques, în Paris).
Începând din 2003 pană în prezent am participat în fiecare an la Conferințe Internaționale de Fuziune a Informației organizate respectiv în Australia, Suedia, SUA, Italia, dar am fost şi sponsorizați de compania Marcus Evans să ținem seminarii despre DSmT în Spania şi Belgia.
Analog, NASA Langley Research Center (Hampton, Virginia, SUA) ne-a sponsorizat în 2004, iar NATO Advanced Study Institute în 2005 (în Albena, Bulgaria).

CT: Care este diferența dintre geometría euclideană, ne-euclideană, şi geometriile Smarandache?

FS: Atât geometría lui Euclid (parabolică) cât şi geometriile ne-euclidiene [a lui Lobacevsky-Bolyai-Gauss (hiperbolică), sau a lui Riemann (eliptică)] lucrează pe câte un spațiu căruia i-aş zice 'omogen', adică o axiomă se comportă la fel (fie

este validată, fie invalidată) pentru toate elementele spațiului. Dar, am observat că universul este heterogen, ca avem de-a face cu o multitudine de spații, nu doar unul singur, deci şi o multitudine de structuri: privind, de exemplu, formele de relief: exista munți şi văi, apă şi uscat şi aer, etc. Şi atunci m-am gândit că putem defini spații în care o axiomă este şi validată pentru unele elemente dar şi invalidată pentru alte elemente, sau numai invalidată dar în mai multe feluri.
Deci, geometriile mele hibride (imaginate prin 1969), sunt parțial euclidiene şi parțial ne-euclideene, sau parțial ne-euclidiene hiperbolice şi parțial ne-euclideene eliptice, sau chiar parțial parabolice şi parțial hiperbolice şi parțial eliptice, etc. Ele introduc pentru prima dată în geometrie 'gradul de negare' a unei axiome, teoreme, leme, propoziții, proprietăți. Putem astfel afirma că o axiomă este 40% negată şi 60% afirmată într-un spațiu geometric dat.
{Prof. Howard Iseri de la Universitatea Mansfield din Pensylvania (SUA) şi Dr. Linfan Mao de la Academia Chineză de Ştiințe din Beijing au scris cărți despre aceste geometrii hibride.}
Deci, combinări de mai multe spații.

CT: Am citit pe Internat că Prof. W. B. Vasantha Kandasami de la Institutul Indian de Tehnologie din Chennai a publicat o serie de volume studiind structurile algebrice Smarandache (monoizi, semigrupuri, grupuri, spații vectoriale, algebre lineare, etc.).

FS: Da, acestea sunt înrudite cu multi-spațiile. Încercând să găsesc soluția generală a unor congruențe, am identificat o structură de grup inclusă într-un semigroup. Deci un fel de insulă în mare. O structură matematică puternică înăuntrul altei structuri mai slabe. Şi tot aşa un şir de structuri înlănțuite una în alta.
Câțiva studenti şi-au susținut doctoratul în astfel de structuri algebrice hibride.

CT: Pentru că tot am inserat imagini de artă cibernetică pe care le-ați produs, descrieți-ne aUT-aRTA de care v-ați ocupat şi ați tipărit trei albume.

FS: Aceste imagini sunt abstracte, cosmologice. Dar aut-arta este ceva opus!
Îmi place arta pentru ca n-am talent la pictat şi desenat; vreau sa creez cât mai urât, cât mai contra gustului comun, neşlefuit, nasol/rasol, fără gust; am folosit şi "arta gasită" - luată din natură în stare nealterată, precum Robert Doisneau, francezul fotograf calcând pe urmele lui Dubuffet, care afirmase că senzaționalul se află în banal!
Dar să nu credeți că e prea usor să faci artă cat mai rea (!)

Am admirat mişcările de creație, şi le-am citit regulile: nu pentru a le urma, ci a le încălca. Precum Chaim Soutine, *peintre maudit*, între cele două războaie, de la Ecole de Paris, îşi distrugea periodic pânzele, aşa îmi păstrez eu nepicturile.

Pictura involuntara mă preocupă, fiindcă arta voită (cu tendință sau fără) e artificială, nesinceră, nespontană. Orice artă este un artificiu (David Graham). Trebuie să te surprinzi pe tine însuți dacă vrei să fii poet (Robert Frost).

Am şi experimente-replică la Yves Klein, ori anti-compoziții la De Kooning ori Pollock (abstract-expresionişti), ale căror picturi sunt totuşi perceptibile în unități repetitive.

Vezi, evitarea oricărei forme de artă, pentru a da nastere non-artei sau aut-artei: să pictezi cât mai… imposibil cu putință!

Aut-arta a fost ca un protest, de prin anii '90, împotriva artei aleatoare, care promulga că totul este… artă. Şi-atunci m-am gândit la o artă întoarsă pe dos: sa creezi cum nu se crează, adică urât, prost, incorect, cu alte cuvinte cât mai imposibil cu putință.
Felul cum să scrii pe dos, care este o emblemă a paradoxismului, l-am extins la felul cum să **nu** pictezi, cum să nu desenezi, cum să nu sculptezi, pană la modul cum să nu joci pe scenă, cum să nu canti, cum să nu acționezi – total invers.
Doar adjective negative acumulate în aut-artă: urâțenie, arta neinteresantă, groaznică, disgrațioasă, execrabilă, murdară, naturalistă, stupidă, auto-discreditată, incoerentă, goală de sens, cu cât mai rea cu atât mai bine (!)

CT: De ce credeti că merită să trăim? Ce ar trebui sa facem, fiecare dintre noi, pentru o desăvarsire spirituală interioară?

FS: *Vivere est cogitare* (a trăi inseamnă a gândi), exclama Cicero în "Tusculan Disputations". Începând cu filosofía antică exegeții s-au întrebat: Cine suntem? De unde venim? Şi unde ne ducem?
Pentru o desăvârsire spirituală interioară trebuie să găsim un sens vieții, să avem o pasiune (nu viciu), să fim mereu ocupați (şi preocupați) dedicându-ne unei cauze.

A fi sau a nu fi paradoxist

(Taifas electronic cu Mircea Monu)

Mircea Monu:
Vă rog să daţi o circulară către întreaga Mişcare Mondială Paradoxistă spre a o înştiinţa despre scepticismul poetului din Popeşti (autor a patru plachete şi a unui volum de eseuri religioase) - care nu-i un caz singular, ci exprimă o părere generală (deci şi eu cred cam acelaşi lucru) -, spre a se produce oarece creaţii cu pretenţii de capodopere! spre a se produce oarece creaţii cu pretenţii de capodopere!

Florentin Smarandache:
Marea operă a paradoxismului (neavută de nici o altă avangardă literară) este aplicarea lui în cibernetică. Desigur că, spunând acest lucru unui poet afon de ştiinţă, nu va însemnă nimic; pe poeţi îi interesează numai lălăituri pe hârtie care, să recunoaştem, nu prea le citeşte şi nu interesează pe nimeni!
Dar se vede că nu aţi citit piesele mele de teatru din volumul "MetaIstorie" şi nici "NonRoman"-ul, amândouă pe Internet la www.gallup.unm.edu/~smarandache/eBooksLiterature.htm .
MetaIstorie va apărea curând în limba engleză pe coasta de est americană.
De asemenea, eu consider că distihurile paradoxiste (FS + Doru Moţoc) vor rămâne ca o specie nouă în poezie, aplicabilă în jurnalistică (câte titluri din ziare nu sunt paradoxiste involuntar!... de pildă chiar în Vâlcea, greviştii din Govora dacă nu mă înşel purtau pancarte cu distihul paradoxist "Ne-am saturat / de foame!"). Ce exemple mai reale, mai palpabile vreţi?
Şi-apoi paradoxismul se produce/există în mod natural, Domnule, indiferent de mine, de D-ta, sau de poetul acela. Este în folclor: "Când o face plopul pere / Şi răchita micşunele", etc.

Când eram prof în Maroc, 1982-4, am intrat în legătură cu oulipo-ienii [OUvroir de LIttérature POtentielle]. Am primit o scrisoare de la François Le Lionnais, matematician, editor al unui dicţionar de matematici pe care l-am cumpărat atunci, cu câteva luni înaintea morţii sale.
Raymond Quéneau era tot matematician, şi-a experimentat combinările de versuri, obţinând o sută de mii de miliarde de poeme. Eu am combinat scenele teatrale în piesa "O lume întoarsă pe dos", depăşind recordul quéneau-ian, adică obţinând peste un miliard de miliarde de piese de teatru!
Această piesă se găseşte în trilogia antitotalitară "MetaIstorie" ["Formarea omului nou", "O lume întoarsă pe dos", şi "Patria de animale"], trilogie scanată pe Internet: www.gallup.unm.edu/~smarandache/MetaIstorie.pdf (datorită scanării are circa 14 MB); dacă nu o puteţi descărca vă pot expedia o fotocopie.
Georges Pérèc a scris un roman "La disparition", din care dispărea chiar litera "e", cea

mai frecventă în scrierea franceză - iar criticii, care au recenzat-o, nu şi-au dat seama că această literă era în principal cea care lipsea!
În prezent se practică un *cyberpoem*: poem cu text, animaţie, imagine, şi… sunet! - graţie Internetului. Deci, o mixtură de poem auditiv, vizual, tradiţional, şi... film (datorită animaţiei) – versuri multi-media. Deci postmodernismul nu a murit aşa cum încearcă adversarii să demonstreze.
Am mai schimbat scrisori şi cu Maurice Lemaïtre, lettrist francez.

Paradoxismul există natural - deci (şi) fără mine. Aţi văzut în folclor actual la Govora, ţâşnind simplu, vedeţi mereu în războaie (schimbul de prizonieri între părţile beligerante - sau: colaborarea cu duşmanul), în social (cel mai bun prieten te tradează - cazul meu cu Traian Nica din Craiova), sau oameni cărora le faci bine şi ei îţi răspund cu rău (lui T. N. îi meditam fiica la matematică gratuit, iar el - drept răsplată - scria rapoarte la Securitate despre mine!... poftim!... o să caut raportul lui să vi-l expediz), în psihologie exista un complex care se tratează prin presupunerea opusului fricii respective, în filozofie un filozof X a demonstrat o teorie T iar mai târziu alt filozof Y a demonstrat o teorie Non-T (de pildă materialiştii cu idealiştii - fiecare au, şi n-au, dreptate în acelaşi timp), etc.

Oricine are dreptul să mă contrazică, dar şi eu am dreptul la contra-replică.
Nu mi-aţi arătat ce "capodopere" au ceilalti? Probabil că n-au, altfel mi le-aţi fi azvârlit în ochi.
Ce capodopere a produs dadaismul? NICI UNA!
Ce capodopere a produs lettrismul? Nici una!
Etc.
De ce noi românii trebuie doar să imităm ce au făcut occidentalii (care vor doar să ne transforme în colonii spirituale), de ce nu suntem lăsaţi să ne afirmăm cu ideile noastre?

Nu ştiam că aţi efectuat şi sondaje Gallup de opinie la adresa (anti-)paradoxismului. Există gaşca mafioţilor din Bucureşti ("Observatorul (anti)cultural" de pildă, etc.) care mă înjură din cauza jurnalului "America, paradisul diavolului" şi-mi fac atmosferă negativă. Se crează acum o nouă clasă de pseudo-intelectuali în România: cei care linguşesc actuala stăpânire străină din ţara noastră şi prin urmare li se aocrdă diferite funcţii importante în guvern, la universităţi, în cultură, chiar şi in ştiinţă. Cu cât ei disprețuiesc mai tare România, cu atât mai mari filozofi, scriitori, artişti, universitari, politicieni sunt declaraţi! Totul e făcut politic şi pe interesul puterii care aserveşte ţara…

Probabil că v-au luat în vizor şi pe Dvs. pentru publicarea memoriilor mele... sau au făcut presiuni asupra dvs. Dar imaginea negativă atrage mai mult decât cea pozitivă, sic!

Hai să folosesc şi eu armele dvs., proverbul cu "Nimeni nu-i profet în ţara lui"... (apropo de români).

Mircea Monu:
Cînd am spus "părere generală" nu m-am referit doar la adversarii dvs literari, ci la publicul cel mai larg cu putinţă, în viziune neutrosofică: adversarii + indiferenţii,

FS:
Pai, daca sunt indiferenti, cum pot fi si impotriva?

MM:
Dacă privim literatura ca un sistem, paradoxismul este chiar o manifestare entropică în cadrul acestuia!

FS:
De acord, ca mai toate avangardele.

MM:
Faptul că dvs faceţi şi ştiinţă şi literatură (păi, literatura nu este şi ea o ştiinţă?, cel puţin, teoria ei!) este o altă problemă, care ar putea face obiectul a mii şi mii de pagini, dar ar fi păcat de hectarele de pădure sacrificate pentru asta, precum şi de vapoarele de cerneală zvîrlite astfel pe apa sîmbetei (că tot vă poartă unii sîmbetele!)! Probabil că v-aţi simţi ofensat şi m-aţi pune la index dacă v-aş aminti că "o vorbă" populară spune: "Lucru-amestecat miroase a căcat!" (scuzat să-mi fie, aşadară, exprimarea cea neuniversitară!)...

FS:
Greşiţi, Domnule Monu, nu cred să nu fi auzit de interdisciplinaritate, de transdisciplinaritate chiar (de ultima se ocupă un român din Paris, Basarab Nicolescu, dar sper că nu-l veți vexa şi pe el ca pe mine cu... "căcat", etc.).
Apoi, astăzi, nu mai e nevoie de hârtie, ci electronic se poate totul, aşa că hectarele sacrificate de pădure nu mai au rost.

MM:
Foarte bine, faceţi cum vă cere inima şi nu vă supăraţi pe cel care vă spune că, obiectiv vorbind, un om nu este dotat să poate excela în două domenii, fie ele matematica şi literatura.

FS:
Ba istoria infirma aceasta asertiune: Omar Khayyam, Paul Valéry, chiar Ion Barbu, etc.

MM:
Cînd am spus "creaţii paradoxiste cu pretenţii de capodopere", aveam în vedere, desigur, poezia, căci pornisem discuţia de la un poet.

FS:
Din punctual meu, şi al altora, de vedere, *distihurile paradoxiste* sunt o nouă specie de poezie. Apetisante, inspirate din popor, întâlnite frecvent în jurnalistică (vezi asemenea titluri de articole prin toate ziarele).

MM:
Desigur, pe poeţi nu-i convinge faptul că marea operă a paradoxismul este aplicarea lui în cibernetică: este o altă gâscă-n altă traistă! Nu-l uitaţi pe domnul Vucea: nu este voie să adunaţi "boii" cu "măgari"! Desigur, în paradoxism, "E voie / să nu fie voie!".

FS:
Ba se pot aduna, rezultatul fiind "animale domestice" (un 'gen proxim' care nu-mi vine acum în minte).

MM:
Ziceţi cu patimă excesivă:
”pe poeti ii intereseaza numai lalaituri pe hartie care, sa recunoastem, nu prea le citeste si nu intereseaza pe nimeni!”
Păi, după un aşa calapod de gîndire, nu putem afirma acelaşi lucru şi despre... Paradoxism?!... Cum zice poporul romîn: "Cine zice, ăla e!".

FS:
Nu domnule, marea diferență este ca paradoxismul izvorăşte natural în folclor şi jurnalistică, în ştiință chiar. Pe când poeziile atâtor poetaşi foarte rar se citesc, doar cele ale poeților cei mai cunoscuți.

MM:
Într-adevăr, n-am citit nici "MetaIstorie" şi nici "NonRoman", dar, deocamdată, serialul meu despre Paradoxism este la capitolul Poezie. Cînd voi ajunge la Teatru şi Proză, o voi face!
Sunt de acord că "Distihul paradoxist" va rămîne ca o specie nouă în poezie,

FS:
E ceva si numai atat. Alții nici măcar atât n-au reuşit!

MM:
Dar asta nu înseamnă că distihurile scrise de "X" sau de "Y" sunt şi capodopere. La vremea respectivă, epigrama, rondelul, sonetul, gazelul etc. au fost o specie nouă în poezie, dar cîte poezii proaste din asemenea genuri n-au fost scrise?!

FS:
În orice gen, domeniu sunt creații şi bune şi rele, nu poate fi totul perfect.

MM:
De acord că paradoxismul există/se produce în mod natural, că există în folclor. Dar în acest caz nu este vorba de folosirea în exces a paradoxurilor, nu sunt căutate cu lumînarea sau cu felinarul aprins ziua-n amiaza mare, deci nu miros a artificial. Să nu uităm vorba din popor: "Ce-i prea mult strică!". Aici intervine Legea a II-a a Dialecticii (trecerea cantităţii în calitate, care nu înseamnă întotdeauna o calitate superioară!).

FS:
De acord. Am zis eu contrariul?

MM:
N-ar fi uman din parte-mi să vă irit cu critici şi scepticisme asupra Paradoxismului, dar nici n-am garanţia că ele ar produce automat "perle paradoxiste" pentru a-mi călca pe inimă!...

FS:
Dar cine a afirmat acest lucru? Cine a zis că totul produs de paradoxism ar fi perle? Cum nici totul produs de poeziile religioase ori suprarealiste, ori de ziaristică, etc. ar fi perle, *n'est-ce pas*?

MM:
Nu sunt antiparadoxist, spun că este puţin probabil să producă în poezie capodopere.

FS:
Dar de ce neapărat în poezie vrețti Dvs.?
Însa eu prezic, totuşi, că în poezie vor rămâne "Distihurile paradoxiste" şi "Cântecele de mahala" (ultimele semiparadoxiste, cu destule reacții critice pro şi contra).

MM:
Dar s-ar putea să şi apară vreuna, din moment ce Paradoxismul este o Mişcare mondial organizată, dar se produce şi spontan. Cum aş fi eu anti-, cînd am produs, fără să ştiu, aşa cum domnul Jourdain vorbea proză fără să ştie, un poem cu

mijloace paradoxiste - sper că v-amintiţi de el, "Postulatul Matricei Eminescu", scris ca un enunţ de axiomă cu trei corolare?

FS:
Comparatia cu domnul Jourdain este pertinentă.

MM:
Am publicat serialul în "Monitorul de Vâlcea" nu pentru a-l pune în lumină negativă, ci pentru că Paradoxismul există, este un fenomen care trebuie semnalat şi, colac peste pupăză, a fost fondat de către un vîlcean! Ca ziarist, eu trebuie să fiu neutru şi obiectiv, atît cît se poate în cadrul subiectivismului care există în mod obiectiv în fiecare dintre noi.

FS:
Da, trebuie să fiți neutru, nu anti-paradoxist.

MM:
Sper să nu uit şi marţi, ca să văd ce mi-aţi trimis de pe meridiane şi paralele...

FS:
Ați observat că am inclus şi destule autocritici ori aspecte negative la adresa mea în aceste memorii - ca să se bucure duşmanii.

MM:
O să deveniţi ipohondru, cu Securitatea asta care vă violează (corespondenţa!). E drept că plicul cu poze trimis lui Dragoş Constantinescu şi dispărut fără urmă "te cam bagă la o idee, iar de-aci, fandaxia-i gata şi din fandaxie dai în apoplexie!" (vorba lui Caragiale) dar să nu fie şi altcevaşi la mijloc, de exemplu să le fi declarat "Imprimate"... Dacă tot aveţi copii ale dosarelor dvs. la Securitatea din Craiova, ce-ar fi să le publicăm, măcar o ţîră?...

FS:
Mi-ați dat de înteles că producțiile şi activitățile mele nu prea merită atenție fiindcă nu produc capodopere. Atunci, publicați-i pe cei cu “capodopere”!

MM:
Despre articolul cu mafia internaţională în ştiinţă şi în literatură:
a) păi, vedeţi că nu doar romînii sunt aşa şi pe dincolo?!...
b) "aveţi puţintică răbdare, stimabile", căci am nevoie de o fuziune a

informaţiilor sosite la redacţie!
Nu ştiu ce să fac: să rîd sau să plîng atunci cînd afirmaţi că treceţi la atac împotriva lumii întregi (cînd, de fapt, trebuie să vă luptaţi doar cu propriile limite!) întrebînd denigratorii ce capodopere au scos ei?! Demonstraţi că aţi produs capodopere (deşi, "Lauda de sine nu miroase-a bine!"), dacă sunteţi în stare, iar dacă nu, scrieţi în continuare ce puteţi, căci, oricum, sita posterităţii va cerne, indiferent de ce cred eu, dvs sau oricine altcineva!

FS:
Domnule, cei care mă împroşcă pe mine cu noroi că paradoxismul nu a produs capodopere, înseamnă ca ei au produs. Altfel este absurd să arunci murdăria ta asupra altuia.
Şi eu totuşi afirm că a produs.

MM:
Or mai fi şi din ăia cu gunoiul şi bîrna, căci nu pot lucra toţi la întreprinderea de salubritate sau de industrializare a lemnului, dar nici să nu daţi cu proverbul, precum Ieremia cu oiştia-n gard, la adresa cui îşi exprimă (cu bună credinţă) dreptul la opinie!
Poţi fi critic mare doar în cultura naţională, nu şi-n cea internaţională, cînd intervine bariera de limbă şi lipsa traducerilor inspirate.

FS:
Nu este adevârat. Dacâ un critic foloseşte o structură critică deosebită (nu doar critica de întâmpinare ori, mai ales, de gaşcă! practicată în România), produce o teorie literară de valoare, sau o 'capodoperă' (ca să folosesc armele pe care Dvs. le îndreptaţi împotriva paradoxismului) se afirmă internaţional. Dar cei de la România literară, Observatorul anticultural nu au fost în stare de aşa ceva...

Şi, deoarece cea mai buna apărare este atacul (o maximă din fotbal, foarte paradoxistă şi frumoasă, trebuie să recunoaşteţi), voi trece la atac împotriva întregii lumi: aşadar, să-mi spuneţi Dvs. şi poetaşul şi ceilalţi denigratori ai mei ori ai paradoxismului ce capodopere au scos ei?!
E uşor de găsit gunoaie în ochii altora nevăzând bârna din proprii ochi (proverb paradoxist!... sic!).
La început argumentau prin România găştile literare adverse: ce mare critic a scris despre paradoxism? Nu înţtelegeam ce însemnă "mare critic", fiindcă n-a auzit nimeni nici de Manolescu, nici de Ştefănescu (ăsta om cu două feţe: scria articole de laudă lui Ceauşescu pe vremea dictatorului, apoi după revoluţie s-a făcut... "democrat"!), etc. în străinătate. Le-am spus c-au scris Marian Popa (în Istoria Literaturii a sa), Gheorghe Tomozei, Cezar Ivănescu, Ion Rotaru (tot într-o Istorie a Literaturii), Ovidiu Ghidirmic, C. M. Popa, etc. în afară de profesorul I. Soare, Dr. Titu Popescu, etc.

Nu vă dați seama că totul în România şi aiurea este pe găşti şi mafii literare?
Vă amintesc eu, paradoxistul înrăit!

MM:
E destul de greu să faci topul criticilor literari, dar nu aş putea să-i situez în acesta pe Gheorghe Tomozei, Cezar Ivănescu, Ion Rotaru sau Ion Soare! (Ce să-i faci, am şi eu limitele mele!)

FS:
Văd că pe Marian Popa, cu a lui Istorie a Literaturii, l-ați uitat... N-am înteles de ce Ion Rotaru nu este un critic mare? Pentru că nu e placul actualilor stăpânitori ai României? Nu-s mulți în România care au scris o istorie atât de documentată - da, or fi şi scăpări, nu poți avea siguranță şi control asupra atâtor informații - şi Călinescu are greşeli într-a lui. Da, ştiu, îl înjură cloaca celor de la România literară pentru că Rotaru este de o altă ideologie. Eu nu mă ghidez după politică/ideologie/gaşcă ci după valoare. Dar aceştia de la România literară, Observatorul (anti)cultural… au culoarea politică/ideologică a celor care îi finanțează, foarte clar – banul şi interesul vorbeşte la ei!
Să nu-mi spuneți acum că Alex. Stefănescu e un "mare critic" - probabil la adresa propagandistică a lui Ceauşescu când scria articole de fond despre Partidul Comunist! Ăsta e un profitor şi ipocrit fără pereche.

Nichita versus Florentin

(Dialog cu M. N. Rusu)

M. N. Rusu:
Deşi n-am pacienţa necesară să examinez până la capăt implicaţiile sistemului tău, ceva îmi spune că tu şi cu Nichita faceţi parte din aceeaşi familie spirituală.

Florentin Smarandache:
Facem, şi nu facem.
Dacă Nichita este (poate) fi acuzat de neînţelegere, la mine ideile sunt clarificate, eseizate în fragmente de teorie şi istorie literară.

Eu aş numi stilul nichitian "metafore în subconştient", absconse, grele pentru neiniţiaţi. [Să recunoaştem că destui nu-l înţeleg/percep pe Nichita.]

În vreme ce eu am scris în multi-stiluri: tradiţional (jurnalele), metaforic (poemele debutante, recent mi-a aparut un astfel de volum în traducerea mea pe coasta de est, "Tombs in Heaven", pe care îl vom lansa anul viitor în San Francisco, din care editorul nu mi-a dat decât 8 exemplare mari şi late... te rog sa reţii ca nu am plătit nimic pentru publicarea lui, voi primi chiar şi drepturi de autor, însă cred că vor fi doar... simbolice!) - experimental în extremis (nonpoemele), şi cel mai cunoscut stil al meu: paradoxist (bazat pe aglomerare de antiteze, antinomii, oximoroni, contradicţii, idei conflictuale, paradoxuri) - două antologii internaţionale paradoxiste am publicat în ultimii ani cu texte adunate de la circa 140 scriitori din vreo 15 ţăari în 5-6 limbi.
Manolescu spunea despre un volum de poezie al meu ca este, citez "în răspăr" [deci: pe dos, în contra-timp, anti(-)tetic].
Iar albumele de out-artă sunt cu totul altceva, nu mai intru în amănunte. Dar şi acolo, fac o serie de incursiuni prin istoria artei universale - documentându-mă prin biblioteci universitare despre variate mişcari artistice internaţionale (veţi vedea introducerea / eseurile din cel de-al doilea).

Paradoxism şi (Aut-)Artă:
o nouă (dez)ordine culturală?[3]

Interviu: Mugur Grosu, Mircea Ţuglea, Florentin Smarandache

MG:

Pentru că am, în sfârşit, două materiale importante în față - volumul tău, Destin (- publicat anul trecut, deşi a fost scris acum 20 de ani!) şi o lucrare mai specială, Outer-Art - despre care trebuie neapărat să vorbim mai încolo - putem începe interviul cu tine. Te invit, pentru început, să faci o scurtă prezentare a "invențiilor" tale de până acum: *paradoxismul*, *aut-arta*, etc. Ai putea să încadrezi aceste direcții propuse într-o anumită ordine a curentelor de avangardă? În anii '80, când înflorea postmodernismul, ai pus bazele unei mişcări de avangardă numite Paradoxism. În deschiderea volumului tău de artă experimentală se află un interesant manifest intitulat "Ultra-modernism?". Ce este cu acest semn de întrebare? În finalul manifestului spuneai: " Let's revolt against "classicized" art, and fight for a *New Art World Order*! "

[3] Porning de la paradoxism Florentin Smarandache a iniţiat un current şi în artă, numit, cum era şi firesc pentru stilul său, "Aut-Artă" (1990), adică 'artă în afara artei', şi a publicat un astfel de album in engleză: "Outer-Art" (2000). În *manifestul şi anti-manifestul* pentru **AUT-ARTĂ** [vezi http://www.gallup.unm.edu/~smarandache/outer-art.htm] el pledează pentru a face artă cât mai urâtă cu putinţă, cât mai proastă, cât mai fără talent, şi în general cât mai imposibil posibil! Deci, totul pe dos… smarandachian! Al doilea album al lui se numeşte "Outer-Art, the Worst Possible Art in the World!" (Aut-Arta, cea mai proastă artă din lume!) (2002). {I. Soare}

Judecând după maniera ludică-demențială în care

se desfăşoară, în acest album, întregul tău discurs (non)artistic, mă

întreb, pe bună dreptate, dacă nu propui, mai degrabă, o "nouă dezordine" în

lumea artelor!

FS:

Toţi care propuneau un stil nou provocau o aparentă nouă dezordine. Vezi cubiştii, futuriştii, minimaliştii, suprematiştii (Malevich), constructiviştii (Kupka, Gabo, Rodchenko), deconstructiviştii (în arhitectură), barochiştii, orphiştii, populiştii, Arta Op[tică] (Vasarely), Pop Art şi asambliştii (Andy Warhol, Wayne Thiebaud, Roy Lichtenstein), conceptualiştii, abstracţioniştii. Chiar şi încercări mai puţin cunoscute precum, de pildă, *rayonismul* (Larionov, Goncharova), bazat numai pe raze liniare de lumină în pictură, a trezit interesul unui Kandinski.

Îmi plac experimentele, sunt înnebunit după ele; iar, de aici, se ajunge la debalansare, şi iar la un echilibru în dezechilibru. Nimic nu poate rămâne static.

Nu toate experimentele sunt forțate. Unele par inițtial. Nu poți reuşi de la prima încercare: nici în arta, nici în ştiință.
Thomas Edison a făcut 1750 (!) de experimente nereuşite, privind arderea filamentului în vid, până să descopere [descoperirea = experiment reuşit]...
Nu numai când chestiunea nu merge se caută soluții diferite, ci şi când lumea s-a plictisit/săturat de ea. Vrea să mai încerce şi altă mâncare de peşte!
Ce-ar fi dacă nu s-ar mai scrie poezie deloc, fiindcă pe Eminescu nimeni nu-l poate ajunge? Şi să citim toată ziua doar versurile sale.
Joyce nu este singurul experimentalist clasicizat (la vremea lui a fost, în fond, destul de blamat, repugnat: descria nişte fapte scabroase la care multe doamne influente, din societatea înaltă, strâmbau din nas... De pildă, pe două pagini detalia ce făcea un personaj central la veceu: cum se umplea de mirosuri pestilențiale, etc. Iată şi-un citat joyce-ian, din memorie: "Într-un şanț, cu spatele puțin aplecat în față, o femeie urinează ca o vacă.").
Cei cu teatrul absurd (Ionesco, Beckett, Adamov) de asemenea. Arrabal (cu teatrul cruzimii: tăia gâşte adevărate pe scenă!). Nu m-apuc să-i mai listez pe toți...

Am admirat mişcările de creaţie, şi le-am citit regulile: nu pentru a le urma, ci a le încălca. Precum Chaim Soutine, *peintre maudit*, între cele două războaie, de la Ecole de Paris, îşi distrugea periodic pânzele, îmi păstrez eu nepicturile. *Pictura involuntară* mă preocupă, fiindcă arta voită (cu tendinţă sau fără) e artificială, nesinceră, nespontană. Orice artă este un artificiu (David Graham). Trebuie să te surprinzi pe tine însuţi dacă vrei să fii poet (Robert Frost).

Am şi experimente-replică la Yves Klein, ori anti-compoziţii la De Kooning ori Pollock (abstract-expresionişti), ale căror picturi sunt totuşi perceptibile în unităţi repetitive.

Vezi, evitarea oricărei forme de artă, pentru a da naştere non-artei sau aut-artei: să pictezi cât mai… imposibil cu putinţă!

Domnule, prin anii ’80, la rubrica debutantului, în “Luceafărul”, susţinută de Geo Dumitrescu, la care mă scremeam şi eu să public, a apărut la sfârşitul unui an o selecţie din cele mai proaste poezii primite de Geo de la începători – evident, nemenţionând autorii. Vă dau cuvântul meu, citeam aceste scrieri într-o berărie, cu alţi prieteni scriitori, şi râdeam cu lacrimi, şi toţi care eram de faţă ne doream să avem o întreagă astfel de antologie, pe care am fi cumpărat-o cu dragă inimă - în comparaţie cu versurile rigide ce se publicau în toate revistele, unde diverşii poeţi căutau să epateze în fel şi chip.

Ce se întâmpla cu aceşti novici: ei nu ascultau de nici o regulă, nu se sfiau să-şi dea pe faţă păsurile, nu erau ‘contaminaţi’ de influenţe şi modele, erau de-o sinceritate uimitoare! În final am considerat că acelea fuseseră cele mai bune creaţii din revistă. Un paradox adevărat!

Şi previziunea-mi s-a adeverit cumva în ceea ce se cheamă astăzi *Junk Sculpture* (sculptură din gunoaie, mai mult asamblare din deşeuri).

Ei, bine, acest mod de cum nu se scrie a devenit ca o emblemă a paradoxismului, ulterior extinsă la modul cum nu se pictează, cum nu se desenează, cum nu se sculptează, până la modul cum nu se joacă teatru, ori cum nu se cântă pe scenă - mai exact: totul pe dos. Uite-aşa am scris “NonRoman”, “NonTeatru”, “NonPoeme”, “Scrieri defecte”. Mă-ntrebaţi cum se deosebeşte de dadaism? Foarte simplu: dadaismul nu avea un înţeles (scoţi cuvinte din pălărie şi formezi propoziţii), pe când paradoxismul înseamnă să interpretezi în sens invers, să iei lucrurile în contradictoriu, deci un înţeles în răspăr.

O surpriză pentru voi va fi numitu-mi volum “Dedications” (2000), apropo de *cartea-obiect* de care pomeneai, Mugur. Iar, dacă vă trimit “NonPoems”(1990), nu ştii dacă-i volum de literatură ori de artă - poate o să mă lămuriţi voi şi pe mine.

Aţi văzut cum studiază lingviştii etimologia unor cuvinte româneşti? După cărţi vechi latine, de “îndreptare” a limbii latine vorbite pe teritoriul Daciei, în care se scria: nu se zice aşa…, ci aşa… - numai că tocmai acea latină incorectă gramatical de atunci a devenit româna corectă de acum!

Da, paradoxismul s-a dezvoltat în perioada postmodernistă a anilor 1980, deşi nu am avut legături cu nici unul dintre ei, chiar m-am ferit de-a mă ‘înregimenta’ lor, deşi am citit cărţile multora.

Privind paradoxismul: mi-a plăcut să nu ascult de “indicaţii preţioase” ale vreunui critic, ci să scriu cumva pe dos, în contra-timp. Ca avangardă se încadrează in linia dadaism, lettrism (cu un lettrist francez, François Lemaître, am fost in corespondenţă), teatrul absurd (Ionesco – când predam în Maroc, ca profesor cooperant, am primit câteva epistole de la dramaturg, apreciindu-mi volumul “Le sens du non-sens” care demonta clişeele franceze de la figurat la propriu!; Beckett, Adamov).

Am mai specificat ce fac eu în creaţia artistică: îmi place arta pentru că n-am talent la pictat şi desenat; vreau să creez cât mai urât, cât mai contra gustului comun, neşlefuit, nasol/rasol, fără gust; am folosit şi "arta găsită" - luată din natură în stare nealterată, precum Robert Doisneau, francezul fotograf călcând pe urmele lui Dubuffet, care afirmase că senzaţionalul se află în banal!

Prozatoarea Delia Oprea a vizitat o expoziție, "Les champs de la sculpture", la doi paşi de Champs-Elysees, în Paris, unde o sculptoriţă, Niki de Saint Phalle, a expus nişte papusi de 6 metri, intens colorate (rosu, abastru, galben, alb), gonflabile pe care le numeste invariabil "Nana" (tipa, destul de golăneşte spus).

Niki a declarat: "La început publicul le-a gâsit insultâtoare pentru femei, dar nu asta am vrut. A fost, pentru mine, un mijloc de a îmi umfla feminitatea şi libertatea, care au fost reprimate atâția ani."

Mi-au plăcut o serie de formulări în contra-timp, în răspăr, ale lui Ştefan Bălan. Câte-o metaforă scurtă, antitetică, din asta, în câteva linii spune mai mult decât o pagină întreagă de explicaţtii.

Discutam odată cu Jack Crowl, prof la UNM într-un program de “creative writing”, program care te-nvaţă *cum să scrii*, Departamentul de Litere şi Artă, care m-a invitat, când venisem, în primele luni, să vorbesc despre avangarde în Europa, de sorginte românească: dadaism, lettrism, teatrul absurd, paradoxism.

I-am zis: Jack, dacă eu urmez cursul tău, o fac pentru a scrie exact pe dos de cum ne înveți! Scrisul trebuie să-l ai în sânge.

Ce m-atrage la universitățile americane: este că poți să propui tu un curs specific, neinclus în vreun program, creat în întregime de tine, pe un subiect care doreşti, cu bibliografia care o crezi de cuviință - vreau să spun: independență academică deplină. Şi, dacă ai studenți: bine, dacă nu, se anulează cursul.

În România, cel puțin acum vreo 20 de ani, nu exista aşa ceva.

Americanii le numesc "honor course". Şi Jack mi-a dat ideea, la o sticlă de bere într-un restaurant, să propun un curs de "literatură matematică" (trebuia sa aleg un titlu mai precis), implicând şi calculatoarele în creație, cuprinzând experimente şi curiozități literare; ba chiar, aplicare a literaturii în... matematică… ha, ha, ha!

Stilul fără stil, de pildă, este şi acesta un *stil*. De multe ori negând, mai mult afirmi: în sensul că trezeşti curiozitatea şi interesul pentru cei negaţi/blamaţi.

Mircea m-a-njurat în faţă pentru avangarda mea, de-mi venea să-i dau un pumn să sparg computerul care se interpunea între noi. E bine când te supără cineva, te enervează, atunci sar scântei. Trebuie să fii provocat în creaţie. Din testamentul lui Petru Cel Mare am aflat că trebuie să fii mereu în stare de război, desigur mă refer la cel spiritual, aplicat la cazul nostru când ne urâm cu voioşie, reciproc - altfel nervul piere.

Prietenia în artă diminuează exigenţa şi leneveşte creaţia – deci apreciez duritatea voastră la adresa mea. Mai bine că-mi sunteţi duşmani, dar mă-ntreb dacă mai trebuia să pierd vremea cu interviul! Oricum, voi o să mă scoateţi tot rău… Şi, mulţumesc lui Dumnezeu, am destui inamici (pot să mai dau şi altora – de pildă vouă - *no, thank you*! îmi răspundeţi, şi-apoi vă ***asalt***aţi la mine), care mă ţin treaz permanent sub invective, băgat în priză, şi-asta e stimulativ.

Dar, s-amintim şi proverbul: Fereşte-mă, Doamne, de prieteni, că de duşmani mă feresc singur!

Cu cât sunt mai contradictoriu, cu atât devin mai paradoxist. Grigurcu afirma că un scriitor controversat este mai interesant decât unul plat. E mai bine să te-njure lumea, decât să te ignore: înseamnă că ideile tale îi râcâie, îi deranjează. Cei originari sunt detestati la inceput. “Daca lumea te lauda si cultiva, inseamna ca mergi pe carari tocite” (Sandberg). Aţi citit despre *filozofia diné*, a tribului american Navajo, privind viaţa?

Pot cita, după Mircea Ţuglea, pe Jean Baudrillard că: “nu mai există contradicție”...
Mai mult, se manifestă, în prezent, o tendință spre transdisciplinaritate - vezi şi centrul respectiv de la Paris, condus de B. Nicolescu. Interdisciplinaritatea este în floare. Vezi domeniile create: bio-fizica, bio-chimie, fizica matematică, psiho-dramaturgia, terapia literară, terapie artistică, etc.
Cu alte cuvinte: orice asociere dintre un domeniu X şi altul Y (şi cu cât Y e mai antinomic, cu atât mai atractivă asocierea!... paradoxal, nu-i aşa?), deci nu mai miră pe nimeni amalgamurile de orice natură. Îl citez şi pe infaimosul Marx: extremele se ating (comunismul şi fascismul, arta şi ştiința, etc.). Şi-atunci, ce să mai vorbim despre geometrie şi narațiune? care nu-s chiar diametral opuse!

Tot în logica modernă există şi noțiunea de "mulțime paraconsistentă", adica: o multime care are puncte comune cu exteriorul (complementul) ei. [Pare curios şi neverosimil, mai ales pentru logica clasică, dar: totul e posibil, chiar şi imposibilul!] .
Apoi, "mulțime dialethistă" {nu cunosc traducerea românească a celui de-al doilea cuvânt, probabil nici nu e}: o mulțime egală cu... exteriorul (complementul)

ei! Veți zice, probabil, că-i absurd? {Dintr-un punct de vedere: da, dintr-altul, nu.} Bineînțeles că tradiționaliştii (în ştiință, în artă, în litere) nu vor accepta. Rezistența la nou este scontată.

În cadrul postmodernismului rus (1980-90), Mark Lipovetki surprinde antiteze semantice (personal-impersonal, memorie-uitare, simulacru-realitate, fragmentaritate-unitate) - el le numeste "paralogice" [dar sunt, în fond, paradoxisme curate].
Haosul şi cosmosul s-au îmbinat la Joyce, de pildă, în "haosmos" [chaos+cosmos=chaosmos] - şi revin la acea mixtură din articolu-mi cu geometriile neeuclidiene. Vreau să zic: haosul şi armoniosul coexistă - nici nu se putea altfel. Există omogenitate în cadrul acestor combinații polistratificate (chiar şi între geometrie şi narațiune), dar şi o heterogenitate în cadrul omogenității.

Şi, tot fiindcă într-un alt e-mail (despre avangarde) eram criticat deoarece aminteam despre "urâțirea frumosului" prin paradoxism, hai să dau un exemplu descoperit recent din postmodernismul rus: poetica lui Ilia Kabakov se bazează pe gunoi.
Da, ați citit corect, "gunoi" - fiindcă acesta reprezintă moartea;
da, fiindcă acesta reprezintă viața: este rezultatul şi dovada *existenței* noastre...Pardoxismul face interpretări pe dos (etimologic vorbind).

"Poeziile matematice" folosesc concepte matematice în creația lirică: algoritmi (unii facuți pe calculator), paradoxuri (vezi: "Distihuri paradoxiste", 1998), tautologii, dualisme (din logica formală), descompunerea clişeelor lingvistice, incalchierea expresiilor, etc.

Poetul spaniol Miguel de Asén foloseşte un generator de “sonete aleatorii”, după cum m-anunță informaticianul Adrian Rezuş, care-i un program MS-DOS. Referitor la procedeele automatice de creație pe calculator: am cumpărat odată un astfel de soft, care avea o bază de date cu versuri în engleză, combinate aleatoriu: niciodată nu-ți ieşea acelaşi poem [chiar pe computer, folosind aceleaşi comenzi şi date de intrare (*inputs*)]! Ideea era simplistă: fiecare vers, fiind unitar semantic (înțeles de sine stătător, sintaxă clasică: subiect-predicat-complement, etc.), se puteau extrage oricum versurile [bineînțeles fără rimă şi ritm], deoarece nu ieşeau absurdități la nivel de întreg. Era o programare liniară, dar ar trebui să facem ceva neliniar. Baza de date să fie formată din sintagme, metafore, ori numai noțiuni obsesive. Sau mai mult, precum cei din inteligența artificială: să facem programare evolutivă, cu operatori dinamici: un program învață de la altul, sau (cum e mai simplu in prezent) învață din propria-i experiență; adică perfecționezi poemul, pe calculator, de la o fază la alta.

Sau un roman cu filele detaşabile, arătând ca un joc de cărți: se puteau amesteca oricum, şi obține un nou roman (dacă nu-ți plăcea vreo versiune).

În teatru am efectuat permutări (algebrice) de scene (dar în cadrul aceluiaşi act) – combinatorică finită, dând naştere la un miliard de miliarde de piese de teatru:

piesa se numeste "O lume întoarsă pe dos". Vezi şi experimentele grupului francez Oulipo [Raymond Quéneau: "O sută de mii de poeme", Jacques Péréc: "Dispariția" (roman în care nu se folosea deloc litera "e", cea mai frecventă din limba franceză, iar criticii care au recenzat cartea... nici n-au observat 'dispariția' acestei litere!), François Le Lionnais, etc.].

Utilizarea matematicii în creația artistică - studii despre aceste procedee a facut Solomon Marcus (Lingvistica matematică, Poetica matematică).

La un Conferinţă MAA, JoAnne Growney a condus o secție de "poezii matematice", şi-atunci ne-am cunoscut; recent J. G. a publicat o recenzie despre Antologia Paradoxistă II în revista (atenție la titlu): "Humanistics Mathematics Network" (California).

Dar şi invers: lirica în mate (nu strict, rigid ştiințific), într-un articol în “Mixed Non-Euclidean Geometries”...

Este însă un articol scris sub formă poetică, interogativă, pornind de la o remarcă simplă: de combinare a geometriile existente: Riemann şi Lobacevsky-Bolyai (neeuclideene) cu Euclid (contrazicând axiomele lui Hilbert). Idee care mă bătea la cap de pe când eram elev la Craiova şi Rm. Vâlcea...
Deoarece haosul are poetica şi farmecul lui...

Noțiunea se poate generaliza la "poezii ştiințifice" (împrumutând procedee şi din alte domenii: fizică, chimie, etc.), deşi pare bizar!

Chiar Camil Petrescu afirma că literatura se extinde prin procedee din afară.

[De pildă, studiindu-se creația lui Marin Sorescu s-au descoperit anumite patterne; şi-atunci, cu ajutorul unui computer, a unor algoritmi, se puteau crea în stilul său, folosind ca bază-de-date lexicul său: în speță temele-i obsesive. Desigur, nu la pastişare mă referem, ci la importanța descoperirii şi procedeului în sine.]

Ce e drept, am avut un destin cam sucit. Părinții, țărani, m-au dat la un liceu umanist (desi mă remarcasem pe la olimpiadele de matematică) - ziceau că să devin măcar învățător, să am o meserie, fiindcă e uşor şi am mult timp liber. Plecam dintr-un sat la şcoala în oraş (Craiova - în care m-am simțit mizerabil, şi pe care-l urăsc... mi-a întunecat adolescența; deşi am rămas un mare chibiț al Universității Craiova, mă uit la rezultatele meciurilor de fotbal în revistele de exil). La Liceul Pedagogic - acum Şcoala Normală - am învățat istoria artei (obiect obligatoriu), am cântat la acordeon pe note şi acompaniament cu başi (din nou obligatoriu - deşi nu-mi plăcea), am cântat la fanfară (la un instrument cu goarnă mare, numit eufoniu - tim tam, tim tam... acompaniam), şi la corul şcolii ca bariton [ultimele două obționale - dar, din nefericire, m-a selecționat/obligat proful de muzică spunând că am ureche muzicală, unul Sorin Benedict; în vreme ce colegii mei jucau fotbal în curte - şi mie mi-era necaz!]. Era prin 1969-1972, probabil unii

dintre voi nici nu vă născuseți.
Dar mai existau şi alți colegi, nefericiți ca mine: cei selecționați pentru formațiile de dansuri şi jocuri populare, şi cei care cântau în taraful şcolii [ceea ce mai mă consola... vorba proverbului: să moară şi capra vecinului, nu numai a mea (!)].

După liceul umanist am făcut facultatea de ştiințe, apoi iar am revenit la arta. Cum aveam câte un insucces într-un domeniu, îl abandonam şi intram în celălalt. Aici iar mă 'evidențiam' cu alt insucces, şi mă întorceam la dragostea dintâi. Din insucces în insucces am pendulat între arta şi ştiință.
(Ionesco zicea ca din eşec în eşec, cu teatrul absurdului, el a ajuns la… victorie!)

Ca să revin la o chestiune dintr-un e-mail: în Aut-*Artă [artă în afara artei!]* (în engleză "O*uter-Art"*) nu e nimic, pe când în Arta Brută a lui Dubuffet mai sunt nişte contururi, nişte forme acolo; că-s naive, că-s făcute de copii ori psihopaţi – dar <u>există</u>; în fond şi literatura alienaţilor în spitale prezintă interes, vezi Alain Bouvier, "Les Fous Littéraires". Nu fac artă, ci aut-artă: deci cât mai urât, cât mai neplăcut pentru lume... Aplic axioma: totul este artă (sau totul nu este artă!). Sunt unii, mai tineri iviți, sau mai în vârstă, care au impresia ca dețin monopol asupra culturii: că numai gusturile/ideile lor contează - uită că arta/literele sunt subiective, complexe în formă şi conținut, multi-stilistice, iar criticul sau poetul/pictorul X nu este buricul pământului încât toată lumea trebuie să scrie pe placul lui. Eu îmi propun uneori să scriu împotriva placului cuiva, de pildă al lui Mircea sau al lui Mugur - nu vă supăraţi, comentam

fenomenul de (aut)artă. Deci, aşa neglijent, neartistic cum sunt experimentele-mi artistice, aşa le las! Ionesco zicea că, în momentul când nu ne mai jucăm, am murit spiritual.

Nu-i vorba de "Fleurs du mal" (Baudelaire) sau "Flori de mucigai" (Arghezi), adică înfrumuseţare a urâtului, ci de urâţire a frumosului.
Manifestul "Ultra-Modernism?" este crezul meu aut-artistic (ca un mare <u>ne</u>specialist în artă), iar semnul întrebării este mai mult al mirării! Ce-ar urma după post-modernism? E. Simion propunea post-post-podernism, îmi sună redundant cumva, sau ca-ntr-o dublă negaţie – care se anulează reciproc.

Am menționat că "Outer-Art" [care înseamnă ne-artă, ex(tra)-artă, experiment, artă dincolo de artă] reprezintă paradoxism în creaţia artistică: mâzgălituri, suprapuneri picturale, hibrizi de picturi+colaje, pictat pe ciorne cu formule matematice, etc.

Odată, eram la baie şi-aveam hemoragie nazală – asta-i boala mea… sănătoasă de când eram copil; am luat o hârtie să nu murdăresc pe jos, şi sângele picura şi se prelingea pe coală; au ieşit nişte râuri şi pete roşii parcă aduse din pensulă, şi-mi chiar plăcea cum se formau imagini pictate cu nasul… Am început apoi să-mi mişc nasul într-o parte şi alta să desenez şi alte forme. Şi totul mă liniştea…

Ciclul de “Extra-Flori” l-am ‘pictat’ cu… aţa; iar, când s-a vărsat oja nevestei – şi-au ieşit nişte floricele de toată admiraţia, am zis: gata, asta e pictură. ‘Ce-ai, eşti nebun?’ a exclamat.

În (non)albumul doi, intitulat sugestiv “AUT-ARTĂ, cea mai proastă artă din lume!”, am colorat şi cu frunze şi iarbă, fiindcă-mi fusese greu să mă duc la librărie după acuarele, şi-mi ardea atunci momentan să (non)pictez - până nu se răcea hobby-ul!

Acum m-ar atrage arta fractală, figură în figură în figură…, şi arta matematică: aţi văzut cum sunt reprezentate curbele şi suprafeţele in 3D? Ca nişte plase de cuvinte (subcurbe de nivel) care să redea contururile: idei spaţiale. Tot aici, iluziile optice ale lui Ecker mă încântă.

Dar, Opera se explică şi mai degrabă nu se explică, măcar nu de către autor, fiindcă se demistifică, intră în trivial. Nu mai mă-mpingeţi diavoleşte în păcat.

Vroiam să vă spun şi că nu trebuie să vă forţaţi, ori să vă simţiţi obligaţi să-mi luaţi vreun interviu. Mai ales că Mircea spusese că n-aveaţi nimic să mă-ntrebaţi (!)

...Relațiile mele cu Asaltul se tensionează, şi asta e foarte bine, să iasă scântei. La atac, Mugur!

MG:

...Din toată inima, dar – la lungimea răspunsurilor tale cred că nu se va putea bănui decât printre rânduri cum mişcăm din sprâncene le cele spuse de tine. ...Mda, interesant... Apropo, e şi ăsta un cuvânt la modă, cred că deja se predă la cursurile de estetică, pentru că e o achiziţie de limbaj importantă, *interesant*-ul... Sunt o grămadă de lucruri pe care nu le mai poţi încadra astăzi în vechile categorii calofile... Aşa că ce şi-a spus lumea, decât să dăm cu parul să părem retrograzi şi apoi să se descopere iar că a fost o atitudine lipsită de viziune mai bine dăm din cap într-o mişcare diagonală –nici aprobator nici cîrîitor - şi spunem că e interesant... Dar hai să îndrăznim să dăm măcar cu radiera! Ce înseamnă de fapt avangardă? Dacă urmăreşti cu atenţie ce mişcă prin lumea asta (e suficient să zăboveşti cîteva zile prin atelierele “lupilor tineri” din părţile noastre...) o să rămîi surprins cât de multă lume se-nghesuie să “inventeze” ceva, orice, câte un mic scandal sau o ieşire din normă, în fapt – să-şi scrie propriul personaj într-o listă de zgomote contemporane cu aere (non)culturale... Am avut sute de conversaţii plictisitoare cu unii şi cu alţii şi concluziile lor se rezumau la “s-a mai făcut asta”, “asta nu s-a mai făcut”... Uneori te cretinizezi numai stând să urmăreşti goana asta a fiecăruia de a aduce o chestie în plus - uneori o haşură mai strâmbă, alteori un amestec de stiluri (eu numesc asta *necrocultură*) tehnici, concepte şi... cam atât.... Te-ai gândit vreodată la rictusul condescendent al celorlalţi “experimentalişti” cînd vorbeşti despre (aut-)artă? Eşti sigur că se poate aduce

programatic ceva nou în artă sau literatură? Eu am senzaţia că am întîlnit printr-o mulţime de ateliere lucrurile despre care vorbeşti! Nu vreau să invalidez demersul tău (aut-)artistic ca vector al unei experienţe intime, incontestabile ca nivel propriu de conştiinţă! Cât însă din discursul tău teoretic poate obiectiva, la nivel de sistem, ceea ce propui? Dacă gesturile tale, ca fructe ale unei minţi nepervertite de un sistem de învăţământ vocaţional, pot fi interpretate ca fiind autentice, necarieriste, te-aşezi, cum spuneam, în linia Artei brute, chiar cînd spui că asta, în final, e un hobby pt. tine. Ceea ce te scoate în afara acestei zone este excesul de conştiinţă artistică (ai voie să zâmbeşti sau să înjuri...). Ai împins spre sistem şi "ţi-ai însuşit" teorii şi lucruri ce, foarte posibil, nici nu îţi pot aparţine! Îmi imaginez, de pildă, ce pumn între dinţi aş primi de la un amic de-al meu (nu spun nume, persoană importantă!) ce a umplut deja un pod cu experimente de genul celor evocate de tine (şi încă ceva pe de-asupra!) dacă i-aş spune că pastişează (aut-)arta lui Smarandache! El vrea să se simtă la fel de sigur şi personal în ceea ce îndrăzneşte să construiască – şi primii pumni în figură pe care îi încasează aceşti tineri, pe băncile şcolii, vin din partea celor care le reamintesc că asta s-a mai făcut cândva, că nimic nu e nou sub soare. Deci, sigur, nu te opreşte nimeni să îţi dezvolţi un program personal de prospectare a unor forme noi de expresie şi realizare artistică... Dar când te poţi opri să înfigi steagul spunînd că lumea aceea nouă îţi aparţine? Nu rişti să redescoperi oul lui Columb? În ce măsură poate cineva să îndrăznească să genereze concepte largi în urma unor demersuri ce ţin, pînă la urmă, de intimitatea creaţiei, de individuaţie? Şi cine îi poate omologa demersul?

FS

La o multi-întrebare de-o pagină ar trebui să răspund în… două cuvinte!

Interesant-ul este încărcat de gesturi aprobatoare, dezaprobatoare, şi indecise – ca în logica neutrosofică: un triplet. Ceea ce-i normal, conform cu viaţa; adică obiectul creaţiei nu-i fie alb fie negru, ci în nuanţe. "Opera este un corp viu, reinterpretabil" (E. Negrici, "Expresivitatea involuntară"). Depinde de sfera de refracţie prin care-l priveşti şi gândeşti, de timp şi spaţiu, de alţi parametri ascunşi.

Cazna de-a inventa merită toată atenţia. În fond, avangarda asta presupune: noul în formă şi/sau conţinut. Dacă trăim obsedaţi că "asta s-a mai făcut", ne vom autoinhiba.

Nihil novi sub sole, păi atunci nu mai mă joc! Hai, dacă nu mai e nimic nou sub soare, să stăm cu mâinile încrucişate! Să nu mai creem.

Totuşi, cum îmi scriai într-un e-mail, nu este suficient numai *obiectul artistic ori literar*, ci şi *teoretizarea* acestuia – 'atitudinea', spuneai tu. Trebuie să

demonstrezi prin manifeste, programe, comparaţii că ai ceva deosebit de adăugat în patrimoniul creaţiei. Să arăţi că eşti conştient de noutate şi să convingi.

Pe urmă, dacă e pe-aşa, nu există originalitate. Scurt pe doi! Nici Eminescu n-a fost primul romantic (Hölderlin mai devreme), Ion Barbu a preluat (h)ermetismul din Occident, postmoderniştii s-au tras din *Beat Generation* (1950-60) (Ginsberg, Cummings, etc.) sau Gertrude Stein, ori din *le nouveau roman* francez (Alain Robbe-Grillet, Margueritte Duras, etc.), sau din grupul parizian Oulipo (Ouvroir de Littérature Potentielle) (Péréc, Queneau, François Le Lionnais – ultimii şi matematicieni; Le Lionnais mi-a expediat şi-o scrisoare, cu o lună - două pân' la trecerea lui în nefiinţă, pe când profesam în Maroc).

Ce, a mai excelat careva în experimentele lui Joyce ("Ulysse", "Finnegans Wake")?

Ştii, eu mai cred în ceva: că nimeni nu-i unic (într-un anumit fel), dar şi că fiecare e unic (în alt fel: spiritul, personalitatea este ca amprentele de la mâini).

Deci, şi Eminescu este original în genialitatea lui, inegalabilă, şi Barbu aduce un aer proaspăt în literatura română, precum şi poezia semiotică a postmoderniştilor români are valenţele sale (Emilia Parpală-Afana).

E bine dacă vrei să invalidezi discursul meu, fiindcă poate reuşeşti să mă scoţi din sărite, şi-atunci creez mai cu furie!

Când te-apuci să faci avangardă, îţi asumi toate riscurile: jicnirea unui Mircea, condescenţa unui Mugur, ignoranţa Alui nea Gheorghe.

Orice avangardă şochează şi provoacă repulsie la început, este apoi acceptată de voie de nevoie, se transformă în tradiţie cu timpul, şi sfârşeşte prin banalizare şi plafonare (odată cu epigonizarea ei).

Acum, dacă spui cuiva că e dadaist, îl depreciezi...

Literatura se lărgeşte prin elemente neliterare, arta prin elemente neartistice – pe care şi le încorporează şi digeră. Uite Sculptura Tehnică (sintagmă ciudată, nu?) americană: un Alexander Calder cu hibrizi tehno-artistici: "Rama albă" (1934) formată din sârme, lemn, hârtie (!), şi… un motor – pentru a transforma-o într-o *sculptură cinetică*.

Venind din afară poţi aduce elemente surpriză, decât stând în interior. Ca la un *brain storm*, unde persoane total straine de un subiect/proiect sunt puse sa-si dea cu parerea... Curios şi foarte neaşteptat, nu-i aşa? Fiindcă cei în sistem sunt încorsetati de nişte preconcepte din care nu pot ieşi, pe când ceilalţi sunt liberi deoarece nu le cunosc (!) Atenţie, această procedură se aplică şi în ştiinţă!

Apropo de *necrocultura* pe care o aminteai.

Vasile Conta, în tezele sale, susţinea că e probabilitate mai mare să se nască urmaşi viguroşi din încrucişări cât mai neînrudite, referindu-se la partea biologică, ca urmare amestecul extrem de populaţie, ca într-un creuzet, în America a transformat-o în cel mai puternic şi dezvoltat stat. Eu cred ca tezele sale se pot extinde şi în domeniile literar, artistic, ştiinţific.

Ce vreau să demonstrez: că "intruziunea" unui nepictor şi negrafician ca mine, căruia nu i-a plăcut niciodată să picteze ori deseneze, poate aduce altfel de elemente în artă - în comparaţie cu un artist format ca tine. Cândva, poate tu vei ajunge un 'mare artist', iar eu un 'mare non-artist', *okay dock*?

Avantajul meu este că-s netalentat la pictură şi necritic de artă, de aceea aut-arta mea devine mai pregnantă (a se citi "mai rea", în sens pozitiv, mai ne-artă) decât a colegului tău. Când m-apuc să fac ceva, iese altceva. Pictura, la care nu mă pricep, şi recent fotografia (mă refer la cea experimentală, plus colajele) mă intrigă, mă răscolesc. În ce mă priveşte, n-am avut şi nu voi avea niciodată o expoziţie plastică… poate antiplastică…

Apoi, se-ntâmplă şi chestiuni care apar simultan.

Dacă Jerome K. Jerome, cu umorul său britanic, publica "Arta de a nu scrie un roman", hai să-l extindem la *arta de a nu face artă*, care reprezintă *Outer-Art*.

Într-un eseu ("Biografia ideii de literatură") clar, curgând limpede, şi atrăgând la lectură, publicat pe prima pagină a "Mozaicului" craiovean, Adrian Marino vorbea de 'aliteratură', 'nonliteratură', şi 'antiliteratură': "Pe de o parte, nimic nu e literatură. Pe de alta, totul este sau poate fi literatură. Notiunea de gen literar dispare". [Nu-s de acord cu el că nonliteratura este imposibilă.] În vreme ce Serban Andronescu le numea "contracultură". Pronostichez că acestea vor deveni, cu timpul, forme de literatură (interiorul îşi asumă exteriorul).

Nu poţi spune că mi-aş fi însuşit teorii şi lucruri ce nu-mi aparţineau ci, dimpotrivă, am mers pe dos: *am contrazis* teorii şi lucruri care mă frământau. Când majoritatea îndeplinea o directivă (politică, socială, artistică), eu exploram inversul. {*Don't go with the crowd* (nu te asimila mulţimii).} Deoarece trăisem în epoca comunistă, şi eram foarte circumspect la orice suna oficial. Unde-i criticul ăla, bursier Herder, care să mă sfătuiască cum să scriu, că mi-ar făcea o plăcere infinită să-i mă manifest în sens opus (mi-amintesc cum Răducanu, portarul, declara înaintea Campionatului Mondial de Fotbal, din Mexic, în 1970, că ar vrea să-i dea mingea pe la spate în faţa lui Pelle).

Citeam cu interes cărţi *how to* privind scrisul, dar nu pentru a le urma, ci pentru a investiga exact contrariul. Citeam cu interes despre curente literare şi artistice, dar nu pentru a le urma, ci pentru a investiga exact contrariul. Culmea e că am uitat de limite, şi-am trecut pragul la matematică, iar de curând la fizică - atrăgând, la rându-mi, oprobiul altora (!)

Vroiam totuşi o *negare pozitivă*, nu neapărat distrugere – precum dadaismul şi lettrismul. Îmi surâdea să-i pun faţă în faţă pe oamenii de cultură (şi ştiinţă chiar, de pildă în fizică - unde-s mai multe ipoteze contradictorii) cu idei opuse (mai ales că fiecare 'demonstra' că el are dreptate; şi-ntr-adevăr, toţi aveau drepatate şi erau falşi în mod simultan!), un fel de *philosophia perenis*. Am şi un articol în curs de publicare, numit: "Neutrosophy, a New Branch of Philosophy".

pARadOXisMul (scrierea pe dos, scrierea dinafara scrierii; artă pe dos, artă dinafara artei) ar fi

ca un dreptaci care scrie cu mâna stângă, ori ca un pictor care nu-şi poate controla pensula.

Spre deosebire de celelalte curente, care au murit, paradoxismul va exista permanent sub diverse forme, deoarece este în firea omului şi-a naturii: întotdeauna vor exista procedee, metode, stiluri, aforisme, metafore, teorii *opuse şi adevărate simultan*.

Şi ce vreţi voi de la mine: să mă dau de-a bush-ilea în artă tocmai acum?

La început v-am rugat cu frumosul (în artă), pînă m-aţi făcut mai tîrziu să vă rog cu urâtul (tot în artă). Nu suntem în epoca victoriană. Se poartă în aut-artă o de-picturalizare, o de-sculpturalizare, iar în literatură de-literaturizare - mergând până la înstrăinarea artisticului şi literarului altor domenii epistemologice.

Nu accept nici să scriu cărţi repetitive cu nemiluita (vreau să zic în acelaşi stil), precum Mihai Beniuc de pildă (cu excepţia "Mărului" său "de lângă drum").

Păi, hai să vă întreb eu acum: după dadaism, de ce-a mai fost nevoie de lettrism? Primul făcea distrucţii la nivel de cuvinte, celălalt la nivel de foneme/litere.

De ce mai era nevoie de Teatrul Absurd al lui Ionesco – nu era o formă de dadaism?

Ori, de ce Teatrul Crud al lui Arrabal (care tăia în mod real gâşte vii pe scenă - mă gândesc ce-ar fi zis cei cu drepturile animalelor din America?)?

Ori manifestele lui Ozenfant (pictor) şi Le Corbusier (arhitect) din 1918: ei încercau desprinderea de cubism în aşa numitul "purism". De ce? Pentru că se plictiseseră de acelaşi stil, epuizaseră sursele de inspiraţie. N-o să mâncăm mereu iahnie de fasole ori postmodernism!

Ce, nu se mai făcuse dadaism înainte de Tzara, Marcel Iancu, Hugo Ball, Richard Huelsenbeck, Jean (Hans) Arp, Hans Richter? Texte incongruente existau din Evul Mediu, dar nu li se dăduseră o interpretare destructivă, anti, o conştientizare.

Nu existau scrieri naturaliste înainte de Zola? (Cel puţin în corespondenţa privată între anonimi, nepublicată.)

Obiectul artei sau literaturii existase în diverse forme înaintea inițiatorilor, dar teoretizarea şi conştientizarea lui nu. Poate de aceea Van Gogh devine mai intrigant: scrisorile sale către frate-său Theo sunt devastatoare, dar şi parte a teoriei artei: "încerc să exagerez esenţialul şi să las restul vag"; "în loc să reproduc exact ce văd în faţa ochilor, folosesc culorile mai arbitrar".

Mişcările se fac prin teoretizarea unor critici sau ale artiştilor/scriitorilor înşişi. Altfel ar putea trece imperceptibile la public. Uite, în literatura română, există Şcoala de la Târgovişte (M. H. Simionescu, Radu Petrescu, Costache Olăreanu, Tudor Popa, etc.); nu consider că sunt aşa diferiţi de alţii, dar s-au găsit unii care au "demonstrat" (I. Buzera, etc.)…

Impresionismul (1863) a rezultat dintr-o deviere a realismului (vezi Manet, care expusese la 'Salonul Refuzaţilor'!): scăderea clarității, înceţoşarea imaginii şi a contururilor (Renoir, Monet, Pissaro, Bazille, Sisley). Nu se deosebea la început mult de realism, iar primii impresionişti nici nu ştiau că fac impresionism! Cine l-a denumit? Păi, un critic (Louis Leroy)!
'Dispariţia' progresivă a formei (Seurat, CJzanne, Signac) a dat naştere post-impresionismului. Cine l-a denumit? Tot un critic (Roger Fry)!

Pe urmă, şi-au şoptit atunci în barbă artiştii: hai să lucrăm şi la conţinut, să găsim noi principii de sintetizare. Şi-au format simbolismul (Moreau, Chavannes, Redon, Gaugin).

Multe avangarde s-au impus prin scandal – pentru că se opuneau vechii ordini artistice. Un curent apărea ca o reacţie împotriva altuia: "Doar cel ce înnoieşte rămâne fidel" (Nietzsche).

Pascin, pictor bulgar la Paris, s-a sinucis (1930) chiar în ziua deschiderii unei mari expoziţii a sa – deci artiştii încearcă imposibilul, recurg la gesturi disperate deseori, pentru a fi luaţi în seamă.

Van Gogh şi-a tăiat urechea şi-a trimis-o în plic logodnicei lui, fiindcă aceasta afirmase că admira cel mai mult la el… urechea-i!

Iar, pentru a-l semi-parafraza pe Brassaï, fotograf ungur din Transilvania, spun că "încerc să inventez şi imaginez imposibilul în artă", *okay*?

Înca din 1980, odată cu paradoxismul, m-au interesat curentele/avangardele în literatură şi artă. Exista mult mai multe "isme", unele puțin pregnante - poate de aceea necunoscute, ori probabil din cauza locului neinternațional al manifestării (asta ca să fiu în asentimentul lui Ara Ghemigian).
De fiecare dată încercam să văd distincția între curente/avangarde, şi ce anume determinase noua întorsatură de lucruri în lumea artistică (în afara vanității

creatorilor!).
De pildă, în 1993 am fost invitat la nişte conferinţe despre paradoxism în Brazilia (mi-a plăcut exotismul acestei ţări, fructele lor ciudate; m-am întâlnit şi cu ambasadorul Romaniei, care-mi zicea "măi, oltene..."), şi-acolo am luat cunoştinţă de experimentele brazilienilor.

Unele avangarde şi denumiri apar din întâmplare, purtând chiar nume improprii. Altele ţin de propagandă [mă enervează şi pe mine abundenţa de nume occidentale (ori lansate datorită Occidentuliu) în artă].
Dacă faci o chestie la New York se aude mai tare ca de la Bucureşti, şi analog: de la Bucureşti se aude mai tare decât de la Rm. Vâlcea!
Şi totuşi, începe să se simtă şi un policentrism artistic - şi asta e şansa tuturor, iar Arta Electronică dă speranţe tuturor (dar şi aici intervine o selecţie: informaticienii devin favorizaţi). În State, meseria de *software engineer* este considerată cea mai populară, cautată, şi bine platită.

La Artă Electronică sunt refractari vârstnicii - unora le e parcă frică să pună mâna pe computer!, dar atractivă tinerilor.
Deci Arta Electronică este viitorul.
Întrebati scriitori/artişti consacrati şi trecuti de vreo 50 ani din România, ei nici măcar nu au un e-mail! Vă vor vorbi şi cu dispreţ despre informatică - de pildă că diminuează artisticul, vulgarizându-l.
[Uite cum ştiinţa, tehnologia influenţează totul: societatea, comunicaţiile.]
Cred că noi suporturi pentru artă şi literatură vor influenţa creaţia (în prezent la modă este suportul electronic).

Graniţa dintre curentele literare nu e precisă. Un cubism, cu formele sale colţoase, însă ceva mai potolit, e numit purism. Ba între cubism şi futurism s-a format cubo-futurismul.

Ori altul: fovismo-cubismul (Delauney).

Non idem est si duo dicunt idem = de multe ori ceva miroase a muscă dar, de fapt, sună a brânză!

Ce mare diferenţă între suprarealismul organic al lui Miró şi reziduurile lui Picasso?

Prin anii '60 Yves Klein organiza o expozitie numita "le vide" (americanii au tradus prin "nothingness": nimicul). Plus felul lui Yves de-a picta "antropometricile" albăstrii pe nuduri rostogolite.

Avangarda în America este considerată “underground” (subterană, dedesubtă).

Recent Hugh Fox a editat 34 de scriitori de avangardă in “The Living Anthology: A Prose Anthology”, 2000, în care consideră că aceşti scriitori avangardişti au fost marginalizaţi.

Am avut ‘schimburi de experienţă’ cu avangardişti americani, precum Stanley Berne (mi-a expediat volumul său de proză, cu dedicaţie, “At One with Birds”) şi Arlene Zekowski (ultima a publicat o carte în 1999 intitulată “Împotriva dispariţiei literaturii”!) din Santa Fe.

Mărturisesc că agreez kitsch-ul, fiindcă în grupurile de discuţii [nadir_latent] şi [fotomagazin] pe internet, la care sunteți ‘listaşi’ (cuvânt nou pentru mine, nostim şi ridicol) toţi se exprimau împotrivă-i – iar mie îmi place să mă opun majorităţii; şi anti-calofilia. Diferenţa dintre artistic şi neartistic este ambiguă, vagă, ba chiar trecând la arta contemporană putem spune că ‘există, dar lipseşte cu desăvârşire’!

Nu vreau să respect Teoria Obiectelor Spaţiale a lui Cézanne, nici Teoria Culorilor lui Chevreul.

Chestia care mi-ai spus-o cu Marin Mincu, “poezia e cel mai greu de scris fiindcă se scrie cel mai uşor”, s-o generalizăm la: ‘pictura o face uşor cel care nu ştie să picteze’ - adică eu (!)

Mutaţii şi mutanţi vor fi continuu în litere, artă, ştiinţă (aici mă gândesc la logicile moderne: intuiţionistică, paraconsistentă, fuzzy, neutrosofică).

Părea, spre sfârşitul secolului XIX, că in fizică se descoperise totul – mai rămâneau mici goluri de umplut pe ici şi colo. Dar, odată cu descoperirea microcosmosului atomic, fizica cuantică, multe principii clasice s-au dat peste cap şi-un nou câmp de cercetare se deschidea. Determinismul a fost infirmat – vezi mişcarea browniană. Etc. Se zguduia tradiţionalismul ştiinţific din temelii…

Ce părere aveţi de cântece de muzică populară românească interpretate cu texte englezeşti? Discutând cu prietenul Şerban Nereju (Necula), în lagărul de refugiaţi politici din Istambul, i s-a părut foarte şic, iar când a emigrat in Australia a pus-o în aplicare şi-a scos un CD, transmis şi la un post de radio din Sydney.

Privind Oul lui Columb: da, însă contează şi cine are curajul sau nebunia să-şi expună “(aut-)arta lui Smarandache” {prin definiţii (gen proxim + diferenţă specifică), teorii, manifeste, delimitări de alte avangarde, în afara obiectului artistic – şi acela necesar ca exemplu}, iar eu mi-am asumat acest risc. Mulţi or să zică: “Ăă, aşa ceva puteam face şi noi…”. Păi de ce n-aţi făcut?!

Domnii mei, eu vă trimit avangardă, dar să nu vă mai supăraţi pe mine.

V-aţi gândit să pictaţi, fotografiaţi, şi sculptaţi subconştientul?

Şi, fiindcă văd că nu ai intitulat interviul "Un oltean (de) dat dracu!", cum mi-era frică, ci “o nouă (dez)ordine culturală” – aha, mai la subiect -, să vedem ce zic economiştii referitor la (dez)ordine/(dez)echilibre:

Leon Walras vorbeşte despre un “echilibru stabil” (în economie, desigur, el nu se înămoleşte ca mine prin umanistică) – dar ne permitem să-i transpunem conceptul in lumea artelor şi literelor;

Keynes descrie o “economie a dezechilibrului” – noi înlocuim ‘economie’ prin ‘artă’/’literatură’;

Anghel Rugină introduce o Tabelă Orientativă, prin care afirmă că un sistem (economic, dar poate fi şi artistic) are un procent de echilibru şi altul de dezechilibru;

Hai să mergem mai departe, considerând că “sistemul este neutrosofic”, adică are un procent de echilibru, altul de dezechilibru, şi altul nedeterminat.

Cam asta se întâmplă şi-n artă/literatură: un curent artistic/literar este ca un sistem, stabil la început. Apoi se dezechilibrează - factori interni şi externi ‘ajută’ - adică artiştii/scriitorii devin eretici şi dezertează din mişcare. Şi acest curent este înlocuit de altul, în care se mai simt influenţe din precedentul.

Dar, întotdeauna, vor fi manifestări PRO şi CONTRA acestui curent (de exemplu a paradoxismului), şi asta-i Tabela lui Rugină iar, mai general, ca la vot: vor exista, pe lângă aceste manifestări, şi atitudini indiferente (NEUTRE), şi-am dat în logica neutrosofică pe care n-o suferă Mircea.

MG:

Eu am luat foarte serios ceea ce spuneai tu mai sus despre "desenul acela cu sânge",
oricât de amuzantă ar fi această istorioară în ansamblul ei.

FS:

Este perfectul adevăr. Şi nu e deloc amuzant... Soția mi-e martoră; ea zicea că eu am ciclu... pe nas! Fiul cel mare, Mihai, acum student la Universitatea din Arizona, are aceeaşi sensibilitate ca mine – din păcate... Apoi, acest sânge îmi curge aproape zilnic, uneori şi de două ori pe zi, de pildă când cineva mă enervează, ori un lucru mă obsedează ori stresează la maxim - aşa se descarcă organismul meu. Am fost la doctor de nenumărate ori: îin Romania, în Maroc - unde eram profesor cooperant predând matematicile în franceză, apoi în America. Toți spuneau că... n-am nimic! M-au cauterizat (ars în nări venele de

sânge), m-au operat (de-gea-ba) că aş fi avut sinuzită maxilară, mama plângea - sunt unicul fiu -, până când doctorul Grigorescu de la Spitalul Județean din Craiova i-a spus că hemoragia se porneşte pe cale nervoasă.
Dup-aia, el a mai adaugat către mama... "Las' că e bine, fiindcă dacă sângele ar curge în interior băiatul ar avea complicații, ar putea şi muri" - eram student în anul I sau II; fusesem internat două săptămâni în spital. Dar aşa mă uşurez... Emigrat în America, am călcat şi aici pe la feluriti doctori. Toată lumea că... n-am nimic. Păi, *mister*-ilor, şi-atunci de ce-mi curge aşa des sânge din nas, uneori mă podideşte fără să m-ating deloc.
Unii au afirmat că am prea mult sânge, alt doctor mi-a zis din nou că... e bine. Şi ştii de ce? Fiindcă, argumenta el, sângele se înnoieşte singur - organismul trebuie să substituie mereu sângele vechi scurs cu sânge nou produs (nu mai este nevoie să fac schimbare de sânge - cum se zvonea de pildă privind Gică Petrescu, cântărețul), şi de aceea arăt mai tânăr: la peste 40 de ani de vreo 30. Deci, tot răul spre bine.
Şi, ținând hartia sub nas, ca sâ nu curgâ pe covoare şi chiuvetă, ce mi-a venit: hai să-mi transform defectul într-o virtute. Pictatul cu sânge. Eu nu am pictat cu sângele meu în mod metaforic - aşa cum declamă că scriu poeţii înflăcăraţi şi pretinşi patriotici - ci în sens propriu, real. Înțelegi? Sânge-sânge!

MG:

Păi nu am spus chiar aşa. Marin Mincu, într-o şedinţă a Cenaclului de Marţi, apostrofase o junǎ “poetesă”, ori “textieră” ce turna cu nemiluita fraze calofile: “fetiţo, a scrie poezie e, poate, cel mai greu lucru din lume! Tocmai pentru că pare aşa de simplu!” Nu ştiu dacă e fericit exemplul acesta, e greu să-l citezi pe Marin Mincu în absenţa domniei sale, poate tocmai pentru că prezenţa sa nu poate fi recuperată în cuvinte; cuvintele reflectă într-o prea mică măsură înălţimea gurii ce le-a generat –şi mă simt obligat să aprind beculeţul în dreptul acestei drăgălaşe răstălmăciri... Încerci să deturnezi “paradoxist” moneda cu chipul Cezarului. A ieşit cap iar tu spui că e pajură! Să-i dăm şi lui Brutus ce e al lui Brutus... Leonardo scria prin Tratatul său de pictură că artistul nu trebuie să se ferească de opinia vulgului, pt. că, deşi sunt rari cei ce pot “aşeza” o imagine izbutită pe pânză, oricine poate aprecia dacă un nas e bine proporţionat sau dacă artistul l-a aşezat aiurea pe chip. (Nici el n-a spus, însă, că a picta e un lucru la fel de facil ca “lectura” unei imagini...) Dar şi asta ţine de un context bine precizat, de înălţimea precisă a unei guri! Mă-ndoiesc că merită să căutăm şi aici ombilicul unei axiome paradoxiste... (Sunt chiar indispus că-mi revine rolul stupid de-a veni mereu cu radiera în mâini!). Deci, pe de o parte, “(aut-)arta” este întreg spaţiul descris în afara frontierelor actuale (oficiale) ale artei. Nu ştiu de ce, tu plasezi aici şi teritoriile deja anexate conceptual, aproape canonizate... În fine... O parte din aceasta felie de hartă revenea, deja, artei brute, de pildă... Dar dacă (aut)arta e pretutindeni, (aut)artist este doar posesorul unui nivel de conştiinţă specific. Nu? Când Dubuffet lărgea frontiera, exalta arta brută exact pentru personajele cu un nivel de conştiinţă neconsolidată, neinstituţionalizată, nepervertită de teorii şi

concepte... Tu introduci, mai întâi, algoritmul democratic – "totul este artă, deci şi aut-arta!" (amintind de jocul acela celebru de idei –"*nu crezi in Dumnezeu –deci ateismul e religia dumitale*") – dar asta numai pentru a introduce "în lumea bună" un outsider. Odată făcute prezentările, musafirul dumitale rămîne în pragul uşii şi spune, hlizindu-se către cei dinlăuntru "*de-aici de unde mă aflu mi se pare că dvs. sunteţi cei de afară... În timp ce eu sunt la fel de înlăuntru pe cât sunt de afară!...* " În fapt, oricît s-ar deplasa lumea în jurul tău, pragul despre care vorbeşti va fi de netrecut pentru că este trasat de propriul tău personaj, se mişcă odată cu personajul! Eşti singurul care îşi poate permite să nege sau să anexeze, după propriul său chef, să decidă ce stă în stînga sau în dreapta. Paradoxul, atunci, se aplică doar individului, nu poate fi obiectivat! Când merg cu trenul metroului şi aud că staţia următoare are peronul pe partea stângă se poate întâmpla ca în acel moment să stau cu spatele la cursul de mers şi să cred că peronul va fi acolo unde e stânga mea! Să propovăduiesc această convingere către cei din jur e un gest înduioşător sau *interesant* ca experienţă periferică, accidentală.., chiar ca sofism, însă nu se va confunda niciodată cu drumul, nu va deturna coordonate reale ale sistemului în care evoluez, căci peronul nu se va muta de cîte ori găsesc eu de cuviinţă să mă rotesc prin tren... La fel de simplu va fi să încerci, personal, să contrazici programatic tot ce înseamnă *know-how* artistic În mod normal ai ajunge, în timp, la o slăbire desăvîrşită a conştiinţei coordonatelor tale culturale, din moment ce înlăuntrul şi dinafara sunt tot un drac. Că încerci să faci vizibil un personaj, e de înţeles. Dar ca sistem - propovăduieşti intangibilul! Ce poate fi proaspăt în povestea asta? Doar un aport individual de tensiune ontologică, un fel de erou romantic coafat punk... În rest, dacă pierzi din vedere faptul că singurul reper axiologic pe care-l propui este propriul tău personaj (cu teribilul său deranj...) – ai putea evalua, empatic, cum s-ar putea aplica un astfel de sistem în afara voinţei şi graniţei pe care aceasta o trasează-n sistem? Căci, asemeni celorlalţi actori ai câmpului cultural, vei fi victima propriilor tale refuzuri şi îndoieli, rob al propriilor tale gusturi şi obiecţii- ce fac savoarea individuaţiei elementare... Recent, de pildă, mi-ai spus de Marius Ianuş că nu scrie poezie ci face zgomote de decor. Ce-nseamnă, în acelaşi context, "a face poezie" ? Accepţi să aplici axioma ta pe o arie largă sau doar contextual? Să acceptăm că Marius Ianuş refuză să scrie poezie "cultă", gîdilătoare de urechi, astfel încît diverse categorii sociale îl expectorează alegru undeva, "*în afară*"... Şi el practică astfel o (non)scriere... Poate că nici nu "ştie" cum se scrie o poezie! Cine ştie, de fapt, cum se scrie poezie? Cum poţi evolua astfel încât permanent să te situezi în coordonate perfecte – *înăuntru*, *afară*, ori pe hotar? Sistemul tău propune o axiologie, poate edita o astfel de performanţă? Cine o poate omologa, performanţa aceasta? (Punctul de sprijin, s-a convenit cândva, ar trebui sa fie *afară* pentru a răsturna Pământul...) Ce sistem de valori aplici când judeci faptele (non)culturale ale celorlalţi? Insist să te întreb –cine şi cum operează acest sistem, cum se invalidează, în raport cu acesta, alte tipuri de discursuri şi de ce?

Revenind, acum, la povestea de la început... Majoritatea avem viciul oralităţii, uneori şi al sporovăielii (in)culte... Uneori lecturăm cu aceeaşi frivolitate cu care

flecărim. Şi putem muta aceeaşi frivolitate în zona semnelor pentru a ajunge la ticurile ironizate de acea frază a domnului Marin Mincu. Ajungem, deci, şi la "calofilie"... Cum din primele ore ale şcolii, cînd incepem joaca cu beţele, bastonaşele, amestecăm semiotica şi semnificanţii cu caligrafia... În timp, dorinţa de "a scrie frumos" poate să inunde cu uşurinţă semnificanţii doar din ambiţia nemăsurată de a lăsa urmele trecerii noastre zglobii printr-un decor recognoscibil... Aici tronează cu voioşie textierii sau poetesele despre care vorbeam mai devreme... Pe-aici hălăduieşte jovial, partinic sau chiar arogant însuşi Kitsch-ul pe care cu haz îl evocai mai devreme. Însă năravurile acestea au fost, deja, exploatate cu multă sârguinţă de-o seamă de mişcări revolute ce şi-au croit pîrtii gălăgioase prin zona asta minată.... Crezi că mai are haz, dincolo de prospecţia individuală, reinventarea şi implementarea "industrială" a unui astfel de sistem? (amintesc, la plezneală, de câteva nume de la jumătatea veacului trecut, J. Chamberlain in USA, César prin Franta ori de Grupul Independent din Londra –cu Richard Hamilton în vîrf de băţ... Încă nu s-au răcit nici ăştia, crezi că lumea e atât de nerăbdătoare să îşi vadă clonaţi şi rebotezaţi atât de curând puişorii teribili? ...O întrebare retorică într-un borcan de chestiuni retorice...Nici nu o să se vadă...) Deci multe din isprăvile avangardei, odată epuizate, nu mai sunt ..avangardă. Au lăsat victime şi epigoni, dar nu pot cunoaşte aceeaşi intensitate, evident, ca până acum, adică nu la nivel de gaşcă, de sistem cultural... Sunt istorii adjudecate, parafate, consumate.. Îmi amintesc că şi eu, pe la 14 ani, cînd nici nu-mi tocisem încă bine stiloul Flaro cu primele texte mai răsărite, mă apucasem să încropesc manifeste "neo(necro)avangardiste" despre scrierea solemn-alandala şi ridicarea la ceruri a unor struţocămile dadaistorenascentiste! Mai tîrziu am aflat că, dincolo de traumele personale ale asumării unei misiuni obscure "pe frontul" unei zone cu profil umanist existau tot atâtea individualităţi ce îşi urmau propriile lor reflexe, după tipare indescifrabile, irepetabile... Are sens să încerci a anexeza spiritual nişte continente atât de îndepărtate, manipulând nişte hărţi a căror actualitate e îndoielnică?... Personajul picaresc pe care-l propui are coloratură, sînge şi muşchi. Cum va arăta când vei reuşi să-l clonezi? Va ieşi o armată, un regiment, o falangă?

FS:

Să vin cu pluri-răspunsuri acum, şi s-o iau încet ca Dolănescu… Ce-aş putea replica la un eseu, un contra-eseu? Ne bazăm pe standarde ca să ne înțelegem reciproc, trăim într-o lume a convenționalismului. Când afirmi că "a ieşit cap iar eu spun că e pajură", depinde din ce unghi priveşti. Dacă te uiți de sus: este cap, însă dacă mă aplec nițel şi privesc de jos: este pajură. De ce să nu analizăm din toate perspectivele artistice sau ne.

Ca la o muzică de jazz: la fiecare audiere/simțire s-apară diferit; ori ca la comedia del arte, chiar dacă implicată în improvizații.

Nu toate avangardele au caracter distructiv: de pilda Pop Art – bazat pe reclame, colaje, comercial;

iar AutArta chiar încearcă să transforme în artă exteriorul ei, luând ceea ce nu e nici urât nici frumos – neutro-soficul/neutro-artisticul.

Paradoxismul, prin negare, nu distruge, ci explorează latura inversă. Nu Voltaire afirmase că legile în artă sunt făcute pentru a fi încalcate? Privind actualitatea îndoielnică sau nu: este adevărat că pe vremea dictaturii avea mai multa aderență, desi manifestul fusese oral – fiindcă eu nu puteam să public mai nimic (până şi matematică îmi interzisese Inspectoratul Şcolar Dolj în revistele ce le edita) - de aceea am şi… "Fugit…/ jurnal de lagăr" în Turcia.

Fondul social-politic a implicat forma paradoxistă. Iata nişte idei simplificate, ne pe gustul lui Mircea:

> Paradoxismul a pornit ca un protest anti-totalitar împotriva unei societăți închise, România anilor 1980, unde întreaga cultură era manipulată de un singur grup. Numai ideile lor contau. Noi, ceilalți, nu puteam publica aproape nimic. Şi-atunci am zis: hai să facem literatură… fără a face literatură! Să scriem… fără să scriem nimic. Cum? Simplu: literatura-obiect. 'Zborul unei păsări', de pildă, reprezenta un "poem natural", care nu mai era nevoie să-l scrii, fiind mai palpabil şi perceptibil decât nişte semne aşternute pe hârtie, care, în fond, ar fi constituit un "poem artificial": deformat, rezultat printr-o traducere de către observant a observatului, iar orice traducere falsifică într-o anumită măsură. 'Maşinile uruind pe străzi' era un "poem citadin", 'țăranii cosând' un "poem semănătorist", 'visul cu ochi deschişi' un "poem suprarealist", 'vorbirea în dodii' un "poem dadaist", 'conversația în chineză pentru un necunoscător al acestei limbi' un "poem lettrist", 'discuțiile alternante ale călătorilor, într-o gară, pe

diverse teme' un "poem postmodernist" (inter-textualism).
O clasificare pe verticală? "Poem vizual", "poem sonor",
"poem olfactiv", "poem gustativ", "poem tactil".
Altă clasificare în diagonala: "poem fenomen (al naturii)",
"poem stare sufletească", "poem obiect/lucru". În pictură,
sculptură analog – toate existau în natură, de-a gata.
Deci, un protest mut am făcut!
Mai târziu, m-am bazat pe contradicții. De ce? Pentru că
trăiam în acea societate o viață dublă: una oficială –
propagată de sistemul politic, şi alta reală. În mass-media se
promulga că 'viața noastră era minunată', dar în realitate 'viața
noastră era mizerabilă'. Paradoxul în floare! Şi atunci am luat
creația în deriziune, în sens invers, sincretic. Astfel s-a
născut paradoxismul. Bancurile populare, la mare vogă în
'Epoca' Ceauşescu, ca o respirație intelectuală, au fost surse
de inspirație superbe.
"Non"-ul şi "Anti"-ul din manifestele-mi paradoxiste au avut un
caracter creativ, nicidecum nihilistic (C. M. Popa). Trecerea de
la paradoxuri la paradoxism a descris-o foarte documentat Titu
Popescu într-o carte clasică asupra mişcării: "Estetica
paradoxismului" (1994). Pe când I. Soare, I. Rotaru, M. Barbu, M. N. Rusu,
Gh. Niculescu au studiat paradoxismul în opera mea literară.
N. Manolescu se exprima despre un volum de versuri al meu
că este "în răspăr".
Nu am avut un premergator care să mă fi influențat, ci m-am

inspirat din situația pe dos care exista în țară. Am pornit din

politic, social, şi treptat am ajuns la literatură, artă, filozofie,

chiar ştiință.

Prin experimente bazate pe contradicții s-au adus termeni noi

în literatură, artă, filozofie, ştiință, chiar şi noi proceduri,

metode, algoritmi de creație. Într-unul dintre manifeste

propusesem deturnarea sensului, de la figurat la propriu,

interpretări în contra-sens ale expresiilor şi clişeelor lingvistice,

etc.

Avangarde rezultă şi prin inversarea criteriilor axiologice. Dacă în teoria măsurii (estetice) schimbăm norma?

Trebuie să fii la curent cu ce nu se scrie si ce nu se face în artă – ca să ocupi acel teren viran, să-l desțeleneşti...

Uite, căutarea unui nou suport de transmitere a literaturii, artei, culturii. În prezent se poartă cel electronic: nu se simte pe-aproape chiar o arta electronica? [comuniune stranie de termeni].

Ne folosim de *e-mail*, e(lectronic)-grup, e-carte.

În tragedia antică, în romanele polițiste, intriga, misterul domină; a venit Beckett, "En attendat Godot", şi nici o intrigă nu mai există, iar spectatorul pieselor sale se plictiseşte de moarte, teatrele dau faliment jucându-le pe Beckett!

Cultura se repetă, ca şi viața, dar la un nivel superior, diferit.

Romantism, neoromantism, clasicism, neoclasicism, realism, neorealism, paradoxism acum, neoparadoxism mâine. Cultura se repetă în comparare cu ştiința care creşte exponențial.

Din fericire, ştiința influențează cultura, dându-i noi suporturi, noi metode şi instrumente de creație. Deci, cultura nu se repetă.

Ce zici de pictura (cinetica): cu motoraş şi videocasetă?

Centrul Cultural Georges Pompidou din Paris (arhitecți: Richard Rogers şi Renzo Piano) arată ca un Bauhaus întors pe dos, pe care l-am vizitat în vara anului 1992, având aspectul unei… rafinării (de petrol)! Unii artişti francezi erau revoltați de această neobrazată imixiune a tehnicii în artă.

Bauhaus-ul era o mişcare germană de îmbinarea a ştiinței cu arta în arhitectură.

Marinetti a respins trecutul, slăvind maşina (1909-10).

Umberto Boccioni, în futurismul său, a-ncercat să exprime noul sens de spațiu-timp, dat de Minkowski şi Einstein, din fizică în pictură: “Dinamismul unui ciclist” (1913).

Arhitecții sunt oameni de ştiință şi artişti. Sculpturile lui Heleman Ferguson se compun din corpuri geometrice, precum benzi Mobius, toruri - proiectate pe calculatoare grafice după formule şi algoritmi matematici .

Inginerul şi arhitectul greco-francez Yanis Xenakis, născut la Brăila, a compus la Paris muzică de avangardă (voci fără cuvinte; în “Metastasis” se-aude un avion cum îşi ia zborul!; alte compoziţii urmează Legea lui Poisson a Numerelor Mari) folosind reguli din ştiințele fizice, acuzat deci c-ar fi scris muzică desensibilizată. Extravagant. Şi-a fost în conflict deschis cu Pierre Boulez, compositor şi dirijor francez, contemporanul său.

Alții, prin procedee simple - precum repetiţia de pildă (Reich, Gorecki), ajung la efecte speciale.

Vor fi mereu avangarde, altfel arta, literele ar muri… Experimente vechi vor reveni cu prefixul neo- ca-n spirală (neo-dada, neo-impresionism, neo-expresionism, neo-…). Chiar crezi că va disparea noul? Sau prin combinarea avangardelor anterioare, precum *fluxus* - mai ales în reprezentarea scenică, care însemna prin anii 1960 în SUA: o parte Dada, o parte Bauhaus, şi o parte Zen, bazându-se pe spontaneitate, minimalitate, poante, trucuri care provocau chiar şi răniri ale actorilor. Dintre astfel de artişti mentionez pe japoneza Yoko Ono, văduva celebrului John Lennon, conducătorul formației Beatles.

Există şi mişcari mai puțin cunoscute: Color Field Painting, Action Paint, Informal Art (care înseamnă artă fără formă), Fluxus (în performanța dramatică, 1960-70, Beuys, Paik, etc.), Arta Conceptuală (idea primează înaintea obiectului în vizual). Transformări mai mici, transformări mai mari…

Fiindcă tot nu sunt eu artist (ci autartist), şi nu am talent la pictură, şi-a trebuit să mă redocumentez pentru interviul ramas neterminat cu stimabilii Mugur - reporterul sau redactorul fotomagazin - şi Mircea Herder,

Arta Conceptuală apărea prin 1963, şi se consacra în 1970 cu o expoziție la New York, numită sugestiv "Informație".

Trasatura dominantă era "dematerializarea artei obiective", în sensul că dispărea 'obiectul' ca principal şi se impunea 'idea'. Era un curent antiformalist - dupa criticul Lucy Lippard. Astfel, Joseph Kosuth posta, nici mai mult nici mai puțin, un tablou care conținea doar litere, nimic desenat, pictat, ori fotografiat: "Arta ca Idee ca Idee", 1966, în care copiase din dicționar definiția cuvântului englezesc

"painting" (şi conotațiile sale). Chiar mai mult: el a declarat că toată arta este conceptuală în natură, deoarece arta există numai în functie de concepte (atitudini, viziuni, idei).

Arta conceptuală se tragea cumva din Sculptura Minimalistă [Sol LeWitt, care afirma ca: idea este motorul care genereaza arta - în sensul că după ce ai idea (=planul/proiectul/decizia) realizarii obiectului artistic, înfaptuirea lui devine mecanică, rutină], iar în fotografie arta conceptuală prezenta afişe şi reclame - deci transmitea 'informație'.

Alti reprezentanți: Daniel Buren, Lawrence Weiner, Robert Barry.

Bineînțeles, ca în orice avangardă - chiar şi-n paradoxism, era nevoie de conştientizare a lumii artistice asupra acestui nou stil or spirit în creație, numit Arta Conceptuală, prin eseuri şi manifeste scrise de critici sau artişti (ori scriitori în alte cazuri).

Arta Conceptuală a apărut înaintea aşa-zisului "postmodernism" - noțiune de fapt ambiguă, controversată de unii critici, considerată inițiată din anii '80, (postmodernism ar însemna, etimologic, "după modernism", dar fiecare epocă în parte a avut un modernism al ei, contemporanism cumva, deci postmodernismul în raport cu o epocă era modernism în raport cu altă epocă!).

Cred că se băga pe gât 'postmodernismului' tot ce ține de "experiment" şi mai ales de "intertextualitate" şi "transdisciplinaritate" - ori chestiunile acestea apar încă de la Baudelaire poetul (el zicea "eclectism").

Marcel Duchamp, prin obiectele sale “gata făcute”, a influentat apariția Sculpturii Junk (din deseuri neutilizabile... obiecte de artă!).

Barochiştii împopotonau arta cu tot felul de floricele şi brizbizuri, suprematiştii au redus-o la câteva elemente (nişte linii drepte, două culori, simplitate – vezi “Dreptunghiurile”, care nu erau prea dreptunghiuri, ale unui Malevich).

John Cage, cu care am avut onoarea să schimb nişte epistole, muzician experimentalist american, a compus odată, la un concert, un cântec… mut! Adică, atunci când s-a anunțat titlul partiturii sale, numită 4’30” (= patru minute şi treizeci de secunde), nu s-a cântat nimic în acest interval de timp. Publicul în sala era contrariat, aştepta sa “înceapă” melodia… Dar, foietul şi zgomotele spectatorilor au constituit ele însele… partitura!

Gurile răuvoitoare au comentat că asta a fost cea mai bună compoziție a sa (!)

Când eram în lagărul turcesc, refugiat politic, alături de sumedenie de marinari constanțeni de-ai voştri, care săreau în Bosfor, am participat la un concert simfonic dat de L’Institut d’Etudes Français d’Istambul. Acolo, un cântăreț japonez, emigrat în Franța, în loc să cânte pe coarde bătea cumva primitiv în lemnul instrumentului.

Crizele artistice au rolul lor, şi datoritş acestora apare progresul. Dacă prăpastie n-ar fi, nu s-ar observa muntele. Nimic nu e constant ori static – în afara schimbării. Necesară!

Deci: tot răul spre bine!

Această acuză că "s-a mai făcut", o poți arunca cu uşurință asupra oricui. Devine chiar o prejudecată. Există cineva 'în totalitate' original? Haida-de!

Că să fiu mai clar (ori, dimpotrivă, să confuz mai mult), deosebirea dintre Arta Brută (1945) şi AutArta (1990):

a) Arta Bruta era facută din suflet, chiar dacă de copii şi alienați mintali care o făceau stângaci, încât arăta neprelucrată, necoaptă, frenetică, într-un cuvânt brută;

AutArta e facută din rutină, obiect care nu avea la început destinația de "artistic" şi aparținea unor domenii din afara artei.

b) În Arta Brută se încerca exprimarea frumosului – deşi reprezentat la nivel elementar de amatori, fiecare cum se pricepea;

în AutArtă se exprima urâtul aşa cum e, iar frumosul este urâțit; se mai relevează şi neutrul (noțiune între frumos şi urât).

c) Arta Brută era voită, AutArta este accidentală.

d) Arta Brută folosea ca o eliberare a subconştientului, în special pentru alienați, era ca o terapie (vezi de pildă: psiho-dramaturgia, psiho-arta, psiho-literatura); îin felul acesta psihiatrii puteau studia obsesiile pacienților (chiar şi ale copiilor, deseori în imposibilitatea de-a mărturisi ce-i nelinişteşc), cautând diminuarea lor, deci o metoda de tratament;

AutArta foloseşte conştientul, planificat, organizat, direcționat spre viața reală/cotidiană/banală dar nu spre artă.

e) Deosebirea esențială constă în faptul că Arta Brută era totuşi cu intenție, în sensul că subiecții desenau şi pictau conştienți de acțiunea lor;

AutArta este fără intenție, de exemplu: în "Outer-Art" 'non-desenele' (pp. 92-96), 'anti-desenele/ -schițele' (108-114) la început nu au fost decât nişte simple ciorne în maculatorul meu îin care-mi notez sarcini cotidiene, fără nici o legatură cu arta. Abia mai târziu, răsfoind ciornele să văd ce sarcini către mine-însumi mai rămăseseră (cumpărături de făcut, încercări de demonstrări ale unor teoreme matematice pentru articole de cercetare, reparații necesare la maşina, softuri noi de învățat şi încărcat pe computer, telefoane de dat, plătirea bill-urilor, notarea adreselor unor prieteni) am constatat cu uimire că unele pagini aveau o formă mai deosebită – liniile care tăiau sarcini realizate păreau vesele ca niste desene,

semnele de întrebare (la nerezolvare) îngreunau privirea… le puteam considera compoziții în… 'arta modernă'. Tot ce e 'deosebit' astăzi, se numeşte modern! Mai sărat decât sarea (?)

Ori 'mâzgăliturile' (la propriu!), mai ales partea a doua, numite şi "ante-artă" (atenție, nu 'anti') sau "post-artă" <Scribblings> [pp. 57-87] au rezultat din acelaşi maculator: pe care îmi ştersesem pensula fie pe paginile cu formule matematice ori cu însemnări – la întâmplare, fără ca la început să le fi dat vreo interpretare. Erau pur şi simplu gunoaie. Multe din aceste ciorne le-am aruncat.

Nici prin gând nu-mi trecuse inițial că le-aş putea da vreo conotație (aut/non)artistică!

Spre deosebire de Sculptura Gunoi sau Asamblare, care mixau deşeuri dezagreabile într-un întreg agreabil, AutSculptura prezentă gunoiul ca, bineînțeles, gunoi! Iarăşi Oul lui Columb!

AutPictura "Decorativă" este graffitiul făcut cu spray pe ziduri în California de copiii şi adolescenții din ganguri pentru a face rău ori aş bate joc – poate şi-o formulă de protest social.

Dincolo de filosofi există filosofie, dincolo de artişti (ca tine) există artă (neartistică făcută de mine şi alții fără să-şi dea seama!) – ca să mă citez cu multă… modestie.

Unii au făcut avangardă de dragul avangardei, poate din vanitate. N-ați dedus latura politică a paradoxismului? Eu aşa am simțit atunci, paradoxismul s-a născut singur, nimic forțat, totul a decurs organic: în protest şi dedublare. Voi n-ați simțit dictatura, doar puțin miros, erați pufoşi pe-atunci, de-aceea nu ne-nțelegi pe noi, bătrânii.

Pentru mine: el a fost o răsuflare, precum bancurile politice de-atunci care acum nu mai au căutarea şi savoarea din acele timpuri. Când interzici ceva, interzisul devine mai dulce, mai misterios, în mod paradoxal ajunge să trezească interes, s-atragă.

Uneori iei lucrurile prea mot-à-mot. Sistemele în artă sunt ca nişte ameobe: fără forme fixe, ci mişcătoare.

Desigur, toți suntem subiectivi, țiganul îşi apăra ciocanul, controlați de simțuri. Totul este îndoielnic la urma urmei.

În jurul unora, promovați de la centru, se face mai multa gălăgie – de aceea privesc cu scepticism centralismul (mostenire comunistă?) cultural românesc…

Non-poezia de-acum poate însemna poezia de mai târziu.

Te referi la “singurul reper pe care-l propui este personajul tău”, dar Dubuffet n-a format el singur un curent (numit “Arta Brută”)? În colecția sa pariziană, începută în 1945, ceilalți exponanți erau anonimi.

Şi, totuşi, n-ai vazut antologiile paradoxiste, într-a doua sunt cuprinşi, hai să zic şi eu “textieri” (în loc de non-poeți, ori experimentalişti), 100 literați de pe glob, cu scrieri în diverse limbi, iar în a treia circa 40 (cu distihuri paradoxiste până şi-n chineză!).

Refuzul face parte din artă, este mai plastic, mai incitant şi atractiv decât acceptul. Refuzul este mai artistic decât acceptul.

John Chamberlain este reprezentant al Artei Construcțiilor şi Asamblărilor, unde nu se mai ştie dacă rezultatul este o sculptură sau altceva! Cu părți dezmembrate dintr-un automobil (din nou ştiința şi tehnica) re-membrează un ‘obiect’ (din deşeuri inutile, obiecte de artă utile cumva; din vechi se formează noul). Această procedură se aseamană cu Junk Sculpture [un alt exemplu de imposibilitate a granițelor în arte – de unde necesitatea excesului de conştientizare publică a (non)artisticului]. Îmbină materialele diverse (metal, sfoară, lemn, etc.). Rauschenberg, de pildă, combină chiar pictura (un tablou) cu asamblarea (o pernă, un postament şi suport de lemn), “Odalisk”, 1955-8.

Ori Loiuse Nevelson, categorisită de *asamblistă* (în lemn), dar şi *invaironmentalistă* (Arta Mediului Înconjurator).

Folosind culori pure, armonioase, independente de natură, Robert şi Sonia Delaunay au format un curent numit de ei “orfism”, în vreme ce acelaşi curent este numit de americanii Stanton Macdonald-Wright şi Morgan Russell “sincronism”!

Să luam Artei Pământului (Earth Art), sculptura a mediului înconjurator, adică la nivel mega (de câteva mile dimensiune) în comparație cu sculptura anterioară limitată în spațiu. Şi această Artă a Pământului a fost posibilă tot datorită ştiinței şi tehnologiei (maşinării care permiteau aceste construcții) – de pildă “Debarcaderul în spirală”, de Robert Smithson, din 1970, care are 457,2 m. lungime, în Great Salt Lake, Utah. Tot aici trebuie amintit şi bulgarul Christo (Javacheff) devenit cunoscut pentru învelirea/împachetarea (temporară numai, atât era posibil) unor insule cu țesături festive, decorative (sau măcar intenția, proiectul).

Şi aici doar doi reprezentanți există – deci nu numărul persoanelor implicate într-un stil de creație dictează valoarea.

Cât despre Richard Hamilton, acesta face parte din Pop Art (1950), cultura comercială, rezultată din colaje bazate pe reclame, imixate cu nuduri, satire, ilustrații, fotografii de personalități ale zilei, benzi animate în speță din spațiul anglo-saxon – urmaşă a lui Marcel Duchamp.

Nici una de mai sus nu-i apropriată AutArtei.

Arta Rococo este de fapt un Baroc târziu în artele decorative.

Am primit de la A. Rezus volumul lui Mircea Ţuglea “Proezia” - eram tare curios şi incitat după titlu, în special că Herr Ţug(u)lea este mai reținut (a învățat de la nemți) la schimbul de comunicări contradictorii, şi rămân la părerea că 'poezia' şi 'proza' se contopesc într-un nou gen literar, "proezia" (asta începând cu moderniştii), fericită îmbinare de noțiuni, susținând trans-disciplinaritatea. Dacă v-ar întreba cineva: care-i etimologia cuvântului, ce-aţi răspunde? Poate, cândva, dicționarele de termeni literari vor trebui să-l menționeze.

Ruperea versului țuglean îmi aminteste de Cezar Baltag, neliniară, tocmai pentru a-ți ține suspansul. Versurile cu cap şi coadă, puse fiecare într-o linie, monotonizează poemul, chiar îl mecanizează - mai ales în formă clasică. Şi, la fel ca-n ştiință, neliniaritatea e mai complexă şi mai în relief. Neliniaritatea înlocuieşte sărăcia metaforelor în poezia contemporană a cotidianului.

Am observat la Generația `90, prelungire de la Generația `80, încercarea de nefonetizare a ortografiei româneşti, după modele anglofone în speță. Herr, prietenul comun, Muggur Grossu (hai să-i aplic propriu-i stil!), scria "kitschura", un optzecist spunea "hai-ku mine", etc.

Asta-i o de-banalizare a cuvintelor tocite de ani.

Pe urmă, nouăzeciştii folosesc devierea fonetică - dar receptorul trebuie să fie unul instruit, inițiat, cultivat.

Şi la poeții postmodernişti germani existase o vreme când aceştia scriau cuvintele compuse [care în germană se pun într-un singur cuvânt], în mod separat, adică despărțite - ca-n majoritatea celorlalte limbi.

Iată o uşoară deviere fonetică, subtilă, surprinzătoare, din Jules Vernes, precum am găsit într-un ASALT:

"20 000 de leghe sub mări" devenea "20 000 de leghe sub nări" (Mădălin Roşioru).

Sau parafrazarea (procedeu, aş zice, paradoxist) sintagmelor clasice, ori/şi populare. Numai că traducerea se ratează…

Este o 'creație pe dos', la diverse grade de întoarcere - procedeu, aş afirma din nou, paradoxist. Ia uite şi: "Moşule, ce tânăr eşti", ori "zicerile" care se reflectă în "contra-ziceri" (Silviu Dănciu).

Ce să mai inventeze şi bietul scriitor, în această societate de consum - care se va impune şi în România, țară "specializată" in imitarea modelelor străine şi

ignorarea alor ei neaoşe? Societate pe care o va durea-n cot de poezie şi proză şi... comentarii literare.

Forțarea limbajului este împinsă la extrem în unele texte, ajungând spre ilizibilitate. Iar, cu cât discursurile sunt mai fragmentare (Dumitru Crudu), mai încâlcite până la ermetism (Ştefan Peca, "Picabo/Pinguini"), cu referiri cât mai neauzite, cu atât l-i-t-e-r-a-t-u-l eSTe konsyderat may mOdeRn. Se appellează lA shok shi skandall...

Scrierea, ca şi programarea, neliniară atrage mulții debutanți.

Boala citatelor şi auto-citatelor, aluziilor culturale - în poezie - a existat de când lumea; iar inter-textualitatea o primeşte ca la ea acasă.

L-aş parodia şi eu pe Mircea, glăsuind 'Să rămânem cu ce n-avem'!

Surprinzător că voi, aştia tineri, v-ati americanizat mai mult ca mine, cetățeanul american - care trăieşte peste ocean de zece ani de zile! Sărbătoriți "Valentine's Day", iar pe lângă mine ziua trece nebăgată în seamă.

Aniversați "Thanksgivings" nici nu ştiu pentru ce motiv, fiindcă indienii nu v-au dat nimic(!) - pe mine mă bucură doar că am liber de la universitate o săptămână, spre sfârşitul lui noiembrie. {Precum era 23 August pe vremea comuniştilor - şi nu mă duceam la serviciu... macabră comparație.}

“*Ambiția* nemăsurată de a lăsa urmele trecerii noastre zglobii” este exactă: toți artiştii suferă de vanitate, de aceea probabil şi voi îmi luați acest interviu, de aceea probabil şi eu vă răspund… Cine susține contrariul este mai vanitos şi ipocrit.

SCURTE ESEURI

AUT-ARTĂ

Şi m-apuc eu, aşa, într-o bună zi, să răsfoiesc câteva ceasloave de Istoria Artei, tipărite în America, fiindcă tot fusesem provocat… Privesc picturile, graficele, sculpturile, m-afund în (anti-)meditaţii. Şi pe urmă nu mai mă dezlipeam de cărţoaie, ba am scris dintr-un foc şi trei manifeste şi antimanifeste pro şi contra artei!

Că arta trebuie să fie frumoasă, scriu eseiştii, trebuie să placă ochiului, să fie inteligentă… ni se explică. Etc. Numai că aiste atribute sunt subiective, şi ce-ţi place ţie, Domnule Critic, nu-mi place mie. Dar, nu-i de mirare că mie-mi vine mereu să fac invers când îmi dă cineva sfaturi! Şi-atunci, cu o ură neslăbită, mi-am şoptit în barbă: păi, dacă toată lumea noastră se dă în vânt după frumos, hai să facem şi de-a-ndoaselea (!) Şi uite-aşa se născu **"aut-arta" (în engleză "outer-art"): care înseamnă să facem artă cât mai urâtă, cât mai proastă, cât mai greşită cu putinţă!** Nu mă credeţi? Atunci daţi o fugă la situl www.gallup.unm.edu/~smarandache/a/outer-art.htm
să citiţi cu urechile dv. (anti-)manifestele pentru aut-artă, adică artă în afara artei, sau vedeți mo(n)stra din pagina următoare. Am încercat să şi 'pictez', tocmai pentru că nu mă pricep, sunt chiar anti-talent, şi am căutat să scot niste creaţii cât mai tâââmpiteee şi stuuupideee, ha ha ha!… Iată un tablou rarisim mai jos, se numeşte "Urâţenia Artelor-Frumoase"… Nu ştiu cât de mult am reuşit, dar mă puteţi depăşi Dv.? Ca la un concurs cu Bulă: care iese pe ultimul loc… câştigă!
[V-aştept (cre)aţiile aut-artistice şi (anti)opiniile la andresa: smarand@unm.edu. ¡Adios!]

Bibliografie:
1) H. H. Arnason, *History of Modern Art / Painting / Sculpture / Architecture / Photography*, Third Edition, Revised and Updated by Daniel Wheeler, Harry N. Abrams, Inc., Publishers, New York, 744 p., 1986.
2) H. W. Janson, *History of Art*, Fifth Edition, Revised and Expanded by Anthony F. Janson, Harry N. Abrams, Inc., Publishers, New York, 960 p., 1995.

Quickly
Quickly put
THE CAP
Zig
UGLY OF FINE ARTS

Ab ovo

Începând din clasa a cincea, la Şcoala Generală din Bălceşti, profesorul de matematică Ion Bălaşa (un om extraordinar, căruia îi datorez dragostea pentru demonstrații), ne obliga să ne abonăm la Gazeta Matematică şi să trimitem rezolvări de probleme, prin urmare din anii 1965-6 mă aflam deja cu creația *in statu nascendi*.

Am debutat journalistic în anul 1971, când eram elev, în revista Liceului Pedagogic din Craiova, "Nazuinţe", unde activam ca redactor la rubricele de enigmistică şi ştiință. Am publicat un careu tematic de rebus, intitulat "Păstorească", şi un set de probleme propuse, distractive/recreaționale de matematică.

Debutul literar tot în revista "Nazuinţe" l-am avut, în 1979, după ce absolvisem ca şef de promoție Facultatea de Informatică, cu poemul "Cifrele au început să vibreze", care-i o *ars gratia artis*, didactică, de trecere dinspre domeniul exact către cel umanistic.

Însă adevăratul debut în versuri s-a întâmplat în 1980, când Geo Dumitrescu, remarcabilul poet care se ocupa de începători, mi-a inserat în "Luceafarul" poeme metaforice, şi-n acelaşi an revista "Orizont" din Timişoara şi-a deschis porțile creațiilor mele, care mai târziu vor forma volumul de debut "Formule pentru spirit" (1981). Bănățenii mi se păreau mai deschişi, mai occidentali, față de bucureşteni.

Întrucât veneam din domeniul ştiinței, mi-era ruşine să scriu poezii şi căutam să ascund preocupările mele cunoscuților, aşa că între 1980-1984 am semnat cu pseudonimul Ovidiu Florentin - despre care puțini ştiau!

Ca un adevărat *opus sectile*, creația mea se întindea pe trei fronturi în mod simultan: matematică, literatură, şi rebus.

Era greu de publicat în vremea aceea, trimitem plicuri pe la diverse periodice din țară şi străinătate. Colaboram pe la majoritatea revistelor şcolare, începând din 1979, precum Gazeta Matematică (seriile A şi B), Ştiință şi tehnică, Magazin, RMT, Octogon, etc. dar şi lucrări de cercetare în Analele Universității din Timişoara, Buletinul Universității din Braşov, Buletinul Institutului Politehnic din Iaşi, Buletinul Institutului <Traian Vuia> din Timişoara, Revue roumaine de linguistique (Bucureşti), Gaceta Matematica (Spania), American Mathematical Monthly (SUA), Crux Mathematicorum (Canada), Zentralblatt für Mathematik, Intelligencer (Germania), Omar El Khayam (Tunisia), Nieuw Archief voor Wiskunde (Olanda), etc. Plus jocuri de cuvinte în Caruselul enigmistic, Rebus.
Odată, când am expediat un articol de Teoria Analitică a Numerelor în Franța, securistul de la Intreprinderea de Utilaj Greu din Craiova, unde funcționam ca analist programator la Central de Calcul, m-a chemat în cabinetul lui şi m-a pus să dau declarație…
Până în prezent am contribuit cu materiale la peste 200 reviste de pe glob.

Redau mai jos poemul meu de “tranziție” matematico-literară !…

Cifrele au început să vibreze

mi-am încărcat buzunarele
cu cifre şi pătrate
şi am vâslit hoinar
pe drumuri
la fiecare colț al liniei curbe
a vieții
aruncam cu cercuri şi triunghiuri
în mulțime şi ele rezonau
cu cifre am pavat şoseaua iar
sub paşii mei
au început să vibreze
când mi-am umplut plămânii
de ele
s-au convertit în litere
şi am descins pe
drumul poeziei.

Un Om şi-o Operă

(Aurel M. Buricea la 65 de ani)

În categoria matematicienilor poeți, alături de Omar El Khayyam (c. 1047- c. 1122, persan), Paul Valéry (1871-1945, francez), Ion Barbu – Dan Barbilian (1895 - 1961, român), Viorel Dinescu, Dumitru Mureşan, George Isac (Canada), etc. se încadrează şi scriitorul Aurel M. Buricea (n. 1943 în județul Brăila).

Îi lecturasem poemele când eram în țară (înainte de 1988) şi-l citasem într-un scurt eseu de-al meu - pe vremea când mă preocupau imixtiunile ştiinței în literatură sau artă, dar şi propria-mi creație lirică.

Recent, am primit volumul său de versuri „Vama din rod", prin e-mail. Cred ca poetului nostru i se potriveşte foarte bine butada lui Edgar Allan Poe: „Pentru mine poezia nu a fost un scop în sine, ci o pasiune".
Buricea refuză ermetismul barb(il)ian, dând naştere unei lirici curgătoare şi cristaline:

din sentimente am fost dezertor
realitatea m-a-nvățat sa fiu lucid
pot lesne vama din roade s-o ucid
în orice viziune mă nasc şi mor

Slovele sale au ritm şi rimă, spre deosebire de modernismul şi postmodernismul în care a viețuit... {Ca o glumă, să-l amintesc pe Robert Frost, poet tradițional, care afirmase că: A scrie versuri libere este echivalent cu a juca tenis cu plasa neridicată!}

Matematica, *modus operandi* [mod de operare], şi poezia *modus vivendi* [mod de viață], s-au intersectat admirabil în creația profesorului Buricea.
A publicat 13 volume de versuri, şi-a colaborat la zeci de reviste literare.

Pasiunea de Dascăl şi Creator

Au trecut 20 de ani de când mă rostogolesc prin exil: doi ani în lagărul de refugiați politici din Turcia (în Istanbul şi Ankara), şi 18 ani în America (statele Arizona şi New Mexico).

Îmi amintesc de vremea când eram în țară, apoi în străinătate, şi colaboram cu fervoare la revistele şcolare:

A) **străine**: *American Mathematical Monthly*; *Mathematics Magazine*; *College Mathematical Journal* (SUA); *Crux Mathematicorum* (Canada); *Zentralblatt für Mathematik* (Germania; recenzent pentru Teoria Numerelor de articole în limbile română, franceză, şi engleză); *Omar El Khayam* (Tunisia); *Alpha* (Germania); *Nieuw Archief voor Wiskunde* (Olanda); *Elemente der Mathematik* (Elveția); *Intelligencer* (Göttingen, Germania; etc.);

B) şi mai ales **româneşti**:

- „Caiet 32" şi „Alpha", din Craiova, ale profesorului Nicolae Ivăşchescu;
- „Caiet de informare matematică", din Câmpina, a regretatului profesor Gane Policarp, continuată de profesoara Alina Ciripoi din Braşov;
- „Revista micilor matematicieni", din Grințieş, Neamț, condusă de Ştefan Țifui;
- RMET („Revista Matematică a Elevilor din Timişoara"), condusă de Titu Andreescu;
- ori revistele din Rm.Vâlcea, unde prietenul şi fostul coleg de liceu, Fane Smărăndoiu, era editor: „Caietul metodic al elevilor din Vâlcea", „Pan Matematica", „Teme şi teste de matematică";
- sau „Sfera", din Băileşti, a inimosului profesor Gabriel Tică, pe care l-am recomandat şi a fost sponsorizat să asiste la o conferință NATO din Albena, Bulgaria, în 2005, unde se prezenta şi Teoria Dezert-Smarandache - folosită în cibernetică, aeronautică, cercetarea militară;
- „MxM / Revistă de matematică pentru completarea manualelor şcolare", din Slatina, a profesoarei Marinela Preoteasa;
- revista „Axioma", din Plopeni, a profesorului Gheorghe Crăciun;
- „Gamma" şi apoi „Octogon", din Săcele, județul Braşov, conduse de profesorul Mihály Bencze;
- ori "Foaie Matematică", din Chişinău, a patriotului profesor basarabean Vasile Suceveanu;
- şi altele [„Licăriri", „Năzuințe", „Cardinal", „Beta", „Matematica în Liceu", "Matematica în Gimnaziu", „Omega", „Test / Admiterea în Facultate", „Revista de Matematică din Băileşti", etc.], pe lângă clasica „Gazetă Matematică" (seriile A şi B), la care s-au format mulți matematicieni români, tradusă şi-n maghiară la Cluj-Napoca („Matematikai Lapok");
- voi cita şi revista de cercetare matematică a românilor din exil, editată de renumitul profesor Constantin Corduneanu, de la Universitatea din Texas,

Arlington, Statele Unite, care ținea evidența celor câteva sute de matematicieni români din afara țării.

Atâta dedicație pentru problemele şi articolele de olimpiadă, de trepte, bacalaureat, admitere la facultate... Atâta frumusețe în chițibuşul unor exerciții... ca la rebus!

Învățământul, în perioada comunistă, era prea teoretic, învățam multe lucruri inutile, în afară de materiile îndoctrinatoare.
Odată, când eram student la Universitatea din Craiova, am întrebat la un seminar de analiză matematică, la ce folosesc tot felul de spații abstracte care ni se predau. Mi s-a răspuns că <dezvoltă gândirea>, şi-atunci m-am gândit în sine: de ce nu dezvoltă gândirea predându-ne ceva practic, cu aplicații?

Nici puțină istorie a ştiinței nu strica, în sensul că auzeam de pildă despre „Şiruri Cauchy", sau „Legile lui Faraday", fără a ni se da nici o informație despre cine au fost Augustin Cauchy (1789-1857) sau Michael Faraday (1791-1867), din ce țări, când au trăit (pentru a înțelege epoca), şi importantele lor descoperiri – câteva rânduri ar fi fost de-ajuns.

Lucius Annaeus Seneca (c. 4 î.C. – 65 d.C.), gânditor latin stoic, în „Scrisorile" sale, atenționa că: *non scholae sed vitae discimus* [nu pentru şcoală învățăm, ci pentru viață] – ceea ce aş recomanda din inimă pentru învățământul actual românesc, mai ales în această etapă de globalizare, când competiția va fi acerbă. ‚Numai cel educat este liber', mărturisea Epictet (c. 50 – c. 125 d.C.), filozof grec care fusese sclav în Roma, apoi eliberat...

Conf. univ. dr. Florentin Smarandache
Şef la Departamentul de Matematică şi Ştiințe
Universitatea New Mexico
200 College Road
Gallup, NM 87301, USA
smarand@unm.edu
www.gallup.unm.edu/~smarandache/

Prolificitatea Profesorului Bencze

Îl cunosc pe matematicianul şi poetul Mihály Bencze de un sfert de veac!

Începând cu colaborarea mea la revistele sale, *Gamma* (1978 - 1989) şi *Octogon Mathematical Magazine* (1993 - prezent).
În 1992 l-am vizitat la domiciul său din Săcele, de lângă Braşov; veneam din America şi doream să-u cunosc personal, nu doar prin scrisori, email-uri, sau telefoane.
Am planificat diverse proiecte comune, şi-am ținut mereu legătura spirituală.

Când am "fugit" din România, în septembrie 1988, şi-am aşteptat aproape doi ani în lagărul de refugiați politici din Turcia viza americană de emigrare, Profesorul Bencze a fost anchetat de Securitatea din Braşov: ce informații ştia despre mine…

Curios că, pe lângă activitatea sa ştiințifică, Profesorul Bencze a publicat şi literatură (mi-a trimis cu dedicație un volum de-al său de poeme în limba maghiară). Uite, aveam impresia că-n contemporaneitate doar eu, ca mathematician, mai "rătăceam" prin poezie (în afara marilor clasici: Omar El Khayyam, Paul Valéry, Ion Barbu).

Activitatea sa creatoare este uimitoare: a publicat peste 700 (şapte sute !) articole de matematică, 9 cărți; redactor şef la 7 reviste de matematică dar şi de literatură, membru în redacția altor 8 reviste, mentor la 8 reviste, organizator al concursului Rubik (despre Cubul Rubik) în 1980, Preşedinte al Asociației Ştiințifice Wildt József din 1990, şi conducător ştiințific al editurii Fulgur din Braşov din 1993, etc.
Cred că este printre cei mai prolifici matematicieni contemporani din lume - fără exagerare.
Curriculum său *vitae* este imens!
A obținut numeroase premii naționale şi internaționale pentru lucrările sale ştiințifice, şi-a participat la sute de conferințe din țară şi din străinătate.
Predecesorul lui, Leonhard Euler (1707-1783), a mai publicat atât de mult: 100 de cărți.

Eu m-am simțit onorat să colaborez cu Mihály Bencze la câteva articole.

Urmează ca Profesorul Mihály Bencze să-şi strângă toate articolele sale şi să le publice în tomuri groase, în mod periodic - ca o adevărată *opera magna*.

11 august 2007

Aniversare Alpha

Revista “Alpha”, a micilor matematicieni, condusă de inimosul şi talentatul profesor Nicolae Ivăşchescu din Craiova, împlineşte 10 ani de la apariţia sa în noul format.
Cu câtă bucurie am primit-o şi citit-o în America, această bijuterie spirituală!
Am şi depus exemplarele la Arhivele Bibliotecii de la Arizona State University, Tempe, unde am format o colecţie românească specială, pentru a rămâne mărturie despre pasiunea elevilor români în domeniul matematicii şcolare.

Septembrie 2006

Nuvele serioase în neseriozitatea lor

Iuliu Gărduş este un harnic colaborator al revistei "daneze" DORUL, editată de inimosul exilat Dan Romaşcanu la Nørresundby, în limba română, revistă de ţinută grafică şi artistică, având colaboratori de marcă din diaspora si din tară, precum esteticianul şi memorialistul Titu Popescu, prozatorul şi eseistul Marian Barbu, medievalistul Pavel Chihaia, istoricul Constantin Mareş, academicianul Paul Cernovodeanu, imagologistul Eugen Denize, bizantinistul Petre S. Năsturel, arheologul Petre Diaconu, filozoful si prozatorul George V. Bumbeşti, scriitorul Sorin Nicolaescu, criticul de artă Adrian-Silvan Ionescu, jurnalistul Ilie Mihalcea, poetul/eseistul/filosoful Radu Negrescu-Şuţu, profesorul Titus Bărbulescu, regretatul profesor Eugen Lozovan, etc.

Tradus în germană (o ziarista din Stuttgart este abonată special la "Dorul" ca să preia, cu voia autorului Gărduş textele, si să le traducă) şi daneză, dar încă un necunoscut în România-Mamă!
Contemporaneitatea este refractară la nou, la diferit;
Gărduş trăind departe de viesparul literar, de "culturalnicii" încă prezenţi, care şi acum mai au impresia ca deţin pâinea şi cuţitul în litere şi artă, promulgând pe X, desfiinţând pe Y după interesele lor personale, cei cu puteri încă de decizie -- de parcă aceştia ar fi zeii creaţiei!

Ce compune nuvelistul nostru?

Proze trăsnite, de suflare scurtă şi foarte scurtă (2-3-4 pagini), răsucite în sinea-le, surprinzătoare prin formă, într'un răspăr calm, deşi cu mijloacele naraţiunii tradiţionale, dar cuprinzând un paradox ce te mână pe piste false, cu un sfârşit mai fără sfârşit, liniştit;
alteori o poantă (precum în <Călătorul Clandestin>, care nu-i deloc clandestin, ci chiar Şeful controlorilor!).

O ironie fină, reţinută se degajă, şi de aceea năstruşnică:
Lamurean care "se suspecta de genialitate" [<<În Umbra Statuilor>>];
sau in <<Traversând Oraşul>>: "datorită noilor aparate, orice ins care se afla într'o clădire si spunea o minciună se prăbuşea la pământ";
sau "Conform articolului unusprezece, aliniatul i, din Codul Penal, sunteţi vinovat faţă de societate fiind viciat de o incultură de gradul trei. În numele legii vă arestez!";
iar in <<Mai Trăieşte Hodărnău>>: (non)eroul "îşi pierduse
nevasta şi ... auzul";

sau strania 'normală' (după cum e relatată) amiciţie între un om şi un ... porc ce fusese gata să fie tăiat de Crăciun: care mâncau din aceeasi oală, beau din aceeaşi sticlă, şi dormeau împreună în aceeaşi odaie! [<Doi Prieteni>];

ori "Sămărghiţan răspundea nu numai la întrebările puse directorului de alţii, ci şi celor pe care şi le punea sieşi" [<Muşcat de Câine>];

sau "- Ai ceva pentru noi? / - Am un necaz..." [<Experimentul Gandhaly>].

Alte caracteristici:
- un aer kafkian câteodată
- naraţiunea se derulează lent
- misterul in cotidian
- atmosferă cehoviană -- psihologia omului obişnuit [<Altitudini>]
- parodieri: oameni care vorbeau "limbi moarte";
trecere prin "cordoane de lingvişti";
bătrânul Gandhaly are 300 de doctorate şi-a învăţat cu 5999 de profesori!
- fiecare nuvelă este o parabolă paradoxistă, un fel de "Închidere care se deschide" -- cum zicea Noica -- şi, după niţică meditaţie, viceversa: o deschidere care se mai închide
- bântuit de fantastic pe alocuri
- limbaj aproape comun
- patronimice specifice, curioase: Gandhaly, Bazil, pictorul Trofin Carielescu, Emilian Chelu, Peşteanu, Stela Boboc, Hodărnău, Sămărghitan, parintele Arsinte (bine ales),
Huţupan, Feldrihan, căpitanul Hopârtean, Medrea, Cotoară Ion
- toponimice: cătunul Drămboaia, răscrucea Vama Seacă.

Cu mai puţine şanse în publicarea astfelora de scrieri <acasă> -- într'o scrisoare din 6 ianuarie 1998, medieşeanul Iuliu Gărduş îmi mărturisea că încercase la Ed. Dacia din Cluj, la îndemnul
poetului Vasile Igna, în 1986, dar lectorul de carte Mircea Opriţa afirmase că "asa se scrie în Occident" (deci n'avea ce cauta la noi acest stil)!

Şi mă gândesc la poetul Vasile Tărâţeanu cu a sa <Civilizaţie>:
"S'a deschis un proces / frunzelor că sunt verzi / ploii că nu cade la comandă / vântului ca-şi schimbă deseori direcţia", "Florilor de câmp li se confiscă averea / parfumul şi culoarea / sub pretextul că au făcut conspiraţie", "Albinele sunt acuzate de terorism";

Õri să mai citez câţiva poeţi şi prozatori paradoxişti americani contemporani, cu care am intrat în contact întâmplător: Jack Crowl, Richard Geyer, Ken Elliott, John Emerson, John M. Brantingham, etc. ori francezi Jean-Claude LeRoy, ori brazilieni Douglas M. Zunino, etc.

si un alt poet paradoxist, din Rm. Vâlcea, autor de <probleme năzdrăvane> de ... matematică pentru copii: Constantin Dincă. Iată una dintre ele: "în clasă sunt 4 becuri, dintre care unul este ars. Câte becuri sunt în clasa noastră?" [Răspuns: evident, patru!] Asta-i *Aritmetica lui Făt-Frumos*,

iar povestirile de faţă buzduganul zmeului Gărduş -- atât par de insolite.

Iuliu Gărduş s'a născut în comuna Fărău, judeţul Alba, la 6 August 1941. A fost al şaselea din cei şapte copii la parinţi. Urmează cursurile şcolii generale din localitate, apoi timp de patru ani cursurile unor şcoli profesionale şi post-profesionale. Prestează diverse munci: mecanic, lăcătuş, şofer, laborant. De-a lungul anilor şi-a format o cultură de autodidact prin lecturi multiple. În anul 1982 în revista "Orizont" din Timişoara are loc debutul său ca scriitor, şi -- fiind remarcat -- îşi extinde colaborarea la revistele "Astra" şi "Târnava", apoi la ziarele "Tribuna Sibiului" şi "Vocea Mediaşului", "Dimineaţa" şi "21-Radical". Lucrarea publicată in Alamanahul Casei Scriitorilor din Stuttgart a fost tradusă în limba germană în 1993. Proza lui Iuliu Gărduş este preluata de ziarul "Esslinger Zeitung".
În revista "Dorul" începe sa-şi publice lucrările din 1995.
S'au pronunţat, despre creaţiile sale, cronicari ai revistelor "Astra" şi "Transilvania".
Pe lângă colaborarea la diferite periodice, a mai scris un volum de proză paradoxistă şi prima parte a romanului "Pustiul insulei".

Dar, la povestiri scurte se cuvine şi o prefaţă scurtă. Deci, ce s'o mai lungim, dăm cuvântul naratorului!

Februarie 1998

La frontiera onirismului

Artur Silvestri, “Apocalypsis cum figuris / Şapte nuvele fantastice şi un epilog”, Centro Culturale Copto-Ortodosso, Venezia, 2005.

Scrierile lui Artur Silvestri din anii 1983-4 par vise cu ochii deschişi: încărcate de mister – aşa cum stă bine unui istoric al civilizațiilor, şi nebuloasă. Sunetele naturii formează fondul acestor nuvele scurte, şi rustice dar mai lirice decât în creatia lui Galaction. “Farmec neadevărat”, “spirit muzical”, “gesturi hipnotizate” în cuprinsul lor.
Autorul povesteşte în gând, liniştit, romantic. Predomină descrierea în defavoarea acțiunii. Multă psihologie. Personajele sunt interioarizate, enigmatice, vagi, fără nume (cu rare excepții), doar umbrele lor reliefate ca într-un teatru cu decor ambiguu.
Adevărate poeme în proză pot fi considerate, amintind romanele sud-americane şi oamenii furați de viață pe apa timpului…
Vasile Voiculescu prozatorul, dar mai ales Eliade din nuvelele sale fantastice, sunt înaintaşii lui Silvestri.

Un nou gen literar

Artur Silvestri, “Memoria ca un concert baroc / Vol. I: Povestiri reale şi imaginare din Lumea-de-Nicăieri / Vol. II : Ofranda aproape fără grai”, Carpathia Press, Bucureşti, 2004-2005.

Autorul relatează, în texte cu metafore înflorind ca niste ghiocei şi beneficiind de un lexic extins, întâlnirile sale cu diverşi scriitori români din exil, precum Pius Servien (Piu Şerban Coculescu), George Uscătescu, Leon Negruzzi, Paul Lahovary, pictorul Ioan I. Mirea la care locuia când mergea la Paris, Traian Filip, Dinu Adameşteanu, Nicolae Baciu, etc.
Povestirile-eseuri-memorialistică, tinzând să formeze un nou gen literar, descriu cărți şi autori, re-evaluează opera lui Pius Servien - parizianul, al cărui jurnal Artur Silvestri l-a descoperit la Paris în biblioteca lui Leon Negruzzi, în sistem amănunțit, atent la gesturi şi mimică, şi colorate de expresii plastice şi gânduri candide.
Volumul II, în acelaşi stil de eseu-memorialistic, trece în revistă locuri sfinte, evocând cu nostalgie mânăstiri din Moldova.
Voi avea ocazia să donez şi aceste volume interesante, semnate de scriitor, la Biblioteca Universității Arizona din Tempe, unde am format o colecție specială cu multe publicații şi documente româneşti - pe lângă cele străine.

Vorbe de duh

Artur Silvestri, “Vremea Seniorilor, Vol. I, Scrisori de altădată de la ierarhi şi cărturari bisericeşti”, 160 p., Carpathia Press, Bucureşti, 2005.

Un epistolar depănând amintiri din anii 1984-9, sau o “carte de povățuiri” cu multe fețe bisericeşti măreţte pentru ortodoxia noastră, precum Patriarhul Teoctist, Nestor Vornicescu (Mitropolitul Olteniei mele), dr. Antonie Plămădeală (Mitropolitul Ardealului), Nicolae Corneanu (Mitropolitul Banatului), Epifanie Norocel (Episcopul Buzăului), Vasile Coman (Episcopul Oradei), Lucian Florea-Tomitanul (Episcopul vicar al Tomisului şi Dunării de Jos), Emilian Birdaş (Episcop de Alba Iulia), Gherasim Cristea (Episcopul Râmnicului şi Argeşului), Arhimandritul Vicențiu, etc.
Eseurile-povestiri ale autorului curg liniştit în tonuri melancolice, brodate de un scris minuțios ca filigramele unei bijuterii.
Artur Silvestri a scris o “carte înlăcrimată” şi sfințită.

Gütenberg versus Gates

Nebunia Internetului a cuprins toată lumea! Eu, de pildă, nu mă pot dezlipi ore întregi din faţa ecranului, uit chiar şi de televizor… În ultima vreme citesc mai mult electronic decât pe hârtie… Asta-i boala începutului de mileniu trei!
Îmi scanez cu nerăbdare cărţile în format .pdf şi le pun grăbit *online* în Biblioteci Electronice: http://www.gallup.unm.edu/~smarandache/eBooksLiterature.htm, răspund la mesaje de dimineaţa până seara şi nu le mai termin odată!
Noroc cu computerul ăsta, care-mi ţine legătura, fereastră către cer, cu prietenii din ţară si de-aiurea – altfel m-aş simţi izolat aici.

Da, când îmi aduc aminte, duc şi dorul unei cărţi tipărite frumos, pe hârtie fină, cu grafică sensibilă… Însă tehnica ne-a luat-o înainte, trebuie să ţinem pasul cu softurile care se schimbă şi perfecţionează ameţitor. **Internaţionalizarea** şi **libertatea, rapiditatea** pe care ni le dă *cyberspace*-ul ne atrag teribil – mi-amintesc epoca trecută când nu puteam publica mai nimic, când trebuiau numai aprobări de la X şi Y… Macromedia ne salvează.

Aşadar: după Celuloză, Electron. Şi mă întreb: ce urmează, care va fi *noul support* al transmiterii şi conservării informaţiei la sfârşitul acestui mileniu?

Din păcate, odată cu apariția spațiului electronic, s-au ivit şi **aceia care încearcă să controleze şi manipuleze Internetul** (prin blocarea siturilor care nu le convin, şi prin aducerea în prim-plan de către motoarele de căutare a siturilor propagandistice ale lor considerate ca “referințe”, “enciclopedii”, “dicționare” (!), etc. însă ele reflectând punctul lor de vedere părtinitor).

Mereu a existat tendința de dominare a unora de către alții…

Ştiința şi tehnica influențând arta

Iată un exemplu: banda lui Möbius l-a inspirat pe scriitorul Wole Soyinka: având numai o față, ea reprezintă atât simbolul esteticii şi al adevărului, cât şi al contradicțiilor - precum în mitologia Yoruban, Ogun este atât zeul creativității, cât şi al războiului (distrugerii).
Aşadar, un paradoxism mitologic.

"Ştiința va fi caracterizată prin: ignoranță; acceptarea legăturilor, complexității şi contextului; producerea dorin]elor, care pot fi translatate şi aplicate; antidisciplinaritate; integrarea învățământului cercetării şi serviciilor; paradoxuri (FS: Nota bene!); târg evident; practică artistică" (Dellbrügge & de Moll, "Wild Cards").

CE FACEM PENTRU PROMOVAREA LITERATURII ROMÂNE ÎN ARIZONA (SUA)

O comunitate mai puţin numeroasă de români există în Statul Arizona, din sud-vestul "sălbatic" al Americii, formată mai ales în ultimii zece ani din refugiaţi politici veniţi din lagărele europene şi asiatice, dar şi persoane aduse prin întregirea familiilor. Se estimează la circa 20.000-30.000 numărul conaţionalilor pe aceste meleaguri (din surse de la Centrul de Refugiaţi din Phoenix).

Există biserici româneşti aici: una ortodoxa numită "Sf. Ioan Botezătorul" -- cea mai numeroasă --, apoi doua penticostale, şi trei baptiste. Majoritatea românilor din deşertul Arizonei este concentrată în capitala acestui stat, Phoenix, şi împrejurimile sale.

Pe lângă Centrul de Refugiaţi, s-a constituit, alături de alte comunităţi, şi Asociaţia Românilor din Arizona: preşedinte Laura Georgescu, vice-preşedinte Ioan Nicoară, director cultural Florentin Smarandache.

Activităţi pe tărâmul literaturii nu ştiu să se fi realizat (!) Oricum, strângerea mai multor români laolaltă pare o sarcină mai dificilă -- fiecare preocupat de problemele sale cotidiene.

Fiinţează totuşi o formaţie de dansuri, instruită de D-na Păsulă, care ne mai reprezintă la festivaluri multinaţionale.

După acest mic istoric al comunităţii româneşti, să trecem la subiect:

cum promovăm literatura română în Arizona?

Sunt plecat de şapte ani din ţară, iar în primii ani a trebuit să îndur lagăr în Turcia, apoi să mă zbat în America pentru găsirea unei slujbe corespunzătoare calificării mele universitare.

Deci prea mult timp la dispoziţie n-am avut.

Totuşi, am reuşit să formez, prin donaţii, la Arizona State University, Hayden Library, Tempe, AZ 85287-7607, USA, o Colecţie Specială (care ulterior s-a numit: "The Florentin Smarandache papers") de cărți, reviste, ziare, manuscrise, casete, video-casete, etc. in majoritate româneşti -- deja s-a ajuns la cinci metri liniari.

Analog la Center for American History, University of Texas, Austin, TX 78713, USA, o altă Colecţie Specială (numită la fel), în care am introdus majoritatea cărţilor primite de la scriitorii din ţară sau diasporă ce au avut bunăvoinţa sa-mi expedieze lucrări de-ale lor.

De aceea, profitând de această Conferinţă a Scriitorilor din Diaspora (Neptun, 5-10 iunie 1995), fac un apel către intelectualii români din exil, să doneze măcar din propriile lor publicaţii pe la biblioteci academice occidentale.
În felul acesta, îmbogăţim fondul de carte românească din bibliotecile străine.

Domnului Laurenţiu Ulici,
Preşedintele Uniunii Scriitorilor Români

Vă expediez prin fax aceste rânduri pe care aş dori să le prezint la Conferinţa Uniunii Scriitorilor din Diaspora, de la Neptun. În cazul că nu voi putea să particip în persoană, vă rog totuşi să dea cineva citire acestui <referat> despre comunitatea românească din Arizona.
Mulţumesc.

Cu respect!
Florentin Smarandache, Phoenix-Arizona, SUA

Arta Tehnică a Funcţiilor SuperMatematice Şelariu

Am fost surprins, de la primele schimburi epistolare (electronice) avute cu Prof. univ. Mircea Eugen Şelariu, vreme de aproape an de zile, de felul cum - prin simpla schimbare a cercului trigonometric cu diverse curbe, precum şi prin deplasarea centrului de coordonate - dădea naştere unor noi domenii matematice.

M-au atras aşa de mult figurile sale în spaţiul tri-dimensional dar şi bi-dimensional, încât i-am solicitat vreo sută de asemenea "imagini" pentru a le incorpora într-un minunat album de artă … tehnică, pe care l-am şi pus pe Internet şi se poate descărca gratuit din situl:
http://www.gallup.unm.edu/~smarandache/SelariuFunctions.pdf [12.9 MB].

Apoi, urmărind statisticile electronice de la Universitatea New Mexico, m-am bucurat să aflu că grafurile, devenite **artă … ştiinţifică** (deşi pare, cumva, paradoxist!), ale *Funcţiilor SuperMatematice Selariu*, au devenit 'populare' la nivel internaţional, fiind încărcate (*hits*) de mii de ori în fiecare lună.
Magna est veritas, et praevalet [Adevărul este măreţ, şi triumfă]!

Conf. univ. dr. Florentin Smarandache, Şef la Departamentul de Matematică şi Ştiinţe,
UNM - Gallup, SUA

Lupta grupărilor literare

Ştiu că noua generaţie respinge postmodernismul *ab initio* - tocmai pentru că aşa se întâmplă între generaţii: ceea ce unii afirmă, alţii vin să infirme (vezi atâtea cazuri în filozofie: idealiştii şi materialiştii se contrazic, şi demonstrează fiecare tabără că are dreptate, un filozof contrazice pe altul şi amândoi au dreptate în mod simultan, etc.) - nu numai în literatură dar şi-n alte domenii umaniste, uneori şi-n ştiinţă atât cât e posibil aici.
Mai târziu le va veni şi lor rândul, tinerilor de azi, să fie infirmaţi/contrazişi de generaţiile următoare, istoria se repetă – sau ei au impresia că sunt infailibili?!

Postmodernismul fusese, oricum "împrumutat" din Vest, deci nu reprezenta ceva original românesc. Manolescu şi Cenaclul său de Luni, Cărtărescu n-au fost decât nişte simpli imitatori ai occidentului, ei n-au făcut decât pastişă (experimentală).

Paradoxismul aduce însă elemente de creaţie noi: distihul paradoxist, drama experimentală (vezi trilogia "MetaIstorie"), etc.
şi are implicaţii în filozofie, logică, inginerie, robotică, medicină, aeronautocă prin neutrosofie şi logica/mulţimea/probabilitatea/statistica neutrosofică precum şi prin Teoria Dezert-Smarandache – deja cu multe aplicaţii.

Însă, peste logicile moderne (fuzzy mai ales, paraconsistentă, intuitivă, neutrosofică), nu vor putea trece deoarece ele au aplicaţii ştiinţifice, practice [Japonia conduce în aplicarea proceselor fuzzy într-o serie de modelări]. De exemplu, la conferinţa din Suedia din 2004 (precum şi la cea din Australia la care am fost in iulie 2003) este vorba de aplicarea paradoxismului filozofic/logic şi-a logicii neutrosofice privind fuzinea informaţiilor contradictorii în cibernetică, tragerea la ţintă (în domeniul militar), prelucrarea imaginilor din satelit, etc. Sunt lucrări publicate de profi universitari şi cercetători.
[*People, when they have nothing to do or they feel frustrated, look for argument reasons!*]

"Poezia vizuală" se practica prin anii '80-'90. Au apărut şi antologii internaţionale - una scoasă de o profă americană. Exista şi un grup special în Brazilia, în limba portugheză desigur - al lui De Campos (dacă-mi amintesc bine, ar trebui să caut prin notiţele mele). Acum este depăşită. Ce capodopere a dat poezia vizuală? [A fost doar un experiment şi atât!]
Puteţi accesa un volum de-al meu în acest sens, numit sugestiv "NonPoems" (ne-poeme), apârut prin 1990:
http://www.gallup.unm.edu/~smarandache/NonPoems.pdf .
Tot pe-atunci exista şi "poezia sonoră" (zgomotele formau o poezie, de exemplu).
Eu le-am extins, tot prin anii '80, la "poezia-obiect" (tridimensională), de pildă o floare reprezinta un poem, şi la "poezia-fenomen" (de pildă vâslitul unei bărci pe lac reprezinta un poem natural),

ori la "pictura-fenomen" (fulgerul pe cer poate reprezinta un tablou/pictură natural/ă), etc. În prezent se practică "poezia multimedia" pe internet (cyber-poeme): animație (cu Java), sunet/melodie, pictură, text - toate în acelasi cadru. O astfel de poetă, cu care sunt în contact, este Tamara Lai din Italia. Este o poezie mai mult de instanță,
un sumum de impresii simultane (fiindcă nu știi ce să faci mai întâi: să citeşti textul, să asculți sunetele şi să priveşti pictura, ori să urmăreşti animația).

Paradoxismul are aplicații nu numai în știință, dar şi în artă, literatură, în viațta de toate zilele - contradicțiile sunt la tot pasul. Orice ți-aş spune, D-ta întorci cuvintele şi-o dai în continuu cu dadaismul. Îti urez un success... dadaist!
[Acest secol este un secol (ba chiar de mileniu am putea vorbi) al științei, nu al artei şi literaturii cum s-a întâmplat, de pildă, în secolul XIX. Știința este mult mai importantă decât literatura şi arta, să recunoaştem; de aceea nici nu li acordă prea multă importanță ultimelor două în societățile dezvoltate, şi e normal.]
În privința artei şi literaturii m-am documentat despre avangarde peste tot, citind şi conspectând tot felul de "isme" - indiferent ce critic de artă ar fi. Am trei ceasloave mari, late, şi groase de artă şi-n biblioteca de acasă, plus raftul de la universitate.
Am şî publicat albune de artă.
Al doilea album (bineînțeles, în stilul meu: pe dos, în răspăr, contra-timp, experimental până-n ultima fază!): "oUTER-aRT, the Worst Possible Art in the World!", 2002, sub tipar. Să nu vă surprindă titlul, aşa creez eu... (!)
Am şi înființat un **Club Internațional de Aut-Artă** pe Internet la:
http://clubs.yahoo.com/clubs/outerart unde sunt până în prezent 31 de artişti străini care au aderat la acest (anti-)curent al meu în artă, iar cam o duzină de asemenea picturi am pus în situl meu la
http://www.gallup.unm.edu/~smarandache/a/outer-art.htm .

Indiferent ce argumente, chiar ştiințifice!, v-as aduce, Dvs. nu vedeți decât într-o direcție. Dvs. sunteți un negativist total la adresa paradoxismului, care-i mult mai important decât dadaismul, însa admirați dadaismul care-i desconsiderat de toată lumea... Ceva-mi pare suspect...
Vă referiți la faptul că dadaismul este mai CUNOSCUT decât paradoxismul, ceea ce-i adevărat, dar nu are nici o aplicație ştiințifică precum paradoxismul - de aceea, din punct de vedere ştiințific, paradoxismul este mai IMPORTANT.

Da, poate fi în prezent o tendință de revenire la traditional, ştiu şi un grup american Yahoo, auto-intitulat "goodart", dar aşa de reduşi sunt unii membri acolo încât se împotrivesc şi înfățişării unui nud feminim (neobscen) în opera de artă - care, să fim sinceri, reprezintă frumosul.
Însă, după perioada aceasta de întoarcere la tradiție, se va reveni la experiment şi avangardă - iar acest ciclu o să se repete la infinit: tradiție-avangardă-tradiție-avangardă...
Vă asigur că, după ce lumea se va plicitisi de acelaşi stil clasic ori tradițional (şi acest lucru se va întâmpla: nu poți să mănânci mereu aceeaşi mâncare de peşte!), va încerca noi metode/modele. [Veți ajunge la vorba mea peste (cel mult) vreo 10-20 de ani.]
(La Duchamp am admirat arta brută, nu am criticat-o.)
Eu nu am afirmat nicăieri că paradoxismul e o 'mare filozofie', ci doar că se aplică şi în acest domeniu. Un simplu exemplu: Doi filozofi susțin două idei diferite. În fond, cine

are dreptate? Eu zic că amândoi simultan, dar privind lucrurile din obiective diferite; sau fiecare prezintă adevăruri parțiale. Iată că o aserțiune poate fi şi adevărată şi falsă în acelaşi timp. Astfel de propoziții pot fi analizate în logicile dialetheistă şi neutrosofică (dar nu în logica clasică - aristoteliană).
Şi mai mult: a apărut o şcoală filozofică, apoi alta care a contrazis-o, pe urma alta care le-a contrazis parțtial pe amândouă, şi tot asa.
Acum sa nu săriti iar spunându-mi că şi dadaismul se aplică în… filozofie!
Să dau un exemplu de pomină din fizica cuantică, ştiintific exemplul, privind fenomenul paradoxist: fotonul este considerat de unii fizicieni mari ca o particulă, în vreme ce alți fizicieni recunoscuți îl consideră drept o undă (adică opusul particulei); s-au efectuat experimente ştiințifice care demonstrează că fotonul este o particulă, şi alte experimente ştiințifice care au demonstrat că el este o undă. Nu mă credeți? Întrebați un fizician, sau citiți în fizica cuantică.
Şi tot în fizica cuantică: este posibil ca o particulă să fie în acelaşi timp în două locuri diferite. Da, pare imposibil, paradoxist, şi totusi aşa afirmă cuanticieni de renume. Aici se utilizează teoria mulțimilor neutrosofice.
Şi tot paradoxismul spune că adversarii pot colabora în avantajul amândurora. Uite, în razboi: schimbul de prizonieri intre partile beligerante. Se aplica dadaismul si aici?!
Paradoxismul este constructiv, nu destructiv precum dadaismul - asta-i altă deosebire exențială.
V-am explicat despre aplicarea paradoxismului în cibernetică, inteligența artificială privind fuziunea informației contradictorii. Congresele internaționale, cu articole publicate în Proceedings, cu cercetători de la institute şi universități de pe glob, se pot accesa pe web:

FUSION 2004 Conference (Stockholm, Suedia)): http://www.fusion2004.org
FUSION 2003 Conference (Cairns, Australia): http://www.fusion2003.org
FUSION 2002 Conference (Annapolis, SUA): http://www.fusion2002.org
FUSION 2001 Conference (Montréal, Canada): http://CRM.UMontreal.CA/fusion/
FUSION 2000 Conference (Paris, Franța): http://www.onera.fr/fusion2000

ca să vedeți că sunt lucruri serioase, la nivel internațional, şi mai ales aplicabile.
Cred că, prin aceste exemple concrete, orice alte comentarii împotriva paradoxismului sunt de prisos, indiferent din partea cui ar veni şi oricât de infatuați ar fi acei critic(acați)i (care de fapt în străinătate sunt nişte zerouri barate).

Paradoxismul se bazează pe contradicții, antiteze, paradoxuri, în vreme ce dadaismul pe non-sens şi aiureli.
În paradoxism, latura oximoronică (folosindu-vă expresia) are sens, pe când în dadaism nu e nici un sens - aceasta-i marea deosebire!

În toate eseurile pe care le-am citit despre dadaism, şi-n română, engleză, sau franceză, spaniolă n-au auzit pe nimeni să considere vreo "latură oximoronică a dadaismului".
N-am văzut nicăieri vreo pesoană să asocieze dadaismul cu... oximoronii.
Cred ca Dvs. exagerați aici.
Dadaismul a devenit sinonim cu neînțelesul, pe când paradoxismul are înțeles. Paradoxismul este sinonim, *in largo sensu*, cu contradicțiile.

Oricât ați desconsidera Dvs. experimentele - în ştiință (mai ales în fizică) şi tehnică, fără experimente nu se poate, oricât n-ați iubi Dvs. postmodernismul!
Din păcate afirmația dvs. este total falsă ("total fals" nu este un pleonasm: în logicile moderne, fuzzy şi neutrosofică, se merge pe grade de falsitate, grade de adevăr, şi grade de necunoscut).
Paradoxismul se bazează pe realitate, pe cotidian, n-are de-a face cu dadaismul. Există paradoxism şi în ştiință, chiar în matematică (idei controverse, dar amândouă adevărate), ca să nu mai vorbim de filozofie.
De ce multele titluri de articole, mai ales din ziare, sânt contradictorii?
Pentru că sochează, atâță atentia, atrag la lectură.
Contradicțiile vor dăinui pe vecie, nu-i posibil fără ele.
Dadaismul a murit, nimeni nu-l mai foloseşte.

Dar uite şi exemple 'necomune', folosirea paradoxismului în ştiință (să nu veniți acum să-mi spuneți că şi dadaismul se foloseşte în ştiință - fiindcă râd şi curcile!... sau că aplicarea paradoxismului în ştiință s-ar datora... dadaismului!):

Ma refer la cibernetică, robotică, privind fuziunea informației - de pildă. Roboții dispun de sensori care transmit informații ce trebuiesc prelucrate, însă de multe ori aceste informații sunt contradictorii, conflictuale; fuzionarea acestor informații contradictorii (care este de fapt paradoxismul în ştiință) era o problemă pentru vechile teorii Dempster-Shaffer, Dubois-Prade, ori ale lui Smets, Yager, Zadeh (mulțimile fuzzy), etc. Robotul trebuie să fuzioneze/prelucreze/interpreteze aceste informații conflictuale şi să ia singur o decizie. Aici se utilizează şi paradoxismul.
Aplicațiile militare includ tragerea şi direcționarea unui proiectil la țintă (care este dirijat datorită sensorilor săi), ori prelucrarea imaginilor din satelit, etc.
Iar în medicină pentru diagnosticarea maladiilor.

[Pentru necredincioşi, ori denigratori ai paradoxismului, pot pune la dispoziție şi articolele matematice ori de inginerie privind folosirea paradoxismului, pe care s-a întâmplat să le fi prezint la Conferința Internațională din Australia asupra Fuziunii Informației chiar vara aceasta, între 8-11 iulie, 2003, unde am organizat o secțiune specială asupra fuziunii informațiilor paradoxiste împreună cu cercetatorul francez Dr. Jean Dezert de la Office Nationale d'Etudes et Recherches Aéronautiques (ONERA) din Paris.]

Fără să mai vorbesc despre comentarea şi definirea paradoxismului în reviste internaționale ştiințifice, precum "Sciences et Avenir" din Paris (No. 135, Juin-Juillet 2003, p. 54), unde există şi o notă de 1/2 pagină intitulată "La figure du paradoxisme" de Noemi Pizarosso.
De altfel întregul număr este dedicat paradoxurilor în ştiință (matematică, fizică, economie, filozofie), care nu pot fi negate. Ele

EXISTĂ.

Apelez la ştiinţă, pentru că literatura şi arta sunt privite derizoriu în multe cercuri, iar în Occident ce să mai vorbim! Un scriitor nu poate trăi din scris aici (doar 2-3% dintre ei), iar universitatea mea nu m-ar sponsoriza să merg la o conferinţă de literatură, dar la cele ştiinţifice m-a sponsorizat de nenumărate ori (chiar şi-n China, de pildă, anul trecut – august 2002).

Desigur, nimeni nu vă obligă să acceptaţi acest termen,
dar paradoxismul se manifestă în ştiinţă şi în literatură indiferent
de voinţa Dvs. sau a mea, se manifestă natural.

Am citit cu interes apendicele "Postmodernismul şi Non-Arta: manifest pentru arta adevarată şi propuneri pentru o metodologie de lucru" despre relaţia artă/non-artă, din volumul "Arta - concept şi istoric", de Eugen Cojocaru, Ed. Clusium, Cluj-Napoca, pp. 138-182, 2003, care m-a preocupat şi pe mine.
Şi aut-arta este o luare în derâdere a artelor (prea!) moderne, a "bâlciului artistic";
este o exagerare, o persiflare şi demistificare,
o gomflare a pretenţiilor moderniste occidentale...
Provocarile dvs. m-au iritat şi incitat - şi mi-au facut bine, sporindu-mi înţelegerea şi aplicarea paradoxismului. Va mulţumesc.

Toamna lui 2004

“Mai bine să fii înjurat decât ignorat în artă!”

Privind înjurăturile unui anume Paul Cernat, din “Observatorul (anti)cultural”, la adresa mea:
Ăştia sunt nişte ţâflici, fără operă, care îşi dau aere nemeritate, şi-au impresia că ei sunt dumnezeii literaturii - am auzit că-i înjură şi pe clasicii români (dar pe cei străini nu au curaj, doar ei îi plătesc şi domină!)… vor să distrugă pe cei care gândesc independent.
Cernat ăsta dă dovadă de incultură când afirmă că Universiatea New Mexico (UNM) este în… Arizona (UNM este, evident, în statul New Mexico!), după capul său nu mă miră.
Au prins nişte poziții, prin cine ştie ce pile!, pe la diverse reviste sprijinite şi mai ales manipulate de alții, şi trebuie să joace cum li se cântă…

Apoi, s-au format găşti literare, din motive politice, ideologice, interese de clan, finanțări din umbră pentru îndoctrinarea conştiințelor, etc.
Am citit recent în LiterNet, la forumuri, despre "Găştile literare" la http://forum.liternet.ro/viewtopic.php?t=134, cum se aclamează ei între ei, se premiază ei între ei, e circotecă domnilor - de râsul mâțelor! În special mafia celor din Bucureşti. [Însă moderatorul Răzvan Penescu a mai şters din mesaje, uite şi cenzura pe Internet, din păcate.]
De fapt, eu pur şi simplu refuz să citesc aceste reviste.

Dar am principiul meu că: mai bine să fii înjurat decât ignorat în artă! Observatorul anticultural îmi va ponegri orice carte, vă asigur. Dar nu e rău, ajung mai cunoscut, chiar dacă negativ. Fiindcă au şi ei duşmanii lor, care vor deveni atunci prietenii mei. Păi, aşa mi s-a întâmplat când am publicat jurnalul "America, paradisul diavolului" (cu observații critice la adresa Americii, cu viața grea de început de emigrant…) - m-a înjurat prin Evenimentul zilei unul Pruteanu (tip care se mută din partid în partid după interese personale, pe deasupra şi hoț cu cazier în regulă la poliție; în țările civilizate persoanele cu cazier sunt îndepărtate din poziții politice, fiindcă ce garanție morală poate prezenta un individ precum acest Pruteanu care în viața civilă fura pur şî simplu?), păi atunci m-au contactat alții (Geo Stroe, celebrul istoric literar şi professor universitar Ion Rotaru, etc.) şi mi-au pubicat imediat jurnalul de lagăr "Fugit"... Deci, ca să fiu paradoxist până la capăt, tot răul spre bine!

Uite, şi aci în Râmnic e unul ce mă apostrofează de la prima carte, Smeureanu, care a ținut să vină chiar la Bălceşti la Liceu, unde predam, să mă muştruluiască pentru volumu-mi de debut "Formule pentru spirit" în fața altor cadre didactice; m-a înjosit şi-n Orizontul de atunci, ziar unde el publica linguşeli

la adresa lui Ceauşescu [dau un citat din memorie: "el, omul-istorie, omul-roată", etc. (despre Ceauşescu bineînțeles, într-o poezioară “smeureană”)]. Un nou antipatizator aud că mi s-a format şi-un tip fără studii (n-are decât liceul) F. Si-ma, prin “Info Plus”, şi care le cam are cu... zeul alcoolului...
Indivizi care scriu poezii manieriste, citeşti una-două şi celelalte sunt la fel. Oameni cărora eu nu le-am făcut nimic, dar probabil nu le place paradoxismul meu?!

Ziceți ca paradoxismul e considerat cinism? Înseamnă că acel Cernat Paul e un dobitoc cu D mare. Păi, am arătat folosirea lui şi în ştiință (fuziunea informatiilor contradictorii, care se întâmplă în mod real în cibernetică deoarece sensorii furnizează şi astfel de informații - lucruri practice; din paradoxism a rezultat şi Teoria Dezert-Smarandache (în engleză abreviată DSmT), cu articole publicate în *Proceedings*-uri şi prezentate la conferințe internaționale; dacă doriți, de curiozitate, vi le trimit prin e-mail; DSmT generalizează alte teorii clasice în domeniu; mă întreb: ce reproşuri vor mai face paradoxismului detractorii mei?... fiindcă numărul acestora s-a înmulțit exponențial în ultima vreme [ceea ce arată şi dimensiunea crescândă a curentului – sic!).

Cinism fac ei prin recenzarea de interes pe care o practică.
Şi-n răstimp înțelesesem că la Vâlcea s-a format un nucleu anti-smarandache!... de ce? Uite ce
onoare (!)].
Însă, ce poți să-i ceri unui filolog **ca C**ernat (cacofonia e binevenită!)?! Noi, studenții de la matematică/informatică/automatică, numeam filologia "facultatea de citire"! [adică... mai puțină gândire!].

2003-2004

Cenzura contemporană şi creaţia inversă

Sintagma de "politic corect" a devenit o nouă formă de cenzură contemporană (tabu, cumva), pretinsă de cei care se cred "democraţi", numai că artiştilor şi scriitorilor le place să le facă în necaz acestor falşi democraţi, şi crează chiar INVERS (procedeu 100% paradoxist)!

Iată câteva exemple de artă sfidând religia şi miturile:

- crucifixe în cuve de urină…
- imagini de popi şi călugăriţe defecând…
- Fecioara Maria construită din bălegar de elefant…

Iar la Muzeul New Mexico din Santa Fe, Statele Unite, a fost recent etalată o pictură numită "Doamna Noastră", ce de fapt înfăţişa o sfântă în costum de baie… şi care-a fost numită de presă: "Fecioara Maria în bichini"!...

Există şi artă facută de animale, elefanţi pictând cu trompa, de pildă, sau maimuţe pictând cu labele; ori tablouri cu sânge menstrual şi urină…

Asemenea exemple *ad nauseum*.

Cu cât mai tare interzici pe cineva, cu atât el va fi mai atras spre fenomenul interzis!

În continuare voi expune câteva procedee disparate de experimentări literar-artistice.

Idei de avangardă în literatură şi artă:

- colectarea de mesaje SMS, structurarea şi selectarea lor în formă de poeme-colaj, sau proză-colaj, teatru-colaj, etc.;
- fotografii ale aceluiaşi loc, sau aceleaşi personae, sau aceluiaşi obiect timp de o lună ori un an, şi-apoi compararea evoluţiei în timp;
  de exemplu, în filmul "Smoke" [Fum], cu Karvey Keitel, care zilnic face poze ale aceluiaşi colţ de stradă;
  Mugur Grosu filmează 24 de ore aceeaşi stradă în Constanţa şi apoi allege un montaj de ½ de oră în pelicula sa "Tomis Nord Blues";
- colaje din titluri de articole de ziare, titluri de emisiuni radio sau tv, din care să iese un poem cotidian, ori o proză scurtă;
- în filmul "Titus", de Julie Taymor, produs în annul 2000, se intercalează stilul antic al Imperiului Roman cu stilul modern (frigidere, maşini, jocuri electronice, coafuri moderne, precum şi îmbrăcăminte sau dansuri antice, săbii, soldaţi romani, şariote de luptă, etc.).

*

Artă rattan: mese, scaune din împletituri de plante, pomi in insula Bali (Indonesia). Un fel de artizanat.

Sau din vegetale numite *enceng*, *kondok*.

Un pictor contemporan indonezian care îmbină eclectic exoticul indonezian cu experimanetalismul postmodern: Ştefan Buana (n.1971), dând naştere unor hibride surprinzătoare.

*

- Arta Randomă, de Andrej Bauer, foloseşte funcţii generate randomic de computer, ale căror domenii sunt părţi din planul complex, iar mulţimile de valori sunt vectori. Computerul crează artă conform fiecărui funcţii astfel generate de computer.

*

- Interpretarea în sens opus a unor expresii [de cele mai multe ori: schimbarea de la figurat la propriu a unui clişeu lingvistic], ca procedeu artistic tipic paradoxist.

*

- Tautologiile se bazează pe redudanţă până la pleonasm, pe banalitate. Sunt un experiment liric - desigur nu toate pot fi reuşite.
Tristih tautologic ar fi interesant de scris, dar redundanţa devine şi mai tare, poate plictisitoare?

*

În literature engleză există o specie de poem paradoxist numită **limerick**;
Limerick, conform dicţionarului Webster, este un poem de non-sens, format din cinci versuri anapestice, de obicei indecent, umoristic, având rima *aabba*; primul, al doilea, şi al cincilea vers au trei silabe accentuate, pe cand al treilea şi al patrulea vers au două silabe accentuate.

*

"Totul este literatură" (afirma Paul Doru Mugur).
Vezi fluxus, curent de avangardă (sau experiment american) - mai ales în performanţele teatrale.
Analog se zice şi despre teatru, comedia umană, că noi suntem actori pe marea scenă a lumii. Deci totul 'este' teatru! Este şi nu este...
Pentru mine literatura este un *hobby*...
Eu nu că vreau să las urme prin literatură, poate, să las ne-urme, non-urme...
Literatura mai este (şi) un joc.

*

Experimente/Lucrări literare ale scriitorului şi cercetătorului militar **Adrian Lesenciuc** din Braşov:
- Lucrarea sa **Liam**, este un text unic, în sensul că se întâlnesc două texte diferite, relatând despre aceeaşi întâmplare a spiritului. La subsol, tentativa prozastică aduce în prim plan o peripeţie relatată de un povestitor aflat în afara câmpului acţional (epic), în care se intervine din când în când cu inserţiile personajului principal, Liam. Aceleaşi întâmplări trăite şi povestite din perspectiva lui Liam, impresionat şi influenţat de propria hartă de reprezentări. Supratextul este o sumă de discontinuităţi, alcătuind un continuum, subtextul este un continuum raportat la un alt continuum. Însumate, cele două lasă senzaţia *luminii = unde + particule* (continuu+discontinuu, camp+substanţă). Citind subtextul şi apoi supratextul, lectura nu este completă, deoarece se pierde firul trăirilor. Citind supratextul şi apoi subtextul pierderea este identică, lectura fiind incompletă şi în acest caz. Citind subtextul unei pagini şi continuând cu supratextul lectura nu este completă, pierzându-se firul epic. Invers, pierderea este identică în subtext. **Liam** este o carte care nu poate fi citită (punerea în act a limbii prin limbaj), ci trăită (printr-o incursiune in inenarabilul limbii).

- **Puzzle cu umbre pe ape** este un eseu cosmogonic care pleacă de la o realitate fizică: imaginea virtuală a unui punct aflat pe axul unei oglinzi cilindrice este un cerc, adică o infinitate de puncte; proiecția unui punct aflat pe axul unei benzi Moebius, a cărei torsiune se roteşte continuu si care are un grad de libertate de rotație (in tridimesional, raportat la o axă orizontală), acoperă întreg universul. Este un studiu care combină, în continuarea ideii lui Prigogine, limbajul poetic cu cel ştiințific, cu graficele şi formulele matematice. Lucrarea conține două abordări paralele: în interiorul paginii, cu intenții vădit ştiințifice şi filosofice, în exterior cu intenții literare.
- **Coliba de sânge** este o lucrare nepublicată, ce se doreşte continuarea ideii de literatură n-dimensională. Ea aduce ca noutate poemul palimpsest, ale cărui versuri pare reprezintă un întreg (ca text prim peste care s-a interpus supratextul), ale cărui versuri impare reprezintă un intreg (supratextul), iar totalitatea versurilor impar - par - impar - etc. reprezintă, de asemenea, un întreg.
- **Expoziția de poezie** este un proiect imens, cuprinzând poezii pictate pe bandă Moebius (adică poezii scrise pe o singură suprafață, fără început şi sfârşit, încercând să "imite" tentativa Coloanei fără de sfârşit a lui Brancuşi). Lucrările sunt fantastice şi se aseamănă cu poezie paradoxistă.

*

Scurte dialoguri prin e-mail despre avangardă:

Dragoş Constantinescu:
Când vor fi gata voi putea compune muzică experimentală. Partiturile rezultate vor fi interpretate o parte cu muzică la computer (am câteva programe foarte reuşite), iar altele cu orchestra simfonică a Liceului de Arte Plastice din Rm. Vâlcea sau cu grupuri vocale sau instrumentale din liceu.
FS:
Foarte interesant. Te-ai gândit la crearea de "muzică numerică", adică notelor li se asociază numere, apoi o secvență (ori şir) de numere este convertit înapoi în note muzicale. Deci, pot fi urmate/cântate şiruri clasice. Multe secvențe (şiruri) de numere au anumite pattern-e (formule, proprietăți), care pot, prin translatare înapoi în note muzicale crea refrene.
În orice caz, experimentele tale muzicalo-matematico-computeriste sunt pe gustul meu, mă preocupau de mult lingvistica şi poetica matematică ale lui Solomon Marcus, şi în ultimii ani inteligența artificială.

*

A. Johnson (editorul de la Zayupress):
Trilogia[4] dvs. a venit chiar la timp, în această lume întoarsă pe dos, în care ne aflăm astăzi. Sper că v-au luat în serios colegii dvs. şi nu-s aşa de naivi să creadă că

[4] "MetaIstorie", trilogie despre totalitarism, cuprinzând piesele de teatru: "Formarea omului nou", "O lume întoarsă pe dos", "Patria de animale", prefață de Dan Tărchilă, Ed. Doris, Bucureşti, 1993. Tradusă în engleză de către autor, "A Trilogy in pArAdOxIsM / Avant-Garde Political Dramas", editată de A. Johnson şi Žakalin Nežić, ZayuPress, Hampton, VA, SUA, 204 p., 2004.

comentariile dvs. au fost inutile. Vremurile de azi sunt periculoase. Teroarea îşi arată urâţenia în multe forme! Adesea precum lupul îmbrăcat în piele de oaie.
FS:
Expresia “lupul îmbrăcat în piele de oaie” reprezintă folclor paradoxist: oameni perverşi, ajunşi la putere, care încearcă să apară cum nu sunt, lucruri întoarse pe dos, idei opuse conectate, etc.

*

Trăim cu contradicţii, le îmbinăm, le absorbim vrând-nevrând.
Paradoxismele titlurilor de articole în ziare, ale reclamelor, ale protestelor publice nu pot fi trecute cu vederea, indiferent de rânchiuna care mi-o poartă unii.
Folclorul conţine nostime paradoxisme, şi va continua să producă; cât adevăr este în ele!
Fiindcă cineva mă acuza că, după dispariţia mea, paradoxismul va înceta - cum s-a întâmplat cu dadaismul de pildă,
iată însă un alt exemplu, celebru, din fotbal:
"Cea mai bună apărare / este atacul!"
care arată marea viabilitate a paradoxismului… ce izbucneşte involuntar…

Paradoxist Distiches in Our Everyday Life

After collaborating with paradoxist distiches to the Third and Fourth International Anthologies on Paradoxism (2000 and 2004 respectively, that readers can download from www.gallup.unm.edu/~smarandache/a/paradoxism.htm), where hundreds of writers from around the world contributed, the estimated poet B. Venkateswara Rao took the initiative to publish alone a such precious collection of poetical jewelries.

In the frame of paradoxism, the paradoxist distich is a species of poem formed by two verses which are contradictory, but together they have a unitary sense.

Paradoxism is an avant-garde movement in literature, art, philosophy, science, based on excessive used of antitheses, antinomies, contradictions, parables, odds, paradoxes in creations.
"The goal is to enlargement of the artistic sphere through non-artistic elements. But especially the counter-time, counter-sense creation. Also, to experiment."
Etymologically, paradoxism = paradox+ism, means the theory and school of using paradoxes in literary and artistic creation.
Historically, paradoxism started as an anti-totalitarian protest against a closed society, Romania of 1980's, where the entire culture was manipulated by a small group. Only their ideas and their publications counted.
We couldn't publish almost anything.
I published the first volume of Paradoxist Distiches in 1998, and this was translated in year 2000 in Serbo-Croatian by Ioan Baba.
Afterwards, Doru Motoc published a bilingual Romanian-English volume.

The poet B. Venkateswara Rao's volume of Paradoxist Distiches brings a new breeze of gentleness and splendor to this lyrical species.

Un om „periculos”

De la început mă pot „mândri” cu faptul că în anul 2002 am descoperit 4 (patru!) dosare la adresa mea întocmite de către Securitatea din Craiova, totalizând circa 880 pagini! Eram, aşadar, un om „periculos” pentru puterea unora...
Prin intermediul unui prieten din Bucureşti, căruia i-am dat o procură să mă reprezinte, am obținut fotocopii după toate foile, plătind 4.400 lei vechi pe pagină.

Fusesem botezat „Savu” de către Securitate, iar ofițerii care scriau rapoarte despre mine mă apelau în acest fel.

Erau anumite zile când mă urmăreau pas cu pas, mă pozau (am găsit fotografiile la dosar!) şi descriau la fiecare oră unde am fost – deşi eu nu mi-am dat seama niciodată! [Când i-am povestit scriitorului Ion Soare din Rm. Vâlcea, acesta a replicat râzând: *Păi... aveam Securitate, nu glumă!*]

Dosarele abundă în rapoarte seci la adresa mea, unele repetate. Cei care intrau în contact cu mine erau şi ei imediat luați sub lupă de către Securitatea din oraşul lor.

Dar am citit şi multe aserțiuni false la adresa mea: de pildă că aş fi avut maşină Dacia (eu nu am posedat niciodată un vehicul în România, şi nici părinții sau socrii mei), că aş fi deținut 3000 $ în bancă rămaşi de când lucrasem ca profesor cooperant de matematică în Maroc unde predasem în franceză (1982-1984) [în realitate aveam doar a zecea parte din această sumă], etc.
Aceste afirmații ar fi putut fi verificate foarte simplu, deoarece Securitatea avea acces la toate informațiile oficiale, dovadă că existau destui informatori care nu îşi făceau „datoria” şi transmiteau date eronate!

Destule scrisori mi-au fost confiscate, le-am găsit în dosare.

Profesorul Nicolae Ivăşchescu, care scotea o revistă de matematică la care colaboram şi eu, „Caiet 32”, m-a avertizat odată, când ieşeam de la Poşta Centrală din Craiova: *Vezi că eşti urmărit de Securitate...* M-a trecut un fior atunci... aveam familie, un copil mic... Vroiam să fug, eram disperat să plec din țară...
Mă gândeam: *ce curaj a avut să-mi spună...*

Plănuirea/pregătirea fugii a fost şi tragi-comică...
- De pildă, mă antrenam cu Mitică Furtună, inginer la IUG, într-un lac de la marginea Craiovei. Mitică nici nu ştia, săracu’, să-noate; îşi confecționase o vestă din vată artificială care îl ținea la suprafață – ne gândeam să trecem

Dunărea între Orşova şi Severin. Nevestelor le spuneam că ne ducem ... la pescuit!
Auzisem şi varianta de-a traversa un râu cu tubul de oxigen...
- Cu Geonea, prieten din copilărie, care lucra în Bucureşti, am fost într-un loc unde veneau tirişti turci, ce treceau din România în Iugoslavia. Vroiam să plătim şoferului să ne ascundă în tir ca să trecem granița. Dar turcul ne-a refuzat, a spus ca grănicerii bagă câini să controleze încărcătura camionului.
- Am fost şi la o Şcoală Franceză din Bucureşti şi am înmânat unui administrator francez un manuscris antitotalitar (trilogia „MetaIstorie", compusă din piesele de teatru „O lume întoarsă pe dos", „Formarea omului nou", şi „Patria de animale"!) pentru a-l trimite unei edituri pariziene. N-am mai ştiut niciodată ce s-a întâmplat cu acest manuscris...

Toate aceste tentative m-au condus la confecționarea unui roman [în jur de 110 pagini scrise de mână; atunci era greu de făcut şi xeroxuri...], numit „Veşnica evadare", pe care l-am dat unui verişor care lucra ca marinar pe Dunăre, Ilie Moraru, să-l treacă cu vaporul, iar din Austria să-l expedieze traducătoarei mele din Franța, Chantal Signoret, care să-l păstreze până când voi fi putut eu emigra. Dar Ilie, de frică probabil, ar fi ars manuscrisul – după Revoluție i-am cerut romanul de nenumărate ori, prin intermediul altor rude, dar mi s-a răspuns că: *nu-l mai are...*

Printre rapoarte, am identificat şi pe cel al profesorului meu de franceză din liceu, D-l Traian Nica, ajuns apoi profesor la Universitatea din Craiova.
Eram buni amici, ne destăinuiam unul altuia, eram nemulțumiți. D-l Nica îmi tradusese un volum de poeme în limba franceză, care se publicase în Maroc: „Sentimente fabricate în laborator – Sentiments fabriqués en laboratoire" (1984).
Am fost şocat, iar într-un interviu acordat scriitoarei Silvia Constantinescu din Stockholm pentru revista „Curierul românesc", întâmplat la scurt timp după ce aflasem ştirea, am răbufnit [pentru că în acea perioadă Inspectoratul Şcolar Județean Dolj nu-mi dăduse post şi supraviețuiam din meditații particulare]; am răbufnit deoarece eu îi meditam fiica la matematică gratuit, în timp ce el, drept mulțumire (!), scria rapoarte despre mine la Securitate.
Interviul a fost pus şi pe Internet, iar fiica lui a sărit, m-a amenințat cu presa, a zis că nu se-aştepta de la mine... În fond, eu sunt cel care nu m-aşteptam de la D-l Nica... Dar presupun c-a fost constrâns de Securitate, fiindcă nu părea un om rău...
După ce-am expediat fiicei sale o fotocopie a scrisorii olografe turnătoare a D-lui Nica [vezi anexa acestui articol]... n-a mai răspuns...
Între timp, D-l Nica a trecut în altă lume... Dumnezeul să-l ierte!

După „lecturarea" dosarelor, am solicitat în scris D-lui Gheorghe Onişoru, Preşedintele Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității (CNSAS), să-mi dea fotocopii şi după **manuscrisele confiscate** de Securitate (probleme propuse şi articole/note de matematică, poeme, încercări rebusiste, un roman, nişte eseuri), despre care se menționa deja în rapoartele informatorilor şi

ofițerilor securişti ataşate la dosare. N-am mai primit nici un răspuns, iar amicul bucureştean, care s-a dus să le fotocopieze, a fost refuzat.

Apelez încă o dată la domnii din aşa-zisul CNSAS să-mi înapoieze cópii după manuscrisele confiscate.
Dacă nu, înseamnă că acest CNSAS este astăzi folosit mai mult pentru propagandă ideologică şi pentru şantajarea unor politicieni şi a persoanelor incomode stăpânirii actuale.

{Ataşez, în paginile următoare, folocopia unei scrisori informative despre subsemnatul}

PRIMIT: Col. SERBAN PASCU
Data: 06.08.1988

23 -07- 2002
C.N.S.A.S.
SERVICIUL
ARHIVA
198

NOTĂ,

Vineri, 5 August 1988, am stat de vorbă timp de circa două ore cu profesorul [redacted] Ovidiu FLORENTIN, acasă la el în bloc.

Discuția noastră a avut drept subiecte: publicarea cărții „Sentiments fabriqués en laboratoire", publicarea celorlalte cărți de matematică și literatură și nemulțumirile profesorului [redacted].

Despre publicarea cărții „Sentiments fabriqués en laboratoire," și despre celelalte cărți „Formules pour l'esprit" și (deasupra) diversele cărți și articole de matematică publicate în perioada pe care a petrecut-o în MAROC, mi-a relatat că fiind fost făcut la îndemnul și cu știrea tov. Gheorghiu de la serviciul cultural al Ambasadei noastre din MAROC. De aceea i se pare bizară, inexplicabilă atitudinea celor din țară față de el și suspiciunile pe care le manifestă în privința activității lui din această perioadă.

Este convins că din această cauză aceasta nu este publicat în țară, că volumele depuse de circa cinci ani la diverse edituri n-au văzut încă lumina tiparului. Este deasemeni nemulțumit că i s-a interzis de către tov. [redacted], [redacted] înaintea doctoratului științe

publicarea de probleme de matematică, clivaz și de articole publicate sub îndrumarea inspectoratului. 1982

Mai este nemulțumit pentru faptul că nu are un post stabil în municipiul CRAIOVA, și în fiecare toamnă trebuie să aștepte pe la porțile inspectoratului aproape 2 luni până să primească un număr de cîteva ore care i se asigură o remunerație limitată. La propunerea mea de a-l ajuta, mi-a replicat că nu crede în acest ajutor, deoarece dacă aș fi putut s-o fac, aș fi făcut-o și în anii precedenți. I-am spus că atunci nu aveam relațiile necesare, dar că acum le am și i-i promit să-l ajut pe cât de la inspectoratul școlar.

23 -07- 2002
C.N.S.A.S.
SERVICIUL
ARHIVA

L-am întrebat apoi de are de gînd să facă în această situație și mi-a răspuns cu tărie franchețea că va încerca totul ca să părăsească țara. I-am explicat că a asemenea faptă ar fi o nebunie, că nu este de fapt de nădăjduit pentru că viața printre străini, la ora actuală este mai grea și mai plină de neprevăzut decât cea de acasă. Am făcut apel la sentimentele lui paterne, amintindu-i de copilul care se naște peste două luni. La insistența mea mi-a răspuns că nu vede ce poate aștepta copilul lui care se va naște de la ață tată șomer.

Am încercat în continuare să-l conving că situația lui dificilă este de moment și nu de perspectivă, și că dacă ne vom stăpâni

C.N.S.A.S.
SERVICIUL
ARHIVA

23 -07- 2002

Vom vedea, împreună, să vedem din timpul. 99

Nelămurindu-se convins am încercat să cele două
urmă să apelez la sentimentele lui patriotice.
La afirmația mea că nu-și iubește țara, că
vrea să ajungă un trădător, ca datoria lui
firească și cea mai sfântă este să-și pună
toată știința și priceperea în slujba țării mi-a
răspuns că nu-i adevărat, că este gata oricând
să-și slujească patria, cu condiția să i se ceară
așa ceva, că ar accepta și ar putea să
facă servicii inestimabile țării dacă i s-ar cere
acest lucru, cu condiția să fie lăsat să
profesăze.

I-am întrebat apoi despre raporturile dintre
el și soție. Mi-a răspuns că relațiile dintre
ei sunt acceptabile. La replica mea că (relațiile
dintre ei sunt acceptabile) "totuși" mi-am dat seama
că relațiile dintre ei nu sunt prea "frumoase", mi-
spus că sunt într-adevăr, există niște divergențe
între ei, din cauza faptului că părinții soției
îi reproșează mereu că nu este în stare
să se titularizeze și el în orașul Craiova,
ca mulți alți colegi, care deși mai slabi
profesional decât el, sunt azi profesori titulari
în municipiul Craiova.

I-am spus atunci să aibă răbdare că
situația lui se va ameliora în curând.
Să despărțire mi-a promis că nu va
face nici o "tentativă", de nici un fel, până
când va reface din Germania și că azi va
pleca la București, la părinți.

Am încercat să aflu și despre preferințele
lui cât cea, dar a refuzat să-mi dea
vreo relație, iar eu n-am mai insistat

ca să nu treacă nesupravegheați. Am declarat totuși că ar mai fi una sau două persoane, 1990.
care vor încerca să treacă granița, zicând
că ține medicul unde Dumnezeu este foarte
aproape de calea ferată.

Sunt convins că ajutat, profesorul [illegible]
poate fi recuperat și poate fi util țării.

23 -07- 2002
C.N.S.A.S.
SERVICIUL
ARHIVA

Traian
6 August. 1988.

Cu privire la ultimul aspect pomenit că
la un moment dat i-am spus că poate
are și are și unii prieteni care-l influențează
negativ. A afirmat că nu are prieteni buni,
dar că ar mai cunoaște câțiva care au
același prenume ca și el, că ar fi tot așa
nemulțumiți și vor să fugă din țară
fără a-mi spune cine sunt aceștia și
nici eu nu am insistat, că să nu-i
dau de gândul altora.

TRADUCERI

GERALD ENGLAND

Poet britanic, locuind la marginea Colinelor Pennines din nordul Angliei, împreună cu soția sa pasmanterieră*. Activ pe scena Presei Mici timp de 30 de ani şi editor al revistei "Aabye". A publicat 11 volume de poezii şi a fost tradus în câteva limbi străine. Despre volumul său "Limbo Time", apărut în 1998, <Poetry Quarterly Review> scrie: "creația sa este personală şi accesibilş, prezentând un mod original de viață". Poemele sale au fost tipărite în numeroase magazine literare şi în diverse websites.
Pagina sa pe Internet se găseşte la http://www.nhi.clara.net/gehome.htm.

(Poeme traduse din engleză de Raluca Iurea şi Florentin Smarandache)

1.
INIMA UNUI RÂU

În susul apei
Podul
Debarcaderul
Oraşul
Zgomotul
Mulțimii
Fabricilor
De Distracții

În josul apei
în raceala mării
o vastă goliciune
de val furtunos.

2.
CEL CARE ÎNTREABĂ

A întrebat mereu,
a căutat sursa susținerii

Nu că n-ar fi avut niciuna,
deşi nu avea vreuna
L-ar fi putut alunga
dar n-au făcut-o,
datorită întrebărilor lui,
pentru că vroiau să fie generoşi
I-au răspuns cu toții-
-dacă duci lipsă de mâncare,
vino, ia dintr-a noastră!
Nu că ar fi avut prea mult
Nu că ar fi fost generoşi
Ci mai degrabă pentru că vroiau
Să-i umple gura cu mâncare
Că sa-i întrerupă întrebările.

3.
EXPERIMENTUL “PISICA LUI SCHRÖDINGER”**

În cutie avem o pisică
Şi o capsulă cu cianură
Şansele capsulei de a se desintegra
Eliberând gazul mortal şi ucigând pisica
Sunt strict egale.

Când vom deschide cutia
pisica va fi vie
sau, în caz contrar, moartă.

Dar până să deschidem cutia
Care este starea pisicii?

Fizicianul relativist
pur si simplu nu ştie.

Fizicianul quantic
nu are îndoieli defel -
pisica este şi vie şi moartâ -
în animație suspendată.
Doar deschiderea cutiei
va rezolva problema
într-un fel sau altul.

Pisica este existențialistă ...

4.
ADEVĂRUL?

Exista 16 milioane de nuanțe de gri
Negrul nu există
Albul nu există
Trebuie să-ți trasezi singur linia
Poate fi dreaptă sau nu
Există intotdeauna circumstanțe atenuante
Judecata se poate baza
Doar pe înțelepciune şi experiență proprie
Oprirea pentru a cântări
Nu este o opțiune
Pe tine însuți nu te poti găsi
Poți doar să te conformezi ori să te diferențiezi
De fiecare imagine percepută
Cataractele bunului simț
Nu pot fi îndepărtate niciodată
Concentrându-te pe înşelatoria realității.

5.
ULTIMA DATĂ

1 a.m. străpung cu privirea întunericul
2 a.m. îți simt inima bătând
3 a.m. degetele tale de-a lungul coloanei vertebrale
4 a.m. barba mea pe pieptul tău
5 a.m. soarele răsărind peste piramidă
6 a.m. comandâand cafea şi un toast
7 a.m. duşul împreună
8 a.m. întingând marmelada pe şuncă
9 a.m. norii se adună peste stradă
10 a.m. sunetul vapoarelor pe râu
11 a.m. sunetul corăbiilor pe râu
amiază. fum negru din autobuze
1 p.m. foc de armă în deşert
2 p.m. îmi spui să nu plâng
3 p.m. la Galeria de Artă evitând portrete
4 p.m. mâncând înghețată în parc
5 p.m. cursa/drumul la aeroport

6 p.m. nedespărțit de paşaportul tău
7 p.m. privind DC10 urcând
8 p.m. adormind în sala de aşteptare
9 p.m. un taxi la întoarcerea în oraş
10 p.m. liniştea camerei
11 p.m. trăgând draperia
miezul nopții va dura pentru totdeauna.

6.
TRILOGIA TIMPULUI

(1)
Pe peretele peşterii
Trog deseneaza viziunea
unei lumi viitoare
în care arta sa
țintește
către lună
apoi retransmisă
ca un boomerang
unei ființe
din străfundurile
pământului.

(2)
Wilma se întreabă
pe drumul de întoarcere de la jocul de pterodactyl[***]
dacă generațiile următoare ii vor uita
sau vor prefera să le ignore invențiile
doar pentru a le reinventa.
Are acest recurent coşmar
în care vreo catastrofă îi distruge
lăsând doar dinozaurii în viață
pentru a le perpetua cultura
generațiilor următoare.

(3)
Urmele călătorilor în timp
neacoperite de arheologi
nasc câteva teorii
doua secte religioase
un titlul universitar
demisia unui profesor universitar

şi un volum subțire de poezii.

---

[*] Lucrătoare în ramura textilă la făcut dantele, panglici, şireturi.
[**] Experiment în Fizica Relativistă, cunoscut sub numele de <Paradoxul Pisicii lui Schrödinger>.
[***] Ordin de reptilă zburatoare (Pterosauria), extinctă, din Era Mezozoică. Joc cu mingea denumit astfel.

Edmund Miller

Părăsind România

Lui Trai[1]

Maică-sa prevăzuse clar viitorul:
Un nume la naştere care să onoreze cucerirea lui Traian
Zice, “Du-te să faci avere în Occident”.
Cântând în spectacolul Sfârşitul Vestului, aproape
C-a făcut. În pauză îşi arată pieptul
Cu pămăduf de păr, cercelul sportiv în ureche,
Şi stă în cizme şi blugi lungi bând bere,
Odihnindu-şi vocea sa baritonală.

Printre reclame, care plătesc mai mult decât un şfanţ,
Trai imortalizează în tatuaje ezoterice
Principalele momente de tranziţie din viaţa sa, propunând rezolvări
Într-un cod scanat din piaţă precum în codul Braille[2].
Dar unele lucruri sunt prea comune pentru artele publice -
Deşi alte semne particulare ar putea pândi în locuri mai intime.

[Traducere din engleză de Florentin Smarandache]

---

[1] Trai este un actor şi cântăreţ care-a apărut pe scenele din Londra.

[2] Sistem de scriere inventat de profesorul francez orb L. Braille (1809-1852), cu caractere formate din puncte în relief, ce pot fi simţite cu degetele de către nevăzători şi citite.

VERSURI

MACARONARU

Goarnă mare de bărbat!
Da' are o nevastăăă ... nici
Nu-i trece pe dinainte
Se ţine de bietul om ca scaiul de oaie.
Să mor, să nu mă scol de
La masă dacă-ţi mint

Cică l-a prins aia cu mâţa'n sac
Şi ce garagară i-a făcut... i-a pus tot
Părul pe bigudiuri -
În vreme ce Domnul
Bou de Soţ se uita în gura
Altora şi credea toate minciunile ieşite din
Pâlnia lor

ASTRO-POEME ÎNTR-UN VERS

Tristețe:
O ploaie maruntă de stele cade în sufletul meu

Pustnicie:
Mă bate un vânt cosmic prin gânduri la plus infinit

Stea căzătoare:
Nimic nou sub soare - totul moare...

Autorul în China, 2002.

Aceste scrieri literare târzii, adunate în volumul de față, au fost ocazionale, fie solicitări de interviuri, de scurte eseuri şi omagieri prozodice, ori de traduceri, precum şi creări de versuri pe-o temă anumită cerută de editori.

ISBN 1-59973-058-8

53995>

9 781599 730585